

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ENGELLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL HAYATA KATILIMLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN TESPİT EDİLMESİ VE BU SORUNLARA KALICI ÇÖZÜMLER ÜRETİLMESİ AMACIYLA KURULAN

MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

(10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719)

TUTANAK DERGİSİ

15'inci Toplantı

25 Kasım 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun, Öğretmenler Günü'ne ve Komisyonun bugünkü gündeminde yer alan konulara ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Türkiye Otizm Meclisi Yürütme Kurulu Üyesi Avukat Neslihan Sedef Erken'in, Türkiye Otizm Meclisi olarak otizmlilere yönelik yaptıkları çalışmalar, sorunlar ve önerileri hakkında sunumu

2.- Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar'ın, özel eğitimle ilgili yaptıkları hizmetler, faaliyetler, veriler, sorumlulukları, özel eğitim gruplarından elde edilen bazı sorunlar, projeler ve uygulama örnekleri hakkında sunumu

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Türkiye Otizm Meclisi ve Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü temsilcileri tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ENGELLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL HAYATA KATILIMLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN
TESPİT EDİLMESİ VE BU SORUNLARA KALICI ÇÖZÜMLER ÜRETİLMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719)

---0---

15'inci Toplantı
25 Kasım 2025 Salı

---0---

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Engelli Bireylerin Toplumsal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 15.40'ta açıldı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu, Öğretmenler Günü'ne ve Komisyonun bugünkü gündeminde yer alan konulara ilişkin açıklama yaptı.

Türkiye Otizm Meclisi Yürütme Kurulu Üyesi Avukat Neslihan Sedef Erken tarafından, Türkiye Otizm Meclisi olarak otizmlilere yönelik yaptıkları çalışmalar, sorunlar ve önerileri,

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar tarafından, özel eğitimle ilgili yaptıkları hizmetler, faaliyetler, veriler, sorumlulukları, özel eğitim gruplarından elde edilen bazı sorunlar, projeler ve uygulama örnekleri,

Hakkında sunum yapıldı.

Türkiye Otizm Meclisi ve Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü temsilcileri tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 19.00'da son verildi.

25 Kasım 2025 Salı
BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.40

BAŞKAN: Mehmet Muharrem KASAPOĞLU (İzmir)

BAŞKAN VEKİLİ: Jülide SARİEROĞLU (Ankara)

SÖZCÜ: Fatma ÖNCÜ (Erzurum)

KÂTİP: Fevzi ZIRHLIOĞLU (Bursa)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok Kıymetli Komisyon üyelerimiz, değerli milletvekillerimiz, değerli misafirlerimiz, kıymetli çalışma arkadaşlarımız ve değerli basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bu haftalık çalışmalarımızı kaldığımız yerden başlatıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun, Öğretmenler Günü'ne ve Komisyonun bugünkü gündeminde yer alan konulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii, bugün hem eğitim camiamızın sesini, bu anlamdaki çalışmalarını dinleyeceğiz hem de sivil toplum olarak Türkiye Otizm Meclisini dinleyeceğiz ama ondan önce, dün Öğretmenler Günü'yü; bu vesileyle, tüm öğretmenlerimizi, özverinin, gayretin, inancın sembolü olan tüm eğitim neferlerini saygıyla, minnetle selamlıyorum.

Tabii, bugün hakikaten önemli bir toplantı ve konuşacağımız her konu doğrudan bireylerimize, evlatlarımıza dokunan konular. Tabii ki eğitim, özel gereksinim söz konusu olduğunda daha da hassas bir alan. Bir karar, belki çok detay bir karar, bir bireyin, bir çocuğun hayatını tamamen etkileyebiliyor, değiştirebiliyor. Bu nedenle, bugünkü bu buluşmayı çok değerli buluyoruz. Otizm alanında sahaya doğrudan temsil eden kuruluşlardan biri, Türkiye Otizm Meclisi var. Yine eğitim politikalarının omurgasını teşkil eden Millî Eğitim Bakanlığımızın ilgili genel müdürlükleri bizimle birlikte; Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü; Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Bunların her birinin bu anlamdaki çalışmalarını, bu anlamdaki fotoğrafını hep birlikte göreceğiz.

Tabii, Türkiye Otizm Meclisiyle yaz döneminde geniş katılımlı bir odak grup çalışması yapmıştık, elbette çok kıymetli bir toplantıydı. O görüşmede sahadan gelen önerileri tek tek dinlemiştik, kapsamlı da bir rapor bize teslim etmişlerdi. Tabii ki muhakkak o rapor, hazırlayacağımız raporun içinde yerini alacak. Odak grup toplantısı, malum, yaz ayında olduğu için değerli milletvekillerimiz o toplantıda değillerdi ve o yüzden bugün Türkiye Otizm Meclisini resmî toplantımızda da davet ederek Komisyonumuzun değerli üyeleriyle, değerli milletvekillerimizle buluşturmak istedik

Tabii ki bu önerilerin tutanaklarda yer alması da ayrı bir ehemmiyet taşıyor. Millî Eğitim Bakanlığımızın ilgili genel müdürlerinin toplantıda yer alması ayrıca kıymetli çünkü çocuklarımızın hayatına en güçlü dokunuş okulda başlıyor; erken tanı, erken müdahale, kapsayıcı eğitim, bireyselleştirilmiş programlar, aileyle birlikte ortak çalışma ve rehberlik süreçleri. Bu başlıkların tamamını bugün doğrudan muhataplarıyla değerlendireceğiz.

Çok değerli katılımcılar, engelli bireylerimizle ilgili olarak sahada en sık duyduğumuz konulardan biri erken tanı ve erken planlama, müdahale. Aileler doğal olarak bu süreçte bir an dahi vakit kaybetmek istemiyorlar, okullar ise bu dönemde daha güçlü bir yönlendirme ve iletişim bekliyor. İşte, bugün bu konuları daha net bir şekilde konuşma fırsatımız olacak.

Diğer bir başlığımız sınıf içi destek; kaynaştırma ve bütünleştirme eğitimi, biliyorsunuz doğru uygulandığında büyük bir başarı görüyoruz. Ancak destek personel, sınıf yönetimi sorunları ve öğretmen yükünün artmasıyla bazı sorunlar ortaya çıkabiliyor. İşte, bu sorunları not edeceğiz ve bu sorunları nasıl çözebiliriz; çözüm önerileriyle birlikte değerlendireceğiz.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı, bu süreçlerin niteliği, biliyorsunuz, sahada sık karşılaştığımız konulardan biri. Bireyselleştirilmiş eğitim programı, âdeta bir yol haritası çocuklarımız için. Doğru hazırlanmadığında hem ailenin hem de çocuğun, öğrencinin bu anlamda zorlandığını görüyoruz. İşte, bugün bu konuda somut bir şekilde konuşmayı özellikle bekliyoruz, bunu umut ediyoruz. Tabii, ortaöğretim ve mesleki eğitim çoğu zaman engelli öğrenciler için belirsiz bir yol olabiliyor. Bazı çocuklarımız ilköğretimde destek bulurken, ortaokulda idare edebilirken, liseye geldiğinde devam imkânı bulamayabiliyor. Oysa bir öğrencinin eğitim yolculuğunun kesintiye uğramaması gerekiyor ve uğradığında, böyle bir kesinti gerçekleştiğinde sadece okul hayatını değil gelecekteki yaşamını, istihdam başta olmak üzere direkt etkilediğini görüyoruz. O yüzden, bugün aramızda bulunan genel müdürlerimizin bu konudaki bakışı, katkısı ve gelecek vizyonları çok ama çok kıymetli çünkü gençlerimiz için mesleki eğitimin doğru tasarlanması yetişkinlik ve yetişkinliğe geçiş sürecinde çok ama çok kritik bir adım

Değerli milletvekillerimiz, kıymetli misafirlerimiz; elbette, eğitim camiamızın, öğretmenlerimizin sahada omuzladığı sorumluluğu hep birlikte görüyoruz. Öğretmenin sabrını, bu anlamdaki empatisini, kararlılığını çok ama çok önemsiyoruz. Bunlar eğitimin en merkezinde yer alan konular ve öğrenciyle kurulan doğru bir temasın, güçlü bir ilişkinin âdeta çocuğun tüm hayatını şekillendirdiğini görüyoruz. Bu nedenle, bu süreçlere gönül veren öğretmenlerimizin desteklenmesi, hizmet içi eğitimlerin daha nitelikli olması ve okulların güçlü bir rehberlik hattına sahip olması çok ama çok kritik bir başlık. Elbette her çocuk etkin ve kapsayıcı bir eğitim ortamını hak eder, her aile ben yalnız değilim duygusunu hak eder, her okul ben bu süreci doğru yönetebilirim gücüne ihtiyaç duyar. İşte, biz Komisyon olarak hep birlikte bu anlayışla çalışıyoruz. İşte bu toplantı da bu çabanın, bu inancın bir adımı.

Türkiye Otizm Meclisinin 103 derneğin birleştiği güçlü bir yapı olarak sahadaki gerçek ihtiyaçları ifade edebildiğine inanıyoruz ve Millî Eğitim Bakanlığımızın ilgili genel müdürlüklerinin de bu ihtiyaçların cevap ve çözüm bulunacağı yer olduğuna da inanıyoruz. İşte, bizim görevimiz, bu noktada, bu iki hattı ortak bir zeminde buluşturmak ve tüm engel grupları için somut önerilere dönüştürmek ve tabii ki bunu hem takipçisi olarak, Komisyonun hassasiyet sahibi bireyleri olarak yönetmek ve hem de nihai olarak raporda yer vermek. O yüzden, bugün burada konuşulacak her bir fikri, her bir görüşü dikkatle not edeceğiz, sadece not etmekle kalmayıp ayrıca takipçisi de olacağız ve her öneri nihai raporumuzda yer alacak ve inşallah, hiçbirisi de havada kalmayacak.

Son olarak şunu ifade etmek isterim: Engel gruplarının tamamı için toplumumuzda güçlü bir farkındalık var. Ailelerin bu anlamdaki çabası, sivil toplumun gayreti, emeği, özverisi, eğitim camiamızın bu anlamdaki adanmışlığı ve devletimizin bu süreçlerin her birindeki özverisi, kararlılığı ve politikaları bu farkındalığı ne yapıyor? Güçlendiriyor. İşte, bizim görevimiz Komisyon olarak bu farkındalığa katkı vermek ve bu bilincin kalıcı politikalarla güçlenmesine vesile olmak.

Ben bu duygu ve düşüncelerle, bugünkü toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Katkı sunacak herkese ve özellikle değerli misafirlerimize de hem bugünkü birliktelik için hem de bu anlamdaki hem bugünkü hem de bundan sonraki katkıları için teşekkür ediyorum. Tabii, uzman arkadaşlarımız mesai mefhumu gütmeden bu süreçlere katkı veriyorlar. Bugün bu süreçlerde Komisyonumuzda görev alan tüm arkadaşlarıma da özellikle teşekkürlerimi sunuyorum.

Evet, Sedef Hanımla başlıyoruz bugün Türkiye Otizm Meclisini temsilen; kısa bir sunum, sonrasında da kendisinin bir anlatımı olacak ve daha sonra Millî Eğitim Bakanlığıyla devam edeceğiz ve ondan sonra yine soru-cevaplarla yola devam edeceğiz.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Başkanım, raporumuz henüz dağıtılmamış galiba. Biz biraz sunumu kısa tutup onun üzerinden ilerlemek istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Rapor önümde var, herkeste var.

Buyurun Sedef Hanım.

III.- SUNUMLAR

1.- Türkiye Otizm Meclisi Yürütme Kurulu Üyesi Avukat Neslihan Sedef Erken'in, Türkiye Otizm Meclisi olarak otizmlilere yönelik yaptıkları çalışmalar, sorunlar ve önerileri hakkında sunumu

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Önce çok kısacık bir sunum videomuz vardı, onu izleyebilir miyiz acaba?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii ki.

Buyurun.

(Video gösterimi yapıldı)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Seslendirme sizin mi?

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Çok para istiyorlar dublaj için, o yüzden kendimiz yaptık, bana ait ses.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Gayet güzel, gayet başarılı, bravo.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Sizlere sunduğumuz raporu biz tamamen slaytlara yansıtıp sıkıcı olmak istemedik, sadece yapısını sunumda ifade etmek istedik.

Hazırladığımız raporun mantığı şu: Biz bazı yapısal sorunlar görüyoruz çünkü münferit çok fazla örnek var elimizde. Biz hak savunusu yapan dernekler olarak ailelerden, sahadan bire bir talepleri aldığımız, her biri kimlik bilgileriyle birlikte yaşadıkları bütün her şeyi bize yansıttıkları ve kaydettiğimiz için yasal çerçeve içinde, vakaların biz zaten gerçekliğinden eminiz ancak bunların çözümlerinin ne olduğunu burada ifade etmek istiyoruz. Çünkü vaka vaka her genel müdürlüğümüzle ilgili oldukları konuları biz raporlayabiliriz ancak bu vakalar üzerinden gittiğimizde bürokraside ister istemez bir direnç de oluyor.

Ben sözüme aslında ortadan girdim siz soru sorunca. Ben öncelikle bir selamlama da yapmak istiyorum.

Değerli Başkanım, değerli vekiller, değerli uzmanlar, değerli bürokratlarımız; biz Türkiye Otizm Meclisi olarak buradayız. Türkiye Otizm Meclisi yüzde 99'u anne babalardan, kardeşlerden, eğitimcilerden oluşan, tamamı gönüllü çalışan, hiçbir profesyonel tarafı olmayan, çoğunlukla geliri olmayan, otizm adına böyle büyük bağışlar falan da toplamayan ve çoğu hak savunusu konusunda odaklanmış derneklerin bir araya geldiği -en son raporda 103'tük ama şu anda 106 dernek; Buca Derneği aramıza katıldı, Çanakkale katıldı, Bandırma katıldı- dolayısıyla şu anda 106 sivil toplum kuruluşunun bir arada olduğu bir çatı. İlk kurulan derneğimiz İlgî Otizm Ankara Derneğidir, 1988 yani Türkiye'de henüz doktorların otizmi bilmediği, hiçbir eğitimcinin henüz özel eğitim süreçlerine başlamadığı yıllarda aslında otizm Türkiye'de bir sivil toplum tarafından önce ele alınmış bir konudur. Türkiye Otizm Meclisi, Otizm Platformu döneminde benim de içinde olduğum bir süreçle Otizm Eylem Planı'nı taslak olarak hazırlayıp o dönemki Bakanımız Fatma Şahin'e bizzat ben kendim götürdüm ve Sayın Ayşe Keşir -bugün MKYK toplantısı olacağını söyledi dün- o zamanlar Değerli Bakanın danışmanıydı ve hatta isim annesi de odur çünkü bir beyaz kâğıda bunu yazıp oradan başlamıştık.

Özetle, Otizm Eylem Planı da sivil toplumun girişimiyle hayata geçmiş ve ikincisi de bildiğiniz üzere yayınlandı ve biz hâlâ sahada fiilî sorunlarımızı Aile Bakanlığıyla zaten görüşüyoruz. Hem Sağlık Bakanlığına düşen hem Gençlik ve Spor Bakanlığına düşen ama Millî Eğitim Bakanlığına düşen çok fazla görev var elbette ki otizm eylem planlarında da. Bu arada dünyadaki sayılı ülkelerde var otizm strateji belgeleri. Türkiye'yi de bu ülkelerin içinde görmek bizler için çok değerli ama tabii, sahaya, hayatlara yansımaları gerekiyor; en önemli kısmı da bu.

Demin sunumu biraz hızlı geçtik çünkü aslında hepsi raporda da var. Şöyle ki: Şuradan başlamak lazım; otizm, giderek artan, tanı alan bir alan. Bunu hepimiz duyuyorsunuzdur zannediyorum. On yıl kadar önce, on beş yıl kadar önce 150 çocukta 1 denilirken bugün 33 çocukta 1 tanı alıyor. Özetle, sorunlu kısmı dağ gibi büyüyor yani eğitim ihtiyaçları büyüyor, sağlık ihtiyaçları büyüyor, bakım ihtiyaçları büyüyor. Dünyada sahada işlevleri başlamış, bizde hiç olmayan alanlar var. Örneğin doğru bir vesayet sistemi kurulması, örneğin doğru bir destekli yaşam sistemi, asistanlı yaşam sistemi kurulması çünkü bugün tam bir istatistik elimizde olmasa da ki bu da işin en önemli kısmı çünkü bildiğiniz üzere aslında kamu yönetimi ancak verilerle, planlamayla, bütçelemeyeyle hayata geçebilecek sizlerin de çok iyi bildiği gibi ama bizim elimizde ayrıştırılmış veriler yok ve tüm bakanlıkların ortak kullandığı derlenmiş bir veri tabanı yok burada otizmin detaylarına da dair. Özet olarak, problemin büyüklüğünü görmek çok kolay olmuyor veri olmadığı için.

Ayrıca raporda da göreceğiniz üzere birtakım yapısal sorunlar var yani yönetsel olarak yapılanmış bir Millî Eğitim Bakanlığını diyelim ki ele alırsak parçalara bölerek meseleyi ele alıyoruz çoğu zaman biliyorsunuz. Parçalara böldüğünüz zaman,

otizm gibi diyelim ki tüm genel müdürlüklerle ilgisi olan bir konu aslında bu parçalar arasında bazen kaybolabiliyor. Bizim ailelerden gelen şikâyetlerde ya da işte hak arayışlarında en çok rastladığımız şey bu. Biz konumuzu Özel Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğüyle görüşüyoruz ama konu diyelim ki Temel Eğitim Genel Müdürlüğüyle ya da işte okul servisleriyle ilgili olabiliyor ya da öğretmen yetiştirmeyle ilgili olabiliyor çünkü karşımızdaki muhatap öğretmenin aslında konuyu hiç bilmediğini görüyoruz ya da okuldaki materyal eksiğiyle ilgili olabiliyor gibi. Dolayısıyla burada bütünlüklü bir yaklaşıma ihtiyaç var. Elbette bir bakanlığın zaten mevcut olması bu bütünlüklü yaklaşımın var olduğunu gösterir ama burada bir entegre sisteme de ihtiyaç var.

Bizim çok fazla anlatabilecek şeyimiz var, buradaki bir sunuma sığdırmamız kolay değil. Ama şunu söyleyebiliriz: Bizler hak savunusu yapan dernekler olarak, gönüllü çalışan anne-babalar olarak kendi çocuklarımızı bile ancak KDK ve TİHEK kararlarıyla bazen okullara sokabildik. Benim bizzat kendi oğlum son iki yıldır hakkı olduğu hâlde bir teknik lisede özel eğitim sınıfı açılmadığı için TİHEK kararıyla İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğüne 50 bin lira para cezası çıktıktan sonra girebildi ve son bir yıldır eğitim alabildi. İki yıl boyunca bu çocuğun başında ben evde annesi olarak tabiri caizse o bir hapis, ben de bir gardiyan gibi hiçbir şekilde eğitim hakkı hayata geçmeksizin yaşamak zorunda kaldık. Şimdi, ben dahi bir avukat olarak böyle bir sorun yaşıyorsam demek ki ortada gerçekten büyük bir mesele vardır ve bunu TİHEK'in çözmesi, evet, güzel bir şey ama iki yıl sonra. Ayrıca ana sınıfında da aynı şekilde oğlum okula kabul edilmediğinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde Türkiye'nin engelliye eğitimde ayrımcılık ilk davasını açmak zorunda kalmıştım ve bütün hayatımız aslında çocuklarımızın eğitim hakkını mahkeme kapılarında aramakla geçti desem yalan olmaz yani biraz takip etmiş olanlar bilir. Bu, şunu getiriyor: Biz aileler olarak hepimizin benzer hikâyeleri var. Özellikle de anneler aşırı bir yıpranma yaşıyoruz hem fiziksel hem psikolojik hem sağlık anlamında. Yani şu anda ben 58 yaşımdayım ama 78 yaşında gibi bir psikolojideyim çünkü verilemeyen tüm hizmetleri, anne, avukat, aşçı, şoför, öğretmen -yani çocuk okula gidemediği zaman bunu da siz yapmak zorundasınız- spor hocası, aklınıza gelebilecek, sayabileceğim belki 10 görevi aynı anda anne yüklenmek durumunda kalıyor ve annenin hiçbir emeklilik hakkı yok yani bunları yaptığı için anneyi sigortalayan biri de yok. Temel sorunlardan bir tanesi yüklerin ailelerinin üzerine kalması yani sistemin aksayan her noktası ailenin üzerine bir yük daha bindiriyor ve bu, anne-babanın sağlığı üzerine bir yük daha bindiriyor, anne-babanın mali tablosu üzerine bir yük daha bindiriyor; bu da aile yitiminin erken olması ve çocukların aslında çok kısa sürede devlet bakımına ihtiyaç duyacak hâle gelmesi ya da çocuklara çeşitli başka sorunlar eklenmesi yani psikiyatrik sorunlar eklenmesi, işte epileptik sorunlar eklenmesi vesaire ya da daha vahimi, belki okumuşsunuzdur, geçen yıl 4 engelli ebeveyni maalesef çocuklarının hayatına kıydılar, sonra da kendi hayatlarına kıydılar. Geçen hafta İzmir'de yine bir baba önce engelli kızını vurdu, sonra da kendisi intihar etti.

Şimdi, ben, bütün maillerimi arşivleyen birisiyim ve on yedi senedir bu konuyla ilgili gönüllü çalışıyorum. Kimlere bu konularda bu tür sosyal patlamalar yaşanabileceğini, bunların büyük riskler olduğunu defalarca gönderdiğimin, hepsinin arşivi bende var ama biz ne zaman Ankara'ya tekrar davet edilsek sıfırdan başlayıp sanki gerçekten ilk defa anlatıyormuş gibi bu talepleri yineliyoruz ve Sayın Bakanımız bu Komisyon konusunda bizi o kadar umutlandırdı ki -diyeceğim- aslında Ankara'ya gidip gelmekten son derece yorgun olmamıza rağmen ve çocuklarımız şu anda tek başlarına evde olmasına yani onları bir iki saatliğine bırakacak bir yerimiz dahi olmamasına rağmen çıkıp gelmek gereği hissediyoruz.

Şimdi, tek tek sorunlar için, bunların üzerinde on dakika, on beş dakika tartışmak için yeterli değil. Eminim ki, hepiniz şu duygusal konuşmadan sonra bu raporu en azından birkaç kez okuma gereği hissedersiniz diye umuyorum. Biz, her zaman bu 106 derneği çeşitli çalışmalarda sizlerle bir araya getirmeye, sizlerin ihtiyacı olan bilgiler varsa, bizim sağlayabileceğimiz veriler varsa ya da yaklaşımlar varsa bunları temin etmeye, gönüllü olarak kamu kuruluşlarımızın yapmak istediği çalışmalara emek vermeye her zaman hazırız, bütün illerde hazırız, Ankara'da da hazırız. Bu konuda son derece iş birliği noktasından yaklaşan bir Meclisiz. Bir de bizim Meclisimizin özelliği şu: Bizde bir dikey hiyerarşi yok, ben kimsenin üstü değilim, ben Meclisin sekreteryasıyım; 106 ayrı kişinin yatay örgütlenme meclis yapısıyla çalıştığı Türkiye'deki tek yapıdır engelli alanında da diğer alanlarda da ve kendi alanında bir eylem planını bu ülkede hayata geçmesi için bu noktaya getirebilmiş de tek engel grubudur. Bu bizim çalışkanlığımızı gösteriyor. Kendimizle iftihar ettiğimiz tek kısım bu diyebilirim; biz çalışkan bir alanız, otizm alanı; dolayısıyla iş birliğine de açığız.

Ben şimdi buradaki her şeyi anlatmak istemiyorum tek tek ama temel sorunumuz şu: İyi eğitemediğiniz bir otizmliyi hiçbir şekilde hayata katmanız mümkün değil, sosyalleşmesi mümkün değil, hiçbir işlevinin olması mümkün değil; hele bireysel eğitim almadığı zaman yani kendine uygun bir eğitim almadığı zaman bazen tam tersi etkiler yaratması bile mümkün bazı eğitim biçimlerinin. İstihdama katılması mümkün olmuyor, istihdama katılamadığı zaman eve kapanıyor, eve kapandığı zaman diğer sorunlar ekleniyor ve dediğim silsile devam ediyor. O yüzden, bugün Millî Eğitim Bakanlığımızın değerli bürokratlarının burada olması bizim için çok kıymetli. Bu sorunlar, otizmle ilgili sorunlar önce Millî Eğitim Bakanlığından başlanarak mutlaka ki çözümlü çünkü bizim defalarca aldığımız işte TİHEK kararları, KDK kararları var; bunların bürokraside bir dönüşüm yaratmasını bekleyerek her zaman bunlarla ilgili biz girişimde bulunduk ama biz maalesef bu Bakanlık bünyesinde bu etkiyi de göremiyoruz. Yani biz diyoruz ki: Özel eğitim sınıflarında defalarca darp vakaları oldu, bunlar basına yansıdı, bu haberler görüldü. Biz başvuru yaptık, buralarda kamera olması gerekiyor, dünyanın her yerinde de bu var. KDK'ye başvuruyoruz, KDK "Evet olması gerekir." diyor, yazıyı da Millî Eğitim Bakanlığına gönderiyor "Evet, olması gerekir." diyor, biz bir daha Millî Eğitim Bakanlığında hiçbir geri dönüş alamıyoruz. Yani sanki bu vakalar hiç olmamış, sanki bu KDK kararı hiç çıkmamış, sanki TİHEK bu konuda bu cezaları kesmemiş gibi olumlu ilerleyen bir döngü başlıyor. Biz, bunun nasıl bir mekanizmayla olabileceğini çok acilen çözmemiz gerektiğini düşünüyoruz.

Örneğin, yaptığımız hiçbir başvuruda biz kaymakamlıkların özellikle Millî Eğitim kadroları için hiçbir şekilde soruşturma izni vermediğini görüyoruz yani orada bir "Benim okulum işini bilir." tavrı görüyoruz genelde kaymakamlıklarda. Ben bizzat gittim, kaymakamlıklarla da görüştüm bazı vakalarda, hep şunu duydum: "Ya, Sedef Hanım, benim onu okumaya vaktim olmadı ki zaten. Biz genelde halk eğitim müdürlerine veriyoruz dosyaları, o dosyaları onlar işliyor, biz de onların aldıkları kararlara çoğunlukla uyuyoruz." diyorlar. Bu şu demek: Aslında aynı mahallede akşam bir yerde hatta bazen beraber çay kahve içtiği müdür arkadaşını soruşturmak için o halk eğitim müdürünü göndermişiz yani. Hâlbuki vakada, bizim vakamızda -Yeniköy'de oldu bu- ilkökul 2'nci sınıf öğrencilerine öğretmen, anne ile kaynaştırma öğrencisini, çocuğunu birlikte tahtaya çıkarıp 2'nci sınıf öğrencilerine yani normal denilen çocuklara -onları anormalleştirilecek bir şey bu- "Bakin, bunlar defolu mallar, bu defolu mallar da hep benim sınıfıma veriliyor." demişti.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Yok canım.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet, bizzat bende başvurusu, kararı, hepsi var. Şimdi, biz delilsiz hiç konuşmuyoruz yani bizim burada anlattığımız her şey bizde delilli, ispatlı, resmî belgeleri var. Bunu da herhangi bir şeyi abartmak adına da söylemiyorum. Bunun gibi çok vakayla karşılaşıyoruz.

Bizim sorunumuz şu: Biz il millî eğitim müdürlüklerinin, mesela bir okul müdürü ya da bir sınıf öğretmeni ya da herhangi bir branş öğretmeni, bizim velimize alenen, hiç gizlisi saklısı da olmadan "Ben sınıfta otizmlî çocuk istemiyorum." "Ben okuluma otizmlî çocuk almıyorum." diyebilme cüretini nasıl... Vermediğini düşünüyoruz ama bu vakayı biz bu şekilde tespit ettikten sonra bile nasıl cezasız bırakıyor olduğunu, bunu hangi yasaya, hangi yetkiye dayanarak yapıyor olduğunu anlayamıyoruz. Şimdi, ifşaladığımız zaman da biz suçlu oluyoruz, işte "Vay, siz bunların üzerinden prim mi yapıyorsunuz sosyal medyada?" falan gibi ama aileler artık bize de güvenmiyorlar, kendileri bunu yapıyorlar zaten çünkü biz hiçbir müdürün, öğretmenin bu şekilde sosyal medyada böyle bir konuyla ifşalanmasına izin de vermiyoruz. Biz, hukuki başvuru yapalım diyoruz ama hukuki başvurular o kadar tıkalı ki aileler bizlere de güvenmiyor o yüzden, diyorlar ki: "Siz bizi hep hukuka yönlendiriyorsunuz ama biz hiçbir soruşturmadan 'İddialar sübuta ermemiştir.' dışında bir cümle anlamadık ki." Müfettişler geliyor, aileden ifadeler alınıyor, tespitler yapılıyor, bir rapor çıkıyor "İddialar sübuta ermemiştir." Ancak darp olacak, şiddet olacak, kameralar kaydedecek, basına düşecek ki ondan sonra savcılıklar soruşturma izni otomatik verecek ya da işte Turgutlu'da yaşanan olay gibi bir şey. Şimdi, Turgutlu'da yaşanan olayı zannediyorum basından hepiniz biliyorsunuzdur, çok acı bir olay ama bizi gerçekten şaşırtmıyor çünkü diyelim ki çocukla ilgili 10 tane tutanak olduğu söyleniyor. Oradaki ailelerin yaptığı da tabii ki son derece yanlış, gidip orada açıklama yapmaları. Fakat varsa eğer birinci tutanaktan sonra Millî Eğitim Bakanlığının aslında mekanizmaları neden bazı çözümleri devreye sokmamış ve ikinci tutanak, üçüncü tutanak, onuncu tutanak tutulmuş? Yani çocukla ilgili o zaman bir tedbir alınmamış demek.

Biraz dağıttım, toparlayayım. Şimdi, Millî Eğitim bizim en önemli konumuz diyeyim. O yüzden bugün davet edilmiş olmamız tüm otizm meselesini anlatamayacak olsak da bizim için çok önemli. Otizmlî bir çocuk temel eğitimde iyi bir eğitim almadığı sürece ne daha sonraki ortaöğretimde ne daha sonraki kademelerde o çocuktan gerçek potansiyelini almanız mümkün değil ve kaynaştırma sistemine ilk direnç ilkokullarda başlıyor hatta dediğim gibi ana sınıflarında yani oğlum için böyle gelişti, birçoğumuz için de böyle geliyor. Dolayısıyla, biz, Temel Eğitim Genel Müdürlüğümüzde çok ciddi yoğun çalışmalar yapmak gerektiğine, yapmamız gerektiğine inanıyoruz, böyle düşünüyoruz ve oradaki mekanizmalarda da çok ciddi tedbirlere ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz. Türkiye Cumhuriyeti'nde hiç kimsenin böyle bir cüreti olamaz. Ne imzaladığımız uluslararası anlaşmalar ne Anayasa'mız ne Türk Ceza Kanunu bunlara izin vermez. Bu cezasızlık sürdüğü sürece de bu sorunları, hiç kimsenin elinde sihirli değnek olmadığı için, hiçbir genel müdürümüzün hiçbir bakanımızın çözmesi de mümkün olmaz yani bu cezasızlık da en önemli önümüzdeki engellerden biri.

Türk Ceza Kanunu'nun 122'nci maddesi şu anda neredeyse kadük diyebileceğimiz kadar işlevsizdir çünkü bir dönem nefret suçunu düzenleme adına bir gecede bir torba yasaya bir TCK 122 değişikliği atıldı. O günden beri şu anda bizim herhangi bir savcılıkta örneğin bir otizmlî çocuğa ayrımcılık yapıldığını ispat etmemiz mümkün değil çünkü maddeye nefret saiki eklendi. Yani diyelim ki bir havuza benim çocuğum otizmlî olduğu için kabul edilmediği zaman, savcılığa bir dilekçe verdiğim zaman o havuz işletmesinin çocuğumdan nefret ettiğini kanıtlamam lazım ki o kastla ayrımcılık yapıyor olsun. Şimdi, TCK 122'yi çok acilen düzeltmenizi talep ediyoruz çünkü işlevsel olursa biz bu şikâyetlerle birçok şeyi ilerleteceğiz aslında yani ayrımcılık maddesi yok şu anda Türkiye'de işlevi olan.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sizin öneriniz nedir?

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ayrımcılık suçu ile nefret suçunun ayrı ayrı düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani bir kişi ikisini birden işliyorsa zaten iki maddeyle yargılanabilir ama "nefret saikiyle ayrımcılık" diye dünyanın hiçbir yerinde zaten böyle bir kanun maddesi yok, böyle bir ayrımcılık çeşidi yok. Sizin birinden nefret etmeniz gerekmez. Siz bilmeden de ayrımcılık uygulayabilirsiniz. Önemli olan, size onun bir ayrımcılık olduğu ifade edildikten sonra bile mesela tavrınızı devam ettiriyorsanız ancak orada bir suç aranır yani o zaman kasta dönüşür çünkü gibi. Yani çok kolay aslında Sayın Vekilim, Adalet Bakanlığı çok hızlıca bu toparlamayı yapabilir. Belki yeterli talep mi olmadı bugüne kadar? Biz defalardır bunu gündeme getiriyoruz gerçi.

Yani, bilmiyorum, eksik kalan bir şey oldu mu? Biz 10 milyona yakın kişiyiz baktığınız zaman yani Türkiye'de otizmlî sayısı bilinmiyor ama 1 milyona yakın olduğu düşünülüyor. Ben aynı zamanda ara bulucuyum. Dün bir dosyam vardı, tarafların imza atması gerekiyordu. Genç bir avukat kardeşimiz geldi, bunu gördü yanda "Böyle bir çalışma mı yapıyorsunuz?" dedi. "Evet." dedim. "Benim de amcam ile halam otistik; birisi 46 yaşında, birisi 54 yaşında." dedi. "Öyle mi?" dedim. "Hiçbir eğitim alamamışlar zamanında, babamın da aslında yaşı çok ileri ama o bakıyor ikisine de." dedi. Yani aslında bizim bilmediğimiz, hiç rapor almamış, raporları zihinsel engelli görünen belli bir yaş ve üstü çok sayıda otistik var Türkiye'de.

Ben Londra'da Mayıs ayında 78 yaşında bir otistikle tanıştım. Yani orada da bir zamana kadar aslında tanılar kabul edilmemiş. Yani belli hikâyeler her ülkede aynı gelişmiş, biz biraz geriden gidiyoruz. Biraz daha hani Amerika'ya ya da İngiltere'ye sürekli yeniden keşfedip uğraşmak yerine hazırlanmış bazı sistemler var, bunları kendi kamu yönetimi mantığımızla ya da işlevlerin içine katarak aslında çok hızlı adımlar atmak mümkün. Hukuk bir disiplin meselesi. Hak savunusu cezasızlık olduğu sürece bir işe yaramıyor. Cezasızlığın ortadan kalkması gerekiyor, özel eğitimin disipline oturtulması gerekiyor. Yani engelli bir çocuğun hakkını yemeyi kimsenin kolay kolay göze alamaması gerekiyor bu ülkede. Ayrıca da tabii çok ciddi bir zihniyet devrimi gerekiyor. Türkiye'de hâlâ engellilik -tırnak içinde- işe yaramayan, meslek sahibi olması çok da gerekmeyen, iş yerinde istenmeyen yani kâğıt üzerinde, anketlerle sorduğunuzda "Tabii, engellilere çok saygımız var." diyen 100 kişiye "Peki, sizin apartmanınızda bir engelli olmasını ister misiniz?" "Peki, çocuğunuzun sınıfında bir engelli ya da iş yerinizde engelli ister misiniz?" denildiğinde yüzde 70 "Hayır." denilen bir ülke. Yani burada da ciddi bir iş birliğine ihtiyaç var. Kesim de fark etmiyor, her mahallede, her kesimde, her görüşte insan aynı hataları yapabiliyor, aynı sorunları yaşayabiliyor, hepsinin engelli çocuğu oluyor. Bu anlamda siyasetüstü, partilerüstü bir konu ama politik olarak da bu kadar artık vahşi kapitalizm diyebileceğimiz noktaya gelmiş bir sistemin içinde yaşayan insanlar adına giderek çok büyüyen ve çok acımasızlaşan da bir konu yani engelli ayrımcılığı ve engellilerin pozisyonu. Çünkü, hatırlarsınız, eskiden engelliler

mesela bizim çocukluğumuz döneminde aile ekonomisine katılarak çok daha fazla istihdamın içinde olurdu. Yanlış anlaşılmasın, diyelim ki işte "kör ayakkabıcımız" ya da işte "topal terzimiz" böyle ifade edilirdi. Bugün bunlar ayrımcı bir dil olarak anılıyor ama o zaman aslında o insanların bir yandan da işlevsel bir şekilde toplumun içinde yaşadığı bir tabloyu anlatırdı. Şimdi yok bu yani şimdiki ekonomik sistem engelliye tamamen dışlıyor ve bir sağlamlılık, ableizim çok sert bir şekilde karşlarına çıkıyor. Türkiye'de yüzde 90'a yakın engelli işsiz. Neyle yaşıyorlar? Tamamen aile geliriyle yaşıyorlar. Aile geliri de aile var olduğu sürece var. Onların yitiminden sonra bakımevi, bakım merkezi seçeneği dışında hiçbir seçenekleri de yok.

Yani gerçekten ben saatlerce konuşabilirim ama sizi sıkamak istemiyorum. Biz Türkiye Otizm Meclisi olarak buraya tekrar gelmek istiyoruz yani bu tek toplantımız olsun istemiyoruz. Özellikle bakım merkezleri konusu çok ağır bir konu. Aile Bakanlığıyla beraber orada şimdi birtakım çalışmalar yapacağız ama dünyanın artık destekli yaşama geçtiği bir yerde biz hâlâ kapalı sistemlerin içine insanları -affedersiniz- tabiri caizse tıkip orada hijyenini sağlayalım, bakılsınlar, ölmesinler yeter gibi bir mantığın içindeyiz. Yani bunlar 2025 yılı için Türkiye'ye yakışmayan tablolar.

Biz varız, biz çalışmak istiyoruz, elimizde bütün çalışmalarımızın verileri var, raporları var ama birilerinin de yolumuzu açması gerekiyor. Biz memleketimizin çocukları için, engelli bireyleri için gönüllü emek veren insanlarız, hiçbir beklentimiz yok kendimize dair. Yapılabilecek her çalışmada biz varız.

Eksik bıraktığım bir şey var mı? Kamerayı demin söyledim yani soru-cevap kısmında onu rica edeceğiz yani bu kamera konusu değerlendirildi mi, bu KDK kararı hangi genel müdürlükte şu anda bekliyor acaba? Bunları soracağız soru-cevap kısmında.

Başkanım, biz burada keselim isterseniz, sıkıcı olmaya da gerek yok.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Millî Eğitimi şimdi dinleyelim. Daha sonra, zaten bizim buradaki formatımız, hem Komisyon üyelerimizin görüşleri hem ilgili muhatapların fikir teatisi, bu anlamda sizin söylediklerinize dair söyleyecekleri mutlaka oluyor.

Mustafa Bey, ne kadarlık bir sunumunuz var? Siz tüm genel müdürlükleri kapsayacaksınız zannediyorum.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Benim önerim aslında bu konuyu bitirip Millî Eğitime geçsek olur mu?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ama ikisi birbiriyle bağlantılı, sunumdan sonra zaten hep birlikte konuşacağız.

2.- Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar'ın, özel eğitimle ilgili yaptıkları hizmetler, faaliyetler, veriler, sorumlulukları, özel eğitim gruplarından elde edilen bazı sorunlar, projeler ve uygulama örnekleri hakkında sunumu

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz, değerli bürokratlar; hepinizi öncelikle hürmetle, saygıyla selamlarım.

Sunumumuz diğer Genel Müdürlüklerden aldığımız bazı bilgileri de ihtiva ediyor doğrusu, onların da özel eğitimle ilgili durumlarını sizlere bir tablo olarak sunabilmek için. Koordinasyon görevi olan Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak bir sunum hazırladık Sayın Başkanım; onları memnuniyetle size sunmak isterim.

Sedef Hanım'ın konuşmalarından da notlarımız oldu. İster soru-cevap kısmında ister akış içerisinde onları da memnuniyetle paylaşmak isteriz.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Hocam, nasıl uygun görürseniz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Siz zaten Sedef Hanım'la direkt çalışıyorsunuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Özel eğitimle ilgili olan herkesle, akademik dünya dâhil, Sayın Başkanım, kim nerede özel eğitime katkı sağlayabileceğini düşündüğümüz ne yapıyorsa hepsini arayıp buluyoruz, ulaşıyoruz kendilerine çeşitli platformlarda; bu, bazen bir çalıştay oluyor, bazen bir uluslararası kongre oluyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sedef Hanım, sizin Genel Müdürlük olarak bu konudaki yapıcılığınızdan çok kez bana bahsetti.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Sağ olsun Sayın Başkanım.

Sunumumuza başlamadan önce, ben biraz geciktim, öncelikle o konuda özür dileyeyim yani çok olan bir şey değil ama burnum kanadı, durdurma konusunda biraz zorlandık hatta tam durmadı, tıkadım da gelebildim, o yüzden sesim de biraz problemlî, mazur görmenizi diliyorum affınıza sığınarak.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Geçmiş olsun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ondan haberim yoktu, geçmiş olsun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım, özür diliyorum öncelikle.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Estağfurullah, ne demek.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Şimdi, açıkçası, daha yapacağımız çok şey var özel eğitimle ilgili; bu, tereddütsüz böyle. Ne yapsak az diye bakıyoruz hem inancımız gereği böyle hem profesyonel hizmetimiz bunu gerektiriyor. Yapılacak çok şey var, ben cümleye, öncelikle sunuma buradan başlamak isterim. Yaptıklarımız da var ama yapacaklarımız da var.

Şimdi, öncelikle, bizim mevzuatımız -hemen ilgili Resmi Gazete sicil numarasıyla beraber söyleyelim- 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamemizin 326'ncı maddesinin "Ortak Görevler" başlığı altındaki (1)'inci fıkrasının (d) bendinde "Özel eğitim, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini yürütmek," hükmü Millî Eğitim Bakanlığımızın görevleri arasında zikrediliyor. Biz de bu hususta ilgili mevzuatımızın tamamını, söz konusu eğitime ihtiyaç duyan bütün muhataplarımızı kapsayacak şekilde ya da gitgide daha fazla kapsayacak şekilde hizmetlerimizi sunmaya çalışıyoruz. Bu bağlamda, özel eğitimle ilgili rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, eğitsel değerlendirme süreçleri, tanılama süreçleri, eğitim tür ve kademelerinde özel eğitim hizmetleri, özel eğitim ihtiyacı

olan çocuklarımıza ilişkin veriler, yaygın eğitime erişimleriyle ilgili durumlar, toplam bazı veriler, özel eğitim gruplarımızdan elde ettiğimiz bazı sorunlar, mesleki gelişim faaliyetlerimiz, sınav tedbirleri, projeler ve uygulama örnekleri şu anda sunumumuzun içerisinde var. Ancak bize ayrılan sürenin mahdud bir süre olduğunun da farkındayız, bunların hepsini paylaşma şansımızın olmadığını da biliyorum. Ben özellikle bunu söyledim ki süremiz yetmeyecek olursa slaydı memnuniyetle paylaşacağız, daha fazla ayrıntı gerekirse de onları da sunmaya hazır olduğumuzu beyan etmek isterim.

Şu anda, Türkiye'de özel eğitim hizmetleri grubu dikkate alındığında bizim yükümlü olduğumuz bu konudaki ilk nokta tanılama süreciyle ilgili. Hastanelerde, sağlık kurumlarında tanılandıktan sonra, sağlık tanılamasından sonra "Rehberlik Araştırma Merkezi" ismiyle andığımız, toplamda şu anda Türkiye'de yeni açılanlarla birlikte 302 tane RAM'da tanılama hizmetlerini sunuyoruz. Bu tıbbi tanılama değil, eğitsel tanılama, tıbbi tanılamamız hastanelerde icra ediliyor. Bu yapının da daha işlevsel, daha operasyonel hâle gelmesi için tanılamamanın iki ayrı birim olarak değil de daha komplike bir hâlde olması için de çalışmalarımız iş birliği içerisinde diğer bakanlıklarımızla sürdürülüyor. Biz eğitsel tanılama süreciyle beraber, buradan tanı almış çocuklarımız için, eğitim ekseni içerisinde onların alacakları hizmetlerin yolunu açmış oluyoruz. Bu hizmetler, özel eğitim hizmetleri çok komplike, bu arada, söylemekte bir beis yok. Hâlâ yapacak çok şeyimiz var, doğrudur, tereddütsüz ancak işin organizasyonel boyutu, örgütsel yapısı, işleyişi dikkate alındığında dünyadaki "Bunu iyi yapıyor." dediğimiz ülkelerin büyük çoğunluğundan çok daha iyi durumda hizmetler sunduğumuzu da memnuniyetle paylaşabilirim yani az değiliz ama dediğim gibi, bu az olmamız, çok olduğumuz anlamına da gelmiyor, daha fazlasını yapacağımız hususlar var.

Rapor alındıktan sonra yani çocuğumuzun özel eğitime ihtiyacının olduğu raporu alındıktan sonra, RAM'larda eğitsel değerlendirme süreci sonucunda çocuklarımızı biz yönlendiriyoruz. Bu yönlendirme iki kanaldan icra ediliyor, bunların bir kısmı devlete bağlı kurumlarda gerçekleştirilen özel eğitim hizmetleri, bir diğeri de özel özel eğitim kurumlarında icra edilen hizmetlerimiz olmak üzere, daha çok "özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri" ismiyle andığımız birimlerde, kurumlarda bunlar da icra ediliyorlar. Öğrencilerimiz devlet kurumlarına yönlendirildiklerinde bizim en fazla eğitim verdiğimiz grubu burada -bu ifade benim de temkinli kullandığı bir kavramdır Sayın Başkanım, onu da ben kıymetli hazırlarla da paylaşmak isterim- tam zamanlı kaynaştırma, bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları yani normallik her neyse alanın ihtisasını yapmış, uzun yıllar davranış bozukluğu dersi anlatmış, eğitim psikolojisi alanında doçentliği olan, Bakanlıkta olmasam iki sene önce de profesörlük unvanımı alacağım, hazırlığını tamamlamış birisi olarak şunu söyleyebilirim: "Normallik" kadar çamur bir kavram yoktur. Biz o yüzden, en azından ben kullanırken "normal" "normalin altı" "normalin üstü" kavramlarını -sadece alanda bu kavram kullanıldığı için söylüyorum ama rahatsızlığımı da beyan etmiş olayım özellikle, normallik her neyse artık- çocuklarımızı "normal" denilen öğrencilerimizle beraber eğittiğimiz eğitim sistemi kaynaştırma, bütünleştirme yoluyla eğitimi ifade ediyor.

Sayın Başkanım, bu arada, uzun bir sürem yok ama bazı şeyler çok stratejik diye düşünüyorum, kullandığımız kavramlar bile özel eğitime bakışımız konusunda aslında bizi birazcık düşünmeye sevk etmeli. Mesela, "kaynaştırma" sözcüğü şu andaki meri mevzuatımızda hâkim olan, akademik dünyada da oldukça baskın kullanılan kavramlardan bir tanesi, durumu belirlemek için, betimlemek için kullanılıyor. Biz bunda 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin değişikliğiyle beraber "kaynaştırma" kavramını terk edip bütünleştirmeye doğru gideceğiz ancak bu bir algı meselesidir yani özel eğitime...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ne zaman geçiyoruz "bütünleştirme" kavramına tam olarak?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Efendim?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - "Bütünleştirme" ifadesi tam olarak ne zaman...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Sayın Başkanım, 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname Cumhurbaşkanlığına bu hafta içerisinde Hukuk Genel Müdürlüğümüz tarafından takdim edilecek, tahminim...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz de takip edelim onu o zaman.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Efendim?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Komisyon olarak biz de takip edelim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Çok önemli bir kanun hükmünde kararname, biz yeni bir kanun teklifi olarak verdik Sayın Başkan çünkü...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bizce de bu "bütünleştirme" kavramı daha mantıklı ve kapsayıcı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Çok daha yerinde.

Şöyle: 1997 tarihlidir o mevzuatımız ve bugün artık öyle bakmıyoruz yani çocuğa bakışımız, özel eğitimle ilgili bakışımız da o değil. Müteakiben de özel eğitimle ilgili bütün mevzuat yeniden tanzim edilecek, yönetmeliklerimizi de hazırladık, kanun değişikliğini beklemekteyiz. Şu hususu beyan edeyim Başkanım: Bizim görevlerimiz geçici görevliler ancak kamuda bu konuda bir algı yönetimine, algı farklılaştırılmasına ihtiyaç duyulduğu kesin, "kaynaştırma" sözcüğü bile ifade biçiminde kaynaşan bir grubu, kaynaşamayan bir grubu aslında ayırıyor yani kaynaşan bir grubu aslında "kaynaştırma" deyince kaynaşamayanları kaynaştırmak gibi. Bu bizim kavram olarak kullanırken biraz kavramsal farkındalığımız varsa bizi...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Zorlama bir durum canım kaynaştırma, zorlama.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - ..uyarıyor ama bu bilinç dışında özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklarımıza kamuda nasıl bir bakış oluşturulabileceği, nasıl bir bilinçsel altyapı oluşturulabileceği konusunda dikkate değer bir ayırmadır.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Bizim aileler "arada kaynatma sistemi" diyorlar.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - İnsanların birbirinden her açıdan farklılıkları vardır, insanların ihtiyaçları farklıdır. Bizim Genel Müdürlüğümüzün şu anki bakış açısı budur Sayın Bakanım, biz ihtiyaçları neyse ona uygun davranmayı seçiyoruz. Sayıları biraz sonraya bırakacağım.

Çocuklarımızı "kaynaştırma" denilen -bugünkü hüküm itibarıyla söyledim- eğitime alıyoruz, artı, "özel eğitim sınıfları" adında açtığımız sınıflar var, orada eğitime alıyoruz. Özel eğitim okullarımız var, müstakil okullarımız var, sırf özel eğitimle ilgili çalışan okullarımız var. Dünyada birçok yerde "Örneğini asla bulamıyor." dediğimiz hastane sınıflarımız var yani devletimiz özel eğitimle ilgili hususlarda eğer o bize ulaşabiliyorsa ki bu arada ulaşım, servis vesaire ücretleri devlet tarafından finanse ediliyor, ulaşamayanlara devlet "Biz geliriz." diyor. Hastane ortamında hastane sınıflarımız var, artı, o da mümkün değilse ki bazıları onda da zorlanıyor, mesela, cam kemik hastalığı gibi hastalıklarda çocuğun kımıldamaması icap eder, servis vesaire yeteri kadar güvenli olmuyor, evlerinde de eğitimi verecek şekilde evde eğitim hizmetlerini düzenleyen bir mevzuatımız da var.

Ben bu anlatmış olduğum hususu yani hangi hizmetlerin olduğunu şu andaki şemada "Türkiye'de resmî kurumlarımızda özel eğitimle ilgilene yapılıyor?" sorusunu sizlerle böyle paylaşmak isterim. Oldukça ayrıntılı, ayrıntılı olması karmaşıklığını değil aslında, ne kadar fazla ihtiyacın dikkate alınarak hareket edildiğini göstermek anlamında bir örnek oluşturabilir çünkü bunlar birer kurum, farklı ihtiyaca, farklı kurum, neye ihtiyacı varsa ona uygun kurum şeklinde hareket eden bir mekanizma oluştu, bunu da takip ediyoruz.

Öte yandan, özel eğitimle ilgili sorumluluklarımız, Millî Eğitim Bakanlığının sorumlulukları doğrudan adı "Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü" olmakla beraber, doğrudan bize ait sorumluluklar da değildir. Bakanlık bütün birimleriyle, özellikle eğitim daireleriyle bu hizmetleri sunmaya çalışmaktadır. Az önce zikrettiğim kaynaştırma yoluyla eğitim alan öğrencilerimiz, söz gelimi, bizim Genel Müdürlüğümüze doğrudan bağlı olan öğrencilerimiz değildir, Genel Müdürlüğümüze bağlı öğrenciler, özel eğitim okulları olarak müstakilen, çoğunlukla "orta ağır" guruplar dediğimiz özel eğitime ihtiyacı olan çocuklarımıza hizmet sunarlar. Diğer taraftan, şu an rakamları sizinle hemen paylaşayım: Mesela, toplamda 437 küsur, yuvarlak, 438 bin civarında bizim kaynaştırma öğrencimiz mevcuttur. Bu öğrencilerimizin geneli açısından bakarsak yaklaşık olarak 383 bini Temel Eğitim Genel Müdürlüğümüzde, yaklaşık 23 bini Ortaöğretim Genel Müdürlüğümüzde, yaklaşık 42 bini Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğümüzde, 16.763 öğrencimiz Din Öğretimi Genel Müdürlüğünde eğitim almaktadır. Bunların dışında...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Aslında, temel konu da bence sizin bu konunun hamisi bir Genel Müdürlük olarak bu diğer genel müdürlüklerle olan eş güdümünüz yani temel eğitimi ilgilendiren bir konuda sizin bu anlamda denetiminiz, böyle bir mekanizma belki gerekli.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Başkanım, yalnız şu rakamları ne olur geçmeyelim. Bakın, burada ortaokula geçemeyen yüz binlerce çocuk var, onu görelim. Rehabilitasyon merkezine giden 700 küsur bin var, yarısından çoğu örgün eğitimde yok; bu rakamları görelim. Yani bu sadece koordinasyonla falan çözülecek bir durum da değil.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, onun için söylüyorum, burada bir eş güdüm gerekiyor.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Bu kayıpları kimse takip etmiyor, evinde hapis olan çocuğun kapısını çalıp aileye "Bu çocuk niye eğitim alamıyor?" diye sormuyor. Yani değerli hocam çok iyi çalışmalar yapıyorlar, mutlaka ki yapılabilen şeyler var ama bu 750 bin ile 350 bin arasındaki fark var ya, bunların hepsi bakım merkezine gitmek zorunda kalacak. Yani bizim 400 bin kişiyi alabilecek bir bakım merkezi sistemi açmamız mümkün mü Türkiye'ye? Ne yapacağız? İnsanlar sokaklara düşecek Avrupa'daki gibi.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Eğitime kanalize edeceğiz.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Yani evet, o yüzden... Hocamı kestim ama bana kızmaz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Yok, estağfurullah.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, o yüzden diyorum, bu eş güdümü sağlamamız lazım. Bu eş güdümden sıkıntılar var.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Bir de bütçe meselesi de var tabii.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bütçe sorun değil.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Sayın Başkanım, özel öğretim kurumlarıyla ilgili, daha doğrusu özel özel öğretim kurumlarıyla ilgili ayrı bir mevzuatımız var. O mevzuatın biz içinde değiliz, o yüzden oradaki detaylarla ilgili sadece sayısal değerleri arz edebiliyorum, onun için ayrı bir yasal mevzuat işlevini sürdürüyor. Şunu söyleyebilirim: Tanılayıncaya kadar öğrenci, özel eğitim öğrencimiz bizim grubumuzda, tanılandıktan sonra bu bir tercih olarak özel özel eğitim kurumlarında da eğitim alabiliyor. Bu sayıları ben zikretmiş oldum ama bazılarını söylemedim, müsaadenizle onları da hemen arz edeyim Sayın Başkanım. Tabii, bunlar güncel olarak değişebilir, mesela, şu anda hastanede 537 kişi diyorum ama taburcu olmuş olanlar olabilir, ufak tefek değişiklikler, sapmalar olabilir; anlık veriler açısından söylüyorum. Bu verilerin elde edildiği zaman -ki bu en fazla iki üç gün öncesidir- kaynaştırma öğrencimiz 436.741, doğrudan özel eğitim kurumlarında eğitim alan öğrencimiz 67.811, "özel eğitim sınıfı" adını verdiğimiz, açılmış özel eğitim sınıflarında eğitim alan öğrencimiz 97.925, yaklaşık 11 bin öğrencimiz evde eğitim hizmeti almaktadır, yaklaşık 537 öğrencimiz hastane sınıflarında... Onu da şöyle arz edeyim: 33 ilimizde 102 hastanede eğitim alıyorlar Sayın Başkanım, 537 öğrencimiz var. Şu anki mevzuatımız onları özel eğitim grubu içerisine sokmasa da 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname arzu ettiğimiz biçimiyle değiştiğinde özel yetenekli kategorisinde olan öğrencilerimiz de özel eğitim şemsiyesi altına alınacaktır. Onları da dâhil edersek yaklaşık olarak devlet kurumlarında 600 bin civarında öğrencimizin eğitim almakta olduğunu belirtelim.

Özel eğitim konusunda tanılananın RAM'da olduğunu söyledim. RAM'da bir yaş sınırı bulunmamaktadır, 0-99 yaş arasında isteyen kişiler tanılanabilmektedirler; tabii, bu, özel eğitim için anlamlı bir şey. Diğer taraftan, şu anki meri mevzuatımız 27 yaş itibarıyla tanılanan çocukların devlet okullarında eğitim almalarına da imkân vermektedir.

Kurumlarımızla ilgili daha ayrıntılı bilgileri sunmak isterim, hızlıca ama çok uzun uzun vaktinizi almak istemem, istatistikler önemlidir ama hemen süreyi ona göre kullanmış olayım.

Okul öncesi eğitim kademesinde 281 kurumumuz var, 3.263 öğretmenimiz görev yapıyor 8.019 öğrencimize. İlkokul kademesinde, tabii, okul türleri devreye girince şu an sayılar görünüyor; özel eğitim ilkokulu bedensel, özel eğitim ilkokulu görme, yine aynı kategoride işitme, hafif düzeyde zihinsel olmak üzere bir de özel eğitim uygulama okullarımız var. Rakamları teker teker söylersem çok zaman israfı olacak, bunları sizlerle görsel olarak paylaşmış oldum, şu an panoda görünüyor. Ortaokul kademesi -ki bizim "ikinci kademe" diye isimlendirdiğimiz kademedir- burada da öğrenci sayılarımız, kurum sayılarımız, öğretmen sayılarımız görünüyor. Bir diğer husus, lise kademesinde -ki "üçüncü kademe" diye- yani yine önemli olduğunu düşündüğüm için söylemeliyim, her özel gereksinim grubu için bu hizmetleri sunmaktayız.

Burada altını çizte söyleyeceğim bir şey, az önce söylediğim "27 yaş itibarıyla tanılanan, devlet okullarında alıyor, ondan sonra ne oluyor?" sorusu olabilir. Ondan sonra, Millî Eğitim Bakanlığı özellikle yetişkin eğitimi, andragojik eğitim ya da andragojik eğitimin özel eğitime yansıyan formlarıyla toplamda kurs programlarının yaklaşık yüzde 17'sini içerecek şekilde... Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğümüz tarafından özel eğitim hizmetleri çocuklara, gençlere ya da yaşına göre yetişkinlere sunulmaya devam ediyor.

Başka bakanlıklarla da özel eğitim konusunda gerektiğinde iş birliğini de olabilecek en azami ölçüde yapmaktayız. Açıkçası, belki çok yeri değil ama mevzuat... Bilmek, insanı çok farklı kılıyor; bilmek, insanın kimyasını değiştiriyor. Bazı şeyleri anladığımız zaman sorumluluklarımız hâline dönüşüyorlar. Doğrusu, biz de Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğündeki bütün ekibimiz açısından bu farkındalığı en üst düzeyde yaşayan bir ekibiz. Bu anlamda, kendi Bakanlığımız uhdesindeki bütün genel müdürlüklerle, diğer bütün bakanlıklarımızla, söz gelimi Sağlık Bakanlığı gibi, Aile Bakanlığımız gibi, bu konuya hizmet veren diğer bütün kurumlarla, organizasyonlarla, STK'lerle daha fazla nasıl yapabiliriz diyerek çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Bu kategoride açık öğretim okullarında mevcut özel gereksinimli öğrencilerimizin sayılarını da sizlerle paylaşmış oldum. Ancak konu, otizm spektrum bozukluğuyla... Sedef Hanım giriş yaptığı için ben özel bir bilgi olarak onu paylaşmak isterim. Benim ikinci alanım eğitim istatistiği, sosyal bilim istatistiği, ben uzun yıllar üniversitede nicel araştırmaları hem yaptım hem de eğitimini verdim, doktora düzeyi dâhildir buna; istatistik, ölçek geliştirme vesaire, sayıları kullanmayı seviyorum. Matematiksel olarak izah edilebilirliği olmayan büyüklükte artış gördüğüm iki özel eğitim alanı var: Bunların bir tanesi otizm spektrum bozukluğudur yani bir tahminleme sistemini matematiksel kullandığınız zaman bile sınırının dışına çıkıyor, izah edilmesi gerçekten çok zor. Bundan yirmi sene, yirmi beş sene önce iki bin beş yüzde 1 oranla görmüş olduğunuz otizm spektrum bozukluğu vaka sayısı bugün otuzda 1'e düşmüş durumda yani gerçekten izah edilebilir değil. Yani her sene yalnızca otizm spektrum bozukluğu kategorisinde eğitime ihtiyaç duyan, özel eğitime ihtiyaç duyan 10 bin çocuğumuz sisteme dâhil olmaktadır; bu sayılar çok büyük sayılardır. Müsaadenizle ben hemen yine taze bir veri paylaşmış olayım, yakın zamanda istedim, son beş yıl içerisinde otizm spektrum bozukluğu tanısı alan öğrencilerimizin sayısı 93.447'dir; son beş yıldan bahsediyorum, yıl bazına bakıldığında rakamın büyüklüğü ortaya çıkacak. Son bir yılda da 11.782, sırf buna bakarsak -ki bu kasım ayı itibarıyla, aralık sonu itibarıyla ne olacak, muhtemelen bu 12-13'ü bulacak- yani toplamda neredeyse 12 bin otizm tanılı, otizm spektrum bozukluğu tanılı öğrencimizle biz özel eğitim hizmetleri verecek şekilde kendimizi yapılandırmaya çalışıyoruz.

573 sayılı KHK mevzuatı bu anlamda çok önemlidir yani bizim hem bakışımızı değiştirecek hem de birtakım başka, bugün de muhtemelen tartışmaya konu olan birçok hususu yeniden düzenleyeceğine inandığımız bir biçimde onu tasarlamaya çalıştık; onu da kıymetli hazıruna arz etmek isterim.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Yani beş yılda 100 bin yeni otizimli, yılda 20 bine yakın...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Tabii, bunlar tanılananlar...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Aslında, 15 bin civarı yeni otizimli tanı alan sisteme giriyor değil mi? Doğru anladım.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ DUDU KARAMAN DİNÇ - Bir şey söylemek istiyorum.

Mahmut Özer'in açıklaması var, 2021'de "33.816 otizimli sayısı" demiş...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - İşte, bazılarında farklı olabilir de beş yılı o yüzden söyledim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Tabii, şöyle: Tanı, bizim RAM'larda yapılan tanılamadan aldığımız değerlerdir ama başka birimler, başka yerlerde... Doğrusu, onu bilmiyorum ama bu sayıyı karşılaştırmak istedim.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ DUDU KARAMAN DİNÇ - Zaten 2 katından fazla artmış Hocam, sadece ben onu vurgulamak istedim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Tehlikeli bir artış var Sayın Bakanım. Ben bu konuda hem Genel Müdür olarak yani kendi Genel Müdürlüğümün işi gereği bunu paylaşmış olayım hem de sahadan gelen, akademik dünyadan gelen biri olarak da bunu paylaşmış olayım. Bu sayılar bize öngörülebilir bir doğrusallık da sunuyorlar. Böyle devam ederse beş sene sonra, böyle devam ederse on sene sonra diye... Ben bunun analizini yaptırdım, 2030 yılında, adına "kaynaştırma" dediğimiz, bugün 438 bin diye tanımladığım sayı son yirmi yılın değerleriyle bir regresyon analizine sokarsak yaklaşık olarak 750 bine çıkıyor. 2050 yılında yalnızca kaynaştırma öğrencisi sayımız bizim 1 milyonu

geçecek. Yani bu, çok büyük, çok büyük bir rakam; kamunun, devletin bu konuda kendini hazırlayacağı bir sistematığe de kendisini büründürmesi şarttır ki 573'le ilgili değişiklikler bu hususlardaki farkındalığımızı da içeren değişikliklerdir.

Arz etmek isterim.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Hocam, peki, burada araya girip soru sorabilir miyim? Çünkü bizim sunumda vardı ama demin atladık başka bir konu girdiği için araya. Son on yıldır Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi içinde Özel Eğitim Genel Müdürlüğünün bütçesi 0,9 ile 1 arasında değişiyor. 200 bin çocuk da özel eğitim alırken 0,9'du, bugün 600 bin çocuk da alırken 0,9. Bunun artmama sebebine dair bir şey var mıdır?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Tabii, şimdi para sorduğunuz için, o konuda benim...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Hayır, "Bütçe sorun değil." diyor Başkanım her konuşmamızda da

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Bunun kaynakları konusunda, neden böyle bir şey var, bilmiyorum ama yaklaşık yüzde 1 civarında ayrılıyor. Belki burada şunu ekleyebilirim, kıymetli hazırlanla paylaşmış olalım: Çeşitli proje kaynaklarının aktarılmasıyla değer biraz daha telafi ediliyor.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ama "Ulusal Kaynaştırma Bütünleştirme Eylem Planı" diye bir plan var, 2022 yılında Millî Eğitim Bakanlığının, Mahmut Özer'in kendisinin ilan ettiği bir eylem planı var, bu eylem planıyla ilgili AB'den 10 milyon euro para almışız, baktığımız zaman gerçekleştirmelere, orada diyor ki: "2025 yılına kadar öğretmenlerin yüzde 50'sine kaynaştırma eğitimi vermiş olacağız." son yıl zaten tamamına veriyor. Biz böyle bir şey görmüyoruz yani mesela, bu 10 milyon euro nereye gitmiş? Ya da birkaç tane böyle, BEGEP projesi var, birkaç tane daha proje var. Çünkü şöyle: Genel Müdürlüğümüz bu konudaki çalışmalarını sürdürüyor, Genel Müdürümüzden önce biz 16 genel müdürle çalıştık, bunlar devam ediyor ama diğer paydaşlar bu konuda hiçbir geri bildirim vermiyor bize. Orada bütün genel müdürlükler var Millî Eğitim Bakanlığındaki.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O yüzden, bu eş güdümü sağlamamız lazım diyorum.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ama bir de gerçekleştirmelerin raporlanması da lazım. Öncekileri de bir görsek, son on senedir ne olmuş bu paralar?

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Projelerde somut çıktılar raporlanıyor.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Hayır, çıktılar şöyle raporlanıyor Sayın Vekilim: Şu toplantı yapılmıştır, işte, şu gerçekleştirme... Şimdi, mesela, bir tane soru soralım, diyelim ki: O 10 milyon euroluk projede kaç öğretmen kaynaştırma eğitimi aldı? 500'ün üstünde olduğunu zannetmiyorum, öyle söyleyeyim size. Türkiye'de kaç yüz bin öğretmen olduğunu biliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kim takip ediyor Millî Eğitim Bakanlığında bu projeyi, Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü mü?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Özel eğitimle ilgili bütün projeler parça parça, diğer genel müdürlüklerimizin de içinde bulunduğu, çoğu kez bulunduğu biçimde icra ediliyor çünkü özel eğitim deyince Sayın Bakanım, bu projenin içerisine öyle ya da böyle mesleki, teknik eğitim giriyor, öyle ya da böyle temel eğitim giriyor, bizim genel müdürlüğümüz giriyor yani çoğu kez iş birliğiyle yürütülen projeler.

Ancak bütçeyle ilgili şunu da söylemek isterim: Mesela, devletin...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Mesela bu proje ne oldu, Sedef Hanım'ın bahsettiği, kapandı mı proje, tamamlandı mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - BEGEP projesi şu anda bildiğim kadariyle kapandı, raporlarını şu an hatırlayamadım ama BEGEP projesi tamamlanmış bulunuyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç kişi eğitim aldı, kaç öğretmen eğitimi aldı, onu bir öğrenelim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Tabii, onları hazırlayalım Sayın Bakanım, şu an ezber sayılar aklımda yok.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Başkanım, ne genel müdürlüklerin arşivlerinde bizim ne özel eğitim proje dosyaları çürüdü, biz bizzat gördük yani o arşivlerde onları.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Sayın Bakanım, bizde çürümüyor, onu söyleyeyim.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Yok, yok, sizden bahsetmiyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Biz takip ediyoruz diye söyledim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu somut bilgiyi o zaman bize hızlıca tedarik ederseniz... Kaç öğretmen eğitim alacaktı, kaç öğretmen eğitim aldı, bununla ilgili...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Hayhay, gerçekleşme sonuçlarıyla ilgili bir rapor...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Proje kapandıysa bunun sonuçları da mutlaka vardır.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Memnuniyetle Sayın Başkanım, arz edelim.

Ben bu arada, yine işin araştırma boyutuyla ilgili yaptığımız her şeyde rastgele, biz öyle düşünüyoruz diye değil, kayıtlı, veriye dayalı olmaya özen gösteriyoruz. O yüzden, birçok araştırmamız var, onları sundum. Araştırmalarımızın her biri akademik

anlamda referanslı araştırmalardır. Yani ben şimdiye kadar 178 tane yüksek lisans ve doktora tezi yönettim, bunların hepsi lisans üstü düzeyde bir tez niteliğindedir, hem metodolojik olarak hem örnekleme, temsil yeterliliği vesaire açısından güçlü araştırmalardır.

Birçok tedbir alıyoruz çünkü bu güncel bir şey yani özel eğitimle ilgili, diğer bütün eğitim alanlarında olduğu gibi bütün sorunlar güncel. Dün olmayan şeyler bugün olabiliyor, o yüzden, esnek ve uyum sağlayabilir dinamiklerle hareket ediyoruz. Farkındalık araştırmalarından şu an birkaç bilgiyi paylaştım.

Ek olarak söyleyeceğim şeyler var. Mesela, "kolaylaştırıcı kişi" ya da "gölge öğretmen" diye zikredilen bir uygulama vardı, yalnız otizm spektrum bozukluğu grubu içindi. Hafızam yanıltmıyorsa 20/12/2024 tarihinde çıkan Bakanlık oluruyla biz bütün özel gereksinim gruplarını kapsayacak şekilde bunu genişlettik. Kolaylaştırıcı kişi eğitim kurumunda ne yapar, nasıl yapar, bununla ilgili kılavuz çalışmalarımızı sürdürüyoruz, bu işi üstlenecek olanlarla ilgili.

Diğer taraftan, özel eğitimde istihdam bizim için çok önemli bir sorundur, özel eğitimde istihdam için yakın zamanda bir kitap çıkardık ki bu kitap projeksiyonumuzu ortaya koyuyor ve iş birliğine davet ediyor, nasıl yol izleyelim diye, onu ifade ediyor.

Açıkçası, benim geldiğim günden beri en çok mücadelesini ettiğim ve bir numaralı derdim diye düşündüğüm şey şudur: Özel eğitim grubundaki öğrencilerimiz öteki değildir, öteki değildir, öyle bakılamaz, çok net söyleyeyim. Bunun mücadelesini veriyorum, sesim de değişiyor konuşurken. Özel eğitim, özel eğitim okullarına ihale edilemez. Özel eğitim için eğer "Gitsinler, özel eğitim okullarında bu eğitimi versinler." deniliyorsa, böyle bir bakış varsa ya da olanlar kimlerse bunlar, bu bir tecrüttir, böyle bir şeye biz izin veremeyiz. Ben Bakanlığın ilgili Genel Müdürü olarak, göreve geldiğim günden bu yana, hem vebalen -ben toprağın altına inanan biriyim- hem içinde gördüğüm, akademik eğitimimi aldığım, haklarında yazı yazdığım, makale yazdığım gruplar olarak hem bizatihi insan sıfatıyla onları gördüğüm, gözlemlediğim hâliyle, özel eğitim okullarına tecrit anlamı taşır. O yüzden, Türkiye'nin özel eğitim politikası, bugün "kaynaştırma" diye ifade ettiğimiz, inşallah, yakın zamanda "bütünselleştirme", "bütünleştirme" diyeceğimiz politikadır. Zorunlu olduğu durumlarda, zorunlu olduğu kadar özel eğitim okullarında eğitim alan çocuklarımız olabilecek en kısa zamanda adına "normal" denilen -onun da ne olduğunu bilmiyorum- gruplarının arasına dâhil edilerek eğitimini sürdürmelidirler. Zira, toplumumuzun içinde herkes var, onlar da var, onlar için öyleydi, ötekiydi, berikiydi, kaynaştırdıydım... Benim gördüğüm şey şu: Kamuda kaynaşması gereken birileri varsa onlar değil, diğer taraf. Onlar kaynaşsaydı zaten kaynaştırma demezdik, çok net.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Hocam, çocuklar kendi aralarından çok rahat kaynaşıyor zaten, ebeveynler ya da eğitimciler...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Bu bizim sorunumuz.

Bunu şundan söylüyorum: Biz Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak bütün angajmanlarımızı, bütün politikalarımızı bu anlayışın üzerine inşa ediyoruz. Bir şairin söylediği bir cümle vardır: "Yine de bir şey yapabildim diyemem hatırıma..." diye, birçok şey yapıyoruz ama her şeyi yaptığımızı söyleyecek kadar da kör değiliz ve devam ediyoruz bu konuda.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz hep şunu zikrediyoruz: Bu konu bir komisyonun konusu değil, bu konu bir genel müdürlüğün konusu değil, bir bakanlığın konusu değil; bu, Türkiye'nin konusu, 86 milyonu ilgilendiren bir konu. Anlatabiliyor muyum? O yüzden, bu konu kimseye ihale edilecek bir konu değil, hepimizin bu konuyla ilgili sorumlulukları var. O yüzden, bu eş güdümü sağladığımızda, bu bilinci güçlendirdiğimizde ve bu anlamda, herkes işini yaptığında... Herkesin işini gerekli şekilde yapması lazım. Yerel yönetimiyle, kamusuyla, sivil toplumuyla, normal vatandaşıyla, bireyiyle herkesin bu konuda sorumluluk alıp bu sorumluluğu taşıması lazım. Dolayısıyla Özel Eğitim Genel Müdürlüğü belki bu işin hamisi Millî Eğitim Bakanlığında ama diğer genel müdürlükler, temel eğitim başta olmak üzere mesleki eğitimiyle, destek hizmetleri hatta... Bakın, servis konusu...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Hayat boyu öğrenme çok önemli.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Mutlaka önemli. Servis konusu mesela, bizim özel öğrencilerin velilerinden duyduğumuz en önemli sorunlardan biri, bunu da sizinle konuşacağız. Servis konusu, taşıma noktasında erken saatlerde alınması falan filan, bununla ilgili de sorunlar var. Artık servisçilerden mi kaynaklanıyor, başka bir sorun mu var? Bunu da mutlaka masaya yatırmamız lazım.

Evet, Genel Müdürüm, bitirdik mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Son bir dakika istirahat edeyim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Bütün bunları yaparken kendi kaynaklarımızı kullanmayı, kaynaklarımızı rasyonel kullanmayı da özellikle bir politika olarak izliyoruz. Tanılama için kullandığımız testlerimizde mesela kendi testlerimizi, özel eğitim tanılamlarında kendi testlerimizi kullanmak için çabamız var. Yapay zekâ destekli ilk zekâ testimizi geliştirdik, Türk Ulusal Zekâ Ölçeği alanının tartışmasız en iyisidir. Yakın zamanda inşallah dikkat eksikliği ki o da tuhaf artışları olan bir özel eğitim grubumuz. Artı, hiperaktiviteyle ilgili yine ölçek tanımlamalarımız olacak. Dünyada ilk defa ve dünyada yalnız bizde olacak şekilde özel eğitim öğrencilerine hitap eden rehberlik programı hazırladık Sayın Başkanım. Bunlar iyi örneklerimizdir, dünyaya örneklerimizdir. Yok yani özel eğitim öğrencileri için tasarlanmış bir rehberlik programı başka hiçbir yerde ben görmedim, bizde var. Bunu arz etmek isterim.

Birçok yayın örneklerimiz var. Alanda 400'e ve 500'e yakın neredeyse farklı içeriklerde, muhtevada eserlerimiz var ve bunları sürdürmeye devam ediyoruz.

Bir dakika süre demiştim, aşıyorum; aşmayayım Sayın Başkanım. Bu hususlarla ilgili bir soru gelirse memnuniyetle ben cevaplamaya hazırım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Zaten bu diyalog devam edecek, konuşmaya devam edeceğiz.

Şimdi, önce Komisyon üyelerimize mikrofonu devredeceğiz, sonra diğer arkadaşlarımızla, sizlerle burada bir -dediğimiz, bahsettiğimiz şekliyle- fikir teatisi süreci devam edecek.

Evet, teşekkür ediyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağ olun.

Evet, Komisyon üyelerimizden Aylin Hocam da geldi, buyurun.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Kusura bakmayın.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Estağfurullah.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Çok özel bir gün olduğu için.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun, buyurun.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Türkiye Otizm Meclisi ve Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü temsilcileri tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, söz almak isteyenler...

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Aslında, bu otizm konusu çok önemli. Evet, Engelli Bireylerin Sorunlarını Araştırma Komisyonundayız ama başlı başına otizmin bile ayrı bir antite olması gerektiğini gösteriyor çünkü çok büyük bir hızla artıyor vakalar, 33 çocukta 1 olması özel bir dikkat çekmemiz gerektiğini gösteriyor işin doğrusu. Onun altını çizmek istedim.

Öğretmen sayısı konusu var sanırım. Bana ulaşan bilgilerde 33.700 özel eğitim-öğretim öğretmenine ihtiyaç olduğu yönünde bilgiler var. En azından şimdi 4.500 atama olması gerektiği yönünde bilgiler geliyor öğretmen arkadaşlarımızdan. Bu konuda sanırım Komisyonumuz da bir baskı yapmalı çünkü öğretmen açığı bayağı var yani bayağı bir açık var.

Bir de altı çizildiği gibi, öğretmenlerin niteliği önemli. Bu eğitimler ne kadar oluyor? Bu da önemli bence, sık sık yapılmalı diye düşünüyorum.

Ayrıca "bütünleştirme" kelimesini, kavramını da iyi bulmuşsunuz, tebrik ederim, güzel, daha anlamlı bir kelime.

Bunların altını çizmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Öncelikle sunumlar için çok teşekkür ediyorum.

Tabii, biz hem sivil toplumu hem kamuyu dinliyoruz, çok da iyi oluyor. Herkes gayretli ama şimdi kamudan yapılan sunumları dinlerken bazı kamu kuruluşları ile sivil toplumları da böyle çapraz, yan yana getirme ihtiyacı görüyoruz. Örneğin, TİHEK sunumu ile Türkiye Otizm Meclisini TİHEK'le yan yana getirmek gibi şeyler de yapmak gerekiyor çünkü TİHEK burada sizin bahsettiğiniz sorun alanlarına çok pozitif yaklaştı yani "Her şeyi hallederiz." gibi, "Hallediyoruz." tarzı ama bence sivil toplum başka türlü bir şey sağlıyor. Israrla sizleri çok dikkatli dinlemek gerektiğini ben düşünüyorum. Türkiye'de kamuda bir cezasızlık politikası var. Ben şimdi işi genel, güncel politikaya taşımak istemiyorum ama şu bana hiçbir şekilde olmuyor, bir hukuk devletinde makul görünmüyor: Kaymakamın onayıyla birisinin yargılanması yani "silahların eşitliği" dediğiniz...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ki aykırı.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - ...prensip gereği bana sorsanız savcı ile avukat bile eşit konumlarda oturmalıyken savcı yukarıda oturuyor gibi, oraya kadar gider bu iş.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Bu cezasızlık mevzusu olmuyor çünkü belli bir noktaya kadar yargı üzerinden, hukuk üzerinden caydırmak gerekiyor. Belli bir noktadan sonra norm ve kültüre dönüşecek bu. Yani tersi olmuyor.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet, Sayın Vekilim, aslında, tabii şöyle: Ben bir taraftan da şu anda siyaset bilimi ve kamu yönetimi yüksek lisansı yapıyorum ve tezim de bu yıl yine birçok ülkedeki otizm eylem planlarının karşılaştırmalı olarak kamu yönetimi açısından politik yönleri. Dolayısıyla bunu bilimsel açıdan da incelediğimizde şu var: Tabii ki bu yasalar yapılırken devletin işleyişinin bozulmaması için her isteyen bir dilekçeyle herhangi bir memuru hemen yargılama süreçlerine sokamaması için yapılmış yani buradaki amaç bizler gibi hakları ihlal edilen kişilerin memurları şikâyet etmesini önlemek değil ama bu mekanizmalar doğru çalıştırılmıyor.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Fiilen o hâle geliyorsa gözden geçirmek lazım diye düşünüyorum. Şöyle...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet, fiilen bir... Evet, dolayısıyla dosyamızı birisi okusa, gerçekten bizim sorunumuzun orada ne olduğunu okumuş birisine rastlasak zaten açacak o davayı.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Aslında benim anladığım, bizim Komisyon da bu tür sorunlar üzerinden bir eş güdüm sağlama niyetinde.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Bu yasal boyutu aksıyorsa belki Adalet Bakanlığıyla konuşulması gerekir yani bize aslında burada iş düşüyor.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Bu TCK 122... Yıllardır bu konuyu dinliyorum ben yani...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Size biz rapor da yollamıştık bir dönem, siz bir değerlendirme yapmıştınız ama...

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Üç buçuk yıl MYK'de Sosyal Politikarlardan Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı yaptım.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Mesela, o zaman şu öneriler bile gelmişti sivil toplumdan -sivil toplumdan çok şey öğreniliyordu denmişti ki: "Ayrımcılık ve nefret suçunu işleyen işlemediğini kanıtlasın." Bu İskandinavya'daki hukuk... Bazı İskandinav ülkelerinde aslında böyle bir...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - İspat yükü tersine çevrilebilir.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - ...zorunluluk vardır yani nefret suçu işleyen veya ayrımcılıkla suçlanan kişi bunu yapmadığını kendi kanıtlamak zorunda. Mağdur değil de gibi gibi uygulamalar da düşünülebilir.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Ben şimdi bir gözlemimi paylaşıp bir şey soracağım. Taşrada 40 yaş veya üstü civarı otizmlilerin ailelerinin çok ciddi mağduriyet yaşadığına dair gözlemlerim var, kendi ailemin içinde de var bu.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Onlarda en büyük desteğe ailelerin ihtiyaç duyduğunu ve burada "Bilgi güçtür." ilkesinden hareketle, çok yalnız kaldıklarını ve çocuklarının inanç sistemlerindeki bir eksiklik mesela işte "Çok dindar davranmadığım için böyle oldu." gibi hani böyle şeylerle...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Bir ceza olarak görme...

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - ...kendilerinin cezalandırıldıklarını... Yani bu insanların çok ciddi desteğe ihtiyacı var ama böyle bir mekanizma oluşmıyor.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Zaten çocuklar eğitim aşamasını kaçırmış. Tahayyül edilemeyecek kadar büyük bir zorluk bu ve o ailelerin hiçbir şeyi kalmıyor ve en basit psikolojik destekle bile ferahlayabilecekleri durumlar var ama pek ulaşamıyor gibi geliyor.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Siz şey dediniz, tabii, ben bu annelerin yükünün çok farkındayım otizm konusunda ve diğer engel gruplarında. Çok basit yani somut bir soru sorayım: Bu annelerin yükünü azaltmak bakımından kamu neler yapabilir? Bu konuları da düşünüyorsunuzdur, belki bu konuda birkaç şey söylersiniz.

Teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Tabii, çok teşekkürler.

Şöyle: Aslında biz bunları Otizm Eylem Planı'nda da dile getirdik. Her şeyden önce biz şunu öneriyoruz: Üç yüz altmış derece ele alınması gereken konular bunlar. Kamunun maliyetlerini düşürmek; daha doğrusu düşürmek değil, dengelemek açısından da şu gerekli: Siz otizmliler bir bireyin bu üç yüz altmış derece sorunlarına tek bir yerden yaklaşırsanız aslında bir yeri toparlayalım derken oraya harcadığınız para boşa da gidebiliyor çünkü diğer bir alanda bir boşluk doğduğu için o harcama aslında gerçek amacı gerçekleştiriyor. Dolayısıyla da bizim en baştan beri önerdiğimiz şey şuydu: Aynı aile hekimi gibi her engelli bireyi olan ailenin bağlı bulunduğu bir sosyal çalışmacısı olmalı ve bu kişilerin dosyaları olmalı, sosyal çalışmacı bu kişileri gerektiğinde üç ayda bir, gerektiğinde senede bir onların sorunlarının ve çözümlerinin ağırlığına, hafifliğine göre ya da ihtiyaçlarına göre planlayabilmeli. Ama bunlar son derece zemin gerektiren sistemler yani siz zeminde oradaki kişileri önce otizm konusunda eğitmek zorundasınız, hatta uzmanlaştırmak zorundasınız, bir otizmliler bireyi olan ailenin dinamiklerini onlara öğretmek zorundasınız. Sadece kuru bir otizm eğitimiyle de olmuyor. Yani ben aynı zamanda iki yıllık sosyal hizmet mezunuyum, 3 tane üniversite okudum şu işlere kafa yorarken mecburen ve şunu görüyorum: Bizim artık kökleşmiş bazı sorunlara bıçak atmamız gerekiyor çok net bir şekilde. Mesela, Sağlık Bakanlığının buradaki fonksiyonunun çok genişletilmesi gerekiyor. Birçok ülkede bu böyle, sağlık bakanlığı işin yüzde 33'ünü almış ele, rapor meselesini bitirmiş, millî eğitimin tekrar uğraşmasına gerek kalmıyor.

İşte, çok psikiyatrik sorunları olan otizmliler meselesi artık liberal bir sistem olduğu için her şeyi devlet yapısından çıkmış -benim kişisel görüşüm farklı olabilir ama- sistematik olarak İngiltere'de Sağlık Bakanlığı özel sektörde o kadar iyi bir denetim mekanizması kurarak bu bakım işini, ağır psikiyatrik sorunları, diyelim ki otizmi olanları ve belli bir yaştan üstüne gelmiş bireyler için öyle bir noktaya getirmiş ki bunun gelir getirici yönünü bile artık hayata geçirmiş. Dolayısıyla, dünyada bunların hepsine çözüm var. Anneler için ne yapılabilir? Yani herkes işini yaparsa anneler oturup da öğretmen olmak zorunda kalmaz, çocuğun avukatı olmak zorunda kalmaz, çocuğunun aşçısı olmak, öğretmeni olmak, bakım elemanı olmak, aynı zamanda da babası olmak... Çünkü bütün bu sorunları yaşayan aile zaten parçalanıyor. Otizmliler aileler içinde boşanma oranı yüzde 80. Kimler daha çok gidiyor sizce?

ALİ KARAOBA (Uşak) - Babalar...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Babalar...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Dolayısıyla, kardeşler...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu bilgi, yüzde 80 verisi güncel mi?

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Güncel, dünyada yüzde 80, bizde belki biraz daha az olabilir Bakanım yani bizde istatistik hiçbir konuda yok, otizmle ilgili hiçbir konuda yok, biz o yüzden de istatistik istiyoruz. Bakın, o boşanmanın olmadan önceki noktasında bu insanların gidebilecek yeri olması lazım. Yani biliyorsunuz, Türkiye'de kültürel olarak anne her şeyden neredeyse sorumlu, hatta ve hatta tanı konduğunda senin doğurduğun çocuk otizmliler noktasında bile anne sorumlu, hele hele belli bölgelerde... Dolayısıyla, annelerin bir kere psikolojik desteğe ihtiyacı var ama biz diyelim ki gidip de Norveç'ten, Finlandiya'dan, oradaki sistemden alamayız bunu. Bazen biz konuştuğumuz zaman arkadaşlarım bana kızıyorlar, diyor ki: Norveç'i bana verin, ben tek başıma yönetirim yani 5 milyon insan var toplam, bizde 10 milyon engelli var yani doğru örnekler olmuyor bu tür ülkeler. Bizde biz gidip de bir psikiyatriste şimdi "Benim otizmliler çocuğum oldu, kendimi çok kötü

hissediyorum, hadi bakalım bana psikolojik destek ver."le çözemiyoruz yani kültürel olarak böyle insanlar değiliz. Biz, mesela, burada misyon edinerek bu psikiyatrik desteğimizi yıllardır sürdürüyoruz.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Bir de maliyeti de yüksek, psikiyatriste gitmek kolay mı?

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Bir de maliyeti de yüksek, bugün 8-9 bin lira benim yaşadığım şehirde iyi bir psikiyatriste gitmek, "Otizmli çocuğunla ilgili senin psikanalizi yapmam için haftada iki geleceksin." diyor. Dolayısıyla, hani size böyle bir kalemde sunabileceğimiz şunu yapın, anneler rahatlasın diye bir şey yok, çözüm yok. Burada, çözüm, kamunun 360 derece kendi sorunlarını yani sorumluluğunda olan konuları...

Türkiye Ulusal Otizm Eylem Planı'nı on iki senedir bekliyoruz biz, on üç sene oldu hatta, on üç sene oldu. On üç senedir daha biz rapor sorununu çözemedik, beş senede bir rapor, iki senede bir rapor, senede bir rapor. Şimdi, hatta, insanların bakım maaşları kesildi. 18 yaşı geçtikten sonraki açılmış bir dava sebebiyle -Sağlık Bakanlığı hâlâ çözecek- bir sene önce biz ailelere "Merak etmeyin, Bakanlık bunu çözecek." diye bize söz verdikleri için açıklama yaptık, şimdi çocuklara 18 yaş sonrası "kısmi bağımlı" diye rapor çıkarılıyor. Bir anne var farkında mısınız bilmiyorum, sürekli açlık grevi yapıyor Twitter üzerinde, X üzerinde. Ordu'da yaşıyordu değil mi? Ordu'da yaşayan bir anne çünkü çocuğu "kısmi bağımlı" diye rapor aldığı için bakım maaşı kesildi, tek bir nafakası var 5 bin liralık, başka hiçbir geliri yok. Yanlış mıyım; doğru.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Çok var böyle.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ve böyle on binlerce anne var, bu insanların öncelikle bakım maaşlarını kesmeyelim yani bırakın ekstra bir destek vermeyi, zaten topu topu... Ben İstanbul'da dün rakamları aldım yani İstanbul'da bile düşünün yüz binlerce otizmli var, bakım maaşı alan anne sayısı 15 bin, 16 bin; bu kadar. Yani bizler hayatımızda devletten hiçbir mali destek almadık bugüne kadar. Niye? Zarar da ediyor olsak çalışıyoruz, vergi veriyoruz, dolayısıyla biz zaten o kategoriye girmiyoruz, hatta cepten yiyoruz ama yani öncelikle sorunların çözülmesi gerekiyor Sayın Vekilim.

Yanı sıra da tabii ki annelerin bütün görevleri üstlenmesi onlardan beklenmemeli. Mesela, kolaylaştırıcı kişi sistemi... Şimdi, Sayın Hocam, tabii ki kendi perspektifinden anlatıyor. Ahmet Emre Bilgili Bakan Yardımcısıyken biz ayrılmasından bir gün önce yalvar yakar çıkarttığımız bir şeydir o genelge ve o çıktıktan sonra birazcık otizm konusunda, bu konuda avantajımız oldu elimizde gerçekten bir yazı olduğu için. Ama kim bu kolaylaştırıcı kişiler biliyor musunuz? Anneler, anneler sınıfta kolaylaştırıcı kişi. Niye? Çünkü bugün Türkiye'de nitelikli bir kolaylaştırıcı kişi bulmanız ayrı mesele, onları geçiyorum, 50 bin lira bunun aylık ücreti. Kaç aile bir kolaylaştırıcı kişi, kaynaştırma sistemi... Hele de müdür sana "Bir dakika kardeşim, kimmiş bu kolaylaştırıcı?" derken, öğretmen "Ben istemem arkadaş, sınıfta bir tek benim öğretmen." derken, bütün veliler "Ama nasıl yani..." falan derken, sen bir de üstüne 50 bin lira para veriyorsun, o insanı oraya sokmaya çalışıyorsun, o insan da üç ayda bir bundan bıkip gidiyor, yenisini bulmaya çalışıyorsun; bunları istihdam edecek insan kaynakları müdürü de sensin ailenin yani Türkiye'de otizmli çocuk annesi olmak bir insanın potansiyelini aşacak bir şey, bir Superman bile zor baş eder, neyse daha uzatmayayım.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Sayın Bakanım, kolaylaştırıcı kişiden başlamış olayım. Kolaylaştırıcı kişiyle ilgili ön lisans programları olan 2 tane üniversitemiz var, onlarla biz protokol imzaladık ve kolaylaştırıcı kişilerin profesyonel olarak yetiştirilmesi noktasında bütün deneyimimizi, birikimimizi paylaşacağımız bir platformu oluşturmuş olduk.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Ücretini verecek misiniz Hocam?

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet yani ücreti vermediğiniz zaman bir işe yaramıyor bizim için.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Tabii, ücret kısmı beni aşıyor...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Aşıyor, evet.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Maliye Bakanlığı üzerinden konuşmak lazım, o konuda bir şey söyleyebileceğim bir dilim yok.

Annenin yükünü azaltmak çok önemlidir, açık söylemek gerekirse genelde babalar bu işlere karışmıyorlar, biz onun üzerine de bir politika üretmeye çalışıyoruz, babalar kaçmayı tercih ediyorlar, anneler için de çoğunlukla...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Anne terki de çok var Hocam, son zamanlarda çok rastlamaya başladık.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Evet, daha fazlalar.

Normalleşme diye bir şey yok, baş etme diye bir şey olabilir anneler için en fazla, biz de o tarafı desteklemeye çalışıyoruz.

Öte yandan, öğretmenlerin niteliğinin artırılmasıyla ilgili sayın vekilimiz az önce bir husus zikrettiler. Millî Eğitim Akademisi bünyesinde öğretmenlerimizin, bütün branş öğretmenlerinin ama özellikle temel eğitim alanındaki öğretmenlerin özel eğitimle ilgili alanlarda güçlü bir şekilde eğitimlerini almaları konusunda bir hazırlığın olduğunu söyleyebilirim.

Öğretmen sayısı... Evet, doğrudur, Türkiye'de şu anda en fazla açığımızın bulunduğu branşlardan bir tanesi özel eğitim öğretmenleridir. Biz kendi içimizdeki kaynaklarla bunu telafi etmeye yönelik tedbirlerimizi alıyoruz ancak tabii ki yeni öğretmenlere ihtiyacımız var, bu gerçeklik açık ancak Maliye Bakanlığının Millî Eğitim Bakanlığına sunduğu kadrolar içerisinde son 2 dönemde en fazla öğretmen alınan branş 3 branştan 1 tanesi yine özel eğitim öğretmenleridir. Yani aslında Bakanlığımız kaynak dağıtım mekanizması olarak nitelendirirsek insan gücünü buna uygun şekilde, kamudaki ihtiyaca uygun şekilde dağıtım yapmaya çalışmaktadır.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Hocam ama bakın, norm kadrolar yıllardır boş yani şimdi, orta ağır dediğimiz grubu özel eğitim uygulama okuluna gönderiyoruz, kadrosunu özel eğitimciyle doldurmuyoruz, ücretli öğretmenler orta ağır denilen -ki böyle bir terim dünyada yok, bu terimler yanlış yani kaynaştırma demeyelim, bütünleştirme diyelim ama çocuğu ağır diye yaftalayalım, etiketleyelim yani bu kavramlar konusu da her anlamda ele alınmalı- ağır otistik bir çocuğu ücretli öğretmenini eğitmesini bekliyoruz. Yani ben size sistemin açık noktasını söylüyorum, Hocam işleyen kısımlarını söylüyor; tabii, haklıdır kendince.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Şöyle...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ama Hocam, bakın, olmuyor. Şimdi, bizim burada o kadar çok ağır otizimli çocuğumuz var ki ve bu çocuklarımızın... Dün İstanbul Valiliğinde aynı konulu toplantıydık, orada da söyledim; ne olur bize çıkarın, kaç otizimli var, kaç orta ağır, kaç ağır; Amerika'da kaç otizimli var, ne kadarı ağır; İngiltere'de kaç kişi var, ne kadarı ağır? Bu çocukları kaynaştırmadan atarsanız özel eğitim sınıfına, oradan da uygulama okuluna atarsanız, uygulama okullarına da ücretli öğretmenleri koyup özel eğitim kadrolarının 33 bin tanesini boş tutarsanız on sene boyunca, sizin çocuklarınız kaynaştırmadan gelip ta en ağır otizme kadar gider, oradan da bakım merkezine gider. Hâlbuki, Amerikalı alır çocuğunu, eğitir, evinin kirasına kadar öder İngiliz, -ben size hepsinin örneklerini getirebilirim- Silikon Vadisinde sadece otistikleri çalıştırdığı ve çatır çatır teknoloji üretilip dünyaya sattığı bir sistem kurar.

Şimdi, biz yıllardır oyalanıyoruz Sayın Bakanım, yıllardır oyalanıyoruz. Benim çocuğum 3 yaşındayken bu işe başladım, şu anda 19 yaşında, biz hâlâ aynı konuları konuşuyoruz. O yüzden hani birbirimizi gerçekten net bir şekilde anlamamız için ben bunları söylemek zorundayım, özür diliyorum. Hocamı da hiç kırmak istemiyorum, çok seviyorum ama bunlar da hayatın gerçekleri.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Yok, estağfurullah.

Sayın Bakanım, bir kere şimdi İngiliz örneği ilginç bir örnek oldu. Aynı kültürün pandemi döneminde yaşlıları doğal seleksiyon mantığıyla, onların mantığıyla söylüyorum...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Hocam, biz Batı'nın iyi yönlerini almalıyız.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Yani biz iyi tarafları ama öyle bir şey... Bizim kendi medeniyet tasavvurumuz "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." der, bunu da özel eğitim, bilmem ne diye ayırmaz. "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." Biz ayarımızı oradan alıyoruz.

Bir taraftan yükseköğretim kurumlarından her sene mezun olan özel eğitim öğretmeni -bu arada kategorik olarak vermiyorum, işte, zihin, görme ayırmadan söylüyorum, hepsi için söylüyorum- 4 bin civarı, 4 bin civarı mezun veriliyor yani hepsini alsak, az önce yaklaşık 25-30 bin civarı diye sayı...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ama atanmamış bekleyenler de var Hocam.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Yani işte, hepsini alsak bile her sene belirli sayıda öğrenci yetişiyor, doğrusu onlardan da kamuda istihdam imkânı bulamadık diyen özel eğitim öğretmeni neredeyse bana göre yoktur. Artı, sayılarını artırmayı elbette çalışıyoruz. Genel olarak öğrenci sayısında bir düşüşümüz de var. Öğrenci sayımız nüfus artış hızındaki değişime bağlı olarak bir azalma trendine de giriyor. Yani biz bütün göstergeler üzerinden olabilecek en iyi istihdam koşullarını sunmaya çalışıyoruz. Ha, bu, şu demek değil yani özel eğitim öğretmene ihtiyacımız yok; hayır, var, içinde yaşıyorum...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Rehabilitasyon merkezlerine hiçbir şekilde nitelikli özel eğitim öğretmeni bulmamız mümkün olmuyor. Ben dokuz yıldır çocuğumu rehabilitasyona göndermiyorum çünkü devletin parası boşa akıyor. Her yıl Millî Eğitim Bakanlığı trilyonlarca para ödüyor ve buralar ticari işletmeler. Bakanlık zaman zaman toplantılar yapıyorlar, belirli miktarda zamlar alıyorlar, o zamların içinde de bu işleri kotarmaya çalışıyorlar ama onlar da çok iyi biliyorlar ki böyle bir sistemden nitelik çıkması mümkün değildir, zaten bakın, bunların veri olarak bir şeyi de yok elimizde.

Bugüne kadar bu rehabilitasyon merkezlerinden hizmet alan çocukları nereden almışız, ne aşamaya gelmişler, eğitsel olarak nasıl bir gelişim göstermişler bizim elimizde bir şey yok, hep BEP'ler gibi bunlar da kâğıt üstünde, modül. Birtakım modüller var, o modül uygulandı, bu modül uygulandı. Bakıyorsun, on sene önce çocuk giderken ne durumdaysa, nasıl ayakkabısını bağlayamıyorsa, nasıl öz bakımını beceremiyorsa on senedir rehabilitasyon merkezine gitmiş hâlâ ayakkabısını bağlayamıyor, hâlâ öz bakımını beceremiyor. Ne kadar para harcamış orada devlet? Her ay o çocuk için bugünkü parayla diyelim ki 5-6 bin lira. Ne kadar oldu rehabilitasyon? 7.800 lira para harcamış o çocuk için her ay devlet, hâlâ o çocuk ayakkabısını bağlayamıyor. E, peki, o zaman bu sistemin işlevini, işlevselliğini kim denetliyor?

Bu rehabilitasyon merkezlerine o kadar büyük bir para ödeniyor ki totalde Bakanlık bunların tamamını örgün eğitimin içine almayı düşünüyor diye bir ara duymuştuk, bir duyumdu ama bu da mümkün değil çünkü sistemi kurmuşsunuz, orada çok ciddi bir istihdam var yani ticari işletme olduğu için buralarda -Hocam, siz belki biliyorsunuz- diyelim ki 30-40 bin eğitimci, eleman, şu bu falan... E, oradaki istihdamı kapatıp gitmeniz de mümkün değil. Dolayısıyla, buraların daha nitelikli çalışması lazım, ya ödeneklerinin artırılması lazım, ya denetimlerinin artırılması lazım ama rehabilitasyon merkezleri bizim için bir kanayan yara yani onu da söyleyeyim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Rehabilitasyon merkezlerindeki denetimin nitelikli şekilde yapılması için Bakanlığımızın yürüttüğü birçok proje var, kamera sistemi bunlardan bir tanesi Sayın Başkanım. Öte yandan...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Denetimi siz mi yapıyorsunuz bu noktada?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Hayır Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kim yapıyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğümüze bağlı rehabilitasyon merkezlerimiz, Genel Müdürlüğümüz buradalar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Denetim konusunu dinlememiz lazım biraz.

Evet, buyurun.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Özel eğitim merkezlerindeki sistemi de anlatırsanız, orada iyi örnekler de var diye biliyorum ben çünkü.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Sayın Başkanım, değerli vekillerim; hazırunu saygıyla selamlıyorum

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde, yaklaşık 3.340 rehabilitasyon merkezimizde her ay sayısal olarak 750 bin tanımlı birey içerisinde 550 bin bireye 7 farklı modülde destek eğitimi veriyoruz. Tabii, hâlihazırda bunların her hafta rehabilitasyon merkezlerine 2 kez gidildiği ve toplamda 12 saate kadar ders aldığı varsayıldığında çok kez ay içerisinde kuruma giriş çıkışın olduğunu biliyoruz ve bu bağlamda engellilerin destek eğitimlerinin yerinde sağlanması amacıyla daha önce 2017 yılında kamera görüntüleme sistemi veya biyometrik kimlik doğrulama sistemiyle bu eğitimlerin takip edilmesi noktasında bir kanun düzenlemesi yapılmıştı ve 2017'den bugüne kadar bu kamera görüntüleme sistemi ve daha sonra "random" usulü tespitlerle devam etmişti ancak bunun yeterli olmadığına kanaat getirdiğimiz için, biyometrik kimlik uygulama...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ama yani hiç yok olan bir durum da değil, var bir sistem.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Tabii ki Sayın Başkanım, sürekli denetliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İdeal olmayabilir ama bir sistem var, daha iyileştirilmesi lazım mutlaka.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Kesinlikle bir sistem var, inşallah, kısa süre içerisinde Bakanlığın merkez kurulum sistemleri ve yazılım işlemleri tamamlandı, şu an rehabilitasyon merkezlerinde biyometrik kimlik doğrulama üzerinden bireylerin giriş ve çıkışlarını doğrudan takip edeceğimiz bir sistemi de devreye alıyoruz. Bunun için de aslında Bakanlığımız, devletimiz sadece 2025 yılı bütçesinde 48 milyar TL'lik engelli eğitimine yönelik bizim Genel Müdürlüğümüz üzerinden bir bütçe ayırdı ve ilk on aylık dönem içerisinde bunun yaklaşık 39 milyar TL'sini engelliler adına kurumlarımıza ödemiş olduk. Burada denetim hem bizim Genel Müdürlüğümüz bünyesinde hem valilikler kanalıyla hem kamera görüntüleme sistemiyle hem de Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı eliyle denetlenmekte ancak burada sorun olmadığını söyleyemeyiz, belli sorunlar var. Kurumlardan kaynaklı kamera görüntüleme sistemiyle oynamaların olduğu belli durumlar da tespit ediyoruz, bunlarla ilgili hukuki süreçleri yürütmekle birlikte azaltmak için de aslında bu biyometrik kimlik doğrulamayı gündeme almış olacağız. Burada belki benim rehabilitasyonlarla ilgili, destek eğitimleriyle ilgili önereceğim en önemli husus, erken yaş eğitimleriyle ilgili daha somut önerilerin tartışılması çocuklar lehine olacak bir durum. Burada on iki saatlik bir eğitim veriyoruz, bu her yaş grubu için böyle ama bireylerin durumuna göre erken yaş eğitimlerinin tartışılması önem arz ediyor. Biz de bunu Bakanlık olarak ilgili paydaşlarımızla hem Maliye Bakanlığımızla hem Aile Bakanlığımızla zaten görüşüyoruz. Bu konuda umarım önümüzdeki süreçte daha verimli sonuçlar da alacağız.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Fatma Hanım, buyurun.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarımızın sunumları da çok değerli ve kıymetliydi. Öncelikle Sedef Hanım'la Bakan Yardımcılığı döneminde de istişare etmiştik bu konuyu, hakikaten ciddi anlamda takip eden bir anne olarak ona da ayrıca teşekkür ediyorum.

Aslında Türkiye'deki tablo yirmi üç yılda çok bambaşka bir yere geldi hakikaten yani bunları da takdir ederek ilerlemek gerekiyor. Elbette ideal seviyede miyiz, tartışılır, onun için bu Komisyon zaten çalışıyor, özverili bir şekilde çalışıyor, hiçbir şekilde siyaset malzeme edilmeden, tamamen rasyonel bir şekilde bir rapor doğrultusunda, tamamen fikir açısından da kamu sahada uygulama açısından da bir dönüşüm olsun diye herkes çok samimi yani o yüzden bir tık daha eleştirel değil de yapıcı olmayı öneriyorum ben.

Şimdi, burada tabii ki en önemli şeylerden bir tanesi Millî Eğitim Bakanlığı. Sahada bizim en çok karşılaştığımız sorunlardan bir tanesi özel bakım merkezlerinin denetimi. Ayrıca, çocuk kaç saat eğitim alıyor, eğitim alırken anne yani aile kaç saat eğitim alıyor çünkü netice itibarıyla bu çocuğun yirmi dört saat yanında olan bir ebeveyn var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun, devam edin.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Onların da bu eğitim kısmına dâhil edilmesi gerekiyor. Ayrıca, nitelikli öğretmen konusu çok çok değerli çünkü mesela, herkesin bir hikâyesi olduğu gibi ben de kendi hikâyemden örnek vererek yola devam etmek istiyorum. Şimdi, benim ilkökul sürecimde mahalle mektebine annem beni götürdüğünde oradaki bir öğretmen şu cümleyi kuruyor anneme: "Niye bu çocuğa eziyet çektiyorsunuz? Bırakın yani okuyup ne yapacak bu çocuk?" Aradan iki sene geçiyor, almıyorlar yani o dönemden bahsediyorum, bir başka öğretmene gidiyoruz, o da böyle canhıraş bir şekilde birebir ilgileniyor ki ben hani bayağı bir ona minnettarım, hâlâ da görüşüyorum, yaşıyor. Dolayısıyla yani bir öğretmenin engelli bir çocuk üzerindeki etkisi çok önemli, çok çok önemli ama bunun yanı sıra aile de çok önemli. Şimdi, az önce bu gölge öğretmen konusunu konuşurken acaba dedim bir proje yapılıp yani belli ki biz bu sayıyı kadro anlamında mümkün değil çünkü rasyonel değil, bu kadar personeli istihdam et, bu imkânsız, fiziki koşul da buna müsait değil zaten ama şöyle yapılabilir: İşte, sağlık bilimlerinde eğitim alan öğrencilerimiz var ya da millî eğitimde sınıf öğretmenliği eğitimi alanların staj olarak bir yıl boyunca bu alanda hem ilerideki mesleki hayatında da katma değer sağlasın diye eğitim sürecinde yani fakülte eğitimi döneminde bu arkadaşlar staj dönemi gibi bu görevlerde yer alabilirler. Hem kendileri bir anlamda mesleki olarak da çok önemli çünkü her öğretmenin aslında "özel öğrenci" diye tanımladığımız öğrencinin nasıl yetiştirilmesi konusunda eğitim alması gerektiğini düşünüyorum. Mesela, en önemli sıkıntılardan bir tanesi de okul müdürleri yani öğretmen çok nitelikli olabilir ama okul müdürleri empati kuramadıkları için ya da hani bu alanda eğitimleri olmadıkları için velilerle

sürekli bir çatışma hâline giriyorlar. Bence Millî Eğitim olarak sürekli o idarecilere de bu anlamda eğitim kampları düzenlemelisiniz yani bunun çok büyük faydasının olacağına inanıyorum çünkü herkesin yakın engellisi olamayabilir, herkes bu konuya vâkıf olamayabilir ama eğitimle her şeyin aşılabacağına inanıyorum. Hani bu anlamda böyle bir çalışma yaparsanız fayda sağlayacağına inanıyorum.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Erken tanılamayla ilgili Sayın Başkanım, konuşuldu. Şu anda Sağlık Bakanlığı, Aile Bakanlığı ve bizim Bakanlığımız özelde bizim Genel Müdürlüğümüz üzerinden erken tanılamayla ilgili çalışıyoruz "Ne kadar erken, o kadar iyi." diye bir mottomuz var. Mesela, varsayalım otizm spektrum bozukluğu 1 yaşında tanılanmışsa 1 liralık harcama 8 liralık bir getiri size sunuyor, aynı tanıyı 2 yaşında değil de 7 yaşında yaparsanız 1 liralık harcamanız size 1 lira bile getirmiyor yani dolayısıyla, biz ne kadar erken o kadar iyi diye hareket ettik.

Zekâ testi geliştirdiğimizden bahsetmiştik. Bu 3 yaş, 22 yaş aralığı için şu anda kendimize ait kullanabileceğimiz, 3 yaş çocukların zekâlarını tanılamak için kullanabileceğimiz bir aracımız yok idi, şimdi Allah'a şükür var. Bütün politikalarımızı erken tanılama üzerine inşa etmeye çalışıyoruz, bunu da gelişim psikolojisinin önemli kavramlarından biri vardır "kritik zaman" diye geçer, ağacın yaş olduğu zaman diyeyim, "ne yaptın, yaptın" zamanı ilk 5-6 yaş, oraya özellikle zumluyoruz.

Diğer taraftan, az önce özel eğitim öğrencilerimiz için kapsamlı gelişimsel rehberlik programı hazırladığımızı söylemiştik. Onun içerisinde sırf aile için özel bir bölüm var. Program bir tane, sanki okullar için yapılmış gibi görünüyor ama hayır, üç kademe; öğretmen, öğrenci ve aile. Yaptığımız bütün çalışmalarda, türü ne olursa olsun aile bizim standart bileşenimizdir. O yüzden, aileyle ilgili anne merkezli özellikle çok faaliyet yapıyoruz.

Artı, öğretmenlere, yöneticilere eğitim verilmesi hususundaki öneri sonuna kadar bizim de zaten peşinde olduğumuz bir şey. Bunun içeriklerini hazırladık. İçerik, yöneticilerimize bu konuda hangi tür eğitim verilmeli şeklindeki bir içeriğe bağlı.

İstatistiklerle ilgili de son hususu şöyle arz edeyim Sayın Bakanım: Benim gelir gelmez ilk yaptığım şeylerden bir tanesi o oldu. Bizim özel eğitimle ilgili temel istatistiksel göstergelerimizin tamamı aylık güncellenerek her ay sosyal medya hesaplarımızda yayınlanıyor, açık ama daha spesifik, daha dar kırılımlarını arttırdığınız sürece 10 binlerce sayfalık şey çıkabilir, döküm çıkabilir ancak benim az önce sizlerle paylaşmış olduğum istatistiksel göstergelerin hemen hemen tamamı her ay güncellenerek "web" sayfamızda, sosyal medya hesaplarımızda şu anda aynen vardır cari, onları da kamuyla, ilgililerle, STK'lerle yani özel eğitimde kim taş taş üstüne koymak istiyorsa veriye ihtiyaç duyduğunda bunun yoksunluğunu yaşamasın diye onları da paylaşıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Temel eğitimden kim var? Evet, sizin bu konuyla ilgili...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ EBUBEKİR SİDDİK SAVAŞÇI - Sayın Bakanım, sayın vekillerim, değerli hazırun; hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Ebubekir Siddik Savaşçı, Temel Eğitim Genel Müdürü.

Sayın Bakanım, birkaç not aldım, müsaadenizle onları paylaşmak isterim.

Temel Eğitim Genel Müdürlüğünde tüm öğrencilerimiz -okul öncesi de dâhil- okullara kayıtları e-okul sisteminden, velilerimiz, okula gitmeden görebilirler, hatta Sayın Bakanımızın talimatlarıyla iki senedir okulların dışında öğrencilerimizin şubelerine kadar belli olmaktadır. Özel eğitim öğrencilerimize istinaden isteyen özel eğitim öğrencilerimiz istediği okula öğrencilerini kaydedebilirler. Vali, çocuğunun okulunu değiştiremez resmî olarak ama özel eğitimli bir öğrencimizin velisi istediği zaman çocuğunun okulunu rahatlıkla değiştirebiliyor.

Yine, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında şu an dünyada sadece Türkiye'de uygulanan farklılaştırma eğitimi gelmiştir Sayın Bakanım. Burada hem öğrenme düzeyi ileri düzeyde olan öğrenciler için hem de istenilen gelişmeyi gösteremediğimiz çocuklarımız için tüm öğrenim süreçlerine özel temel eğitim ve ortaöğretim kademelerinde farklılaştırma eğitimleriyle ilgili hem öğrencilerimize hem de öğretmenlerimize özel program hazırlanmıştır, kaynaştırma eğitiminin dışında Sayın Bakanım bu. Bunu destekleyecek bir şekilde dünyada da başka bir örneği yoktur. Zaten Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin en büyük özelliği bu ülkenin kendi kodlarına uygun olarak yazılmış bir program olmasıdır.

Yine, Millî Eğitim Akademisi, malumunuz, bu sene açıldı, orada da Millî Eğitim Akademisi Başkanlığımız bizzat öğretmenlere verilecek eğitimlerle ilgili çalışmamızı istedi. Biz koordinasyonu...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ne aşamadayız o öğretmenlerle ilgili eğitimde? Kaç kişiyi eğittiniz mesela?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ EBUBEKİR SİDDİK SAVAŞÇI - Sayın Bakanım, malumunuz, dün Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından şeyler atıldı, şu an 1 Ocak itibarıyla başlayacaklar diye biliyorum. Biz eğitim programımızı hazırladık. Burada da özel eğitim öğrencilerimiz için sınıf öğretmenlerimize, okul öncesi öğretmenlerimize ve diğer branş öğretmenlerimize özel eğitimle ilgili verilecek çalışmalar, yapılacak eğitimlerle ilgili programlar hazırlandı ve bunlar Millî Eğitim Akademisine verildi Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyorum.

Bu Özel Öğretim Genel Müdürünün bu konuda söyleyeceği bir şey var mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Sayın Bakanım, bizim rehabilitasyon merkezlerindeki hem denetim mekanizmaları hem programların içeriğiyle ilgili yapmış olduğumuz çalışmalar aslında güncel çalışmalar. Uygulanan programlar taleplere göre ilgili genel müdürlüğümüzle birlikte son birkaç yıl içerisinde ihtiyaca cevap verecek şekilde güncellendi. Buradaki bize yansıyan en temel sorun destek eğitimlerinin bireylere ulaşmasıyla ilgili yaşanan sıkıntılardı. Buna alabileceğimiz en radikal çözüm, en köklü çözüm bireylerin kuruma geliş gidişlerini takip edeceğimiz biyometrik yöntemlerle alınacak takip sistemiydi. Bunu da bir iki aylık zaman dilimi içerisinde hayata geçirmiş olacağız. Burada yine bize yansıyacak yeni sorunlar varsa bunlara ilişkin de tedbirlerimiz olacak.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Bazı engel grupları için uygun olmadığına dair geri dönüşler var mesela. Çocuklara ya da eğitim alanlara, ailelere eziyet ya da o çocukların üzerinde farklı etkileri olabileceği... Parmak da dâhil, sorun yaşandı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Sayın Bakanım, bu daha önce 2012-2013 döneminde parmak iziydi, bunda o zorluklar yaşanmıştı ama şu an kurulan sistemde bireylerin normal yürüyüşü sırasında kameranın tamamen biyometrik veri üzerinden alacağı bir sistem, herhangi bir çocuğun yapması gereken, bireyin sabit bakmasını gerektirecek bir durum yok. Dolayısıyla, kanuni olarak da veri güvenliği boyutuyla ilgili de hem kanuni yükümlülükler hem KVKK bağlamındaki tedbirler de alındığı için doğrudan bireyi zora sokacak bir durum yok.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ailelerle görüşüyor musunuz bu konuyu?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Sayın Bakanım, bununla ilgili kapsamlı görüşmelerimiz oldu, toplantılarımız oldu ama şunu açık söylememde fayda var: Sektör içerisinde biyometrik kimlik doğrulama sistemi devreye alındığında kurumsal varlığını sürdüremeyecek az sayıda kurum var, bunların alanı âdeta kirlettiğini söyleyebilirim. Yani, biyometrik verinin...

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Nasıl yani?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Şöyle Sayın Vekilim: Yapmış olduğumuz bazı denetimlerde... Şu an kamera görüntüleme sistemiyle takipler yapılıyor, ödemeler yapıldıktan sonra bu ödemelerin gerçekten eğitime dönüşüp dönüşmediğini takip...

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Ne kadar ödüyorsunuz mesela? Bir çocuğun maliyeti devlete ne kadar?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Şöyle...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - 36 milyar total, 7 bin küsur çocuk başına, aylık...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Evet, sekiz saat bireysel, dört saat de grup eğitimlerinde olmak üzere...

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Haftalık mı bu?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Aylık.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Aylık sekiz saat...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Toplamda on iki saat.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Asıl mesele orada zaten.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Çok az ya.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Evet, toplamı bu.

Burada her gün değil, bu toplamda tabii bu yıl, söylediğim gibi, yekünde 48 milyar TL'yi buluyor Sayın Vekilim.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Hayır, birey olarak, bir kişi... 48'i duyduk zaten.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Birey olarak 10 bin civarında, 10 bin TL aylık ödemesi yapılıyor.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Demin söylediğimiz oydu, bu çok büyük bir para ama alınan sonuçla karşılaştırmak gerekiyor çünkü bir otizmlili çocuğu siz ayda 8 seans... Bu seans kırk dakikadır Başkanım, eğitimcinin çocuğa "Merhaba." demesi, "Hoş geldin. Nasılsın? Okulun nasıl?" demesi beş dakika, on dakika.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Ama şöyle, pardon...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Annesine "Bunları, bunları evde yaptırın." demesi beş dakika, on dakika; yirmi dakika kalıyor geriye.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Devlet ödemeyi de tam sekiz saat... Değil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Destek on iki.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Özel eğitim merkezinden aile isterse saati yükseltebiliyor.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Tabii ama işte 500 bin dolar harcamanız gerekiyor çocuk için.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Yani, hayır, burada yanlış anlaşılacak şekilde...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Yani, bakın, şöyle...

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Yani, sistem milletimizin destek verdiği, saat ücreti...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Bugün iyi bir yerde seans ücreti 3 bin liradan başlıyor, bu rehabilitasyon merkezlerinden bahsetmiyorum ama bunlara alternatif... Siz eğer otizmlili bir çocuğu sekiz saat değil, yurt dışındaki gibi en az yirmi saat hatta mümkünse kırk saat...

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Hayır, ben doğru bilgiyi, Genel Müdürümüzün söylemediği bir bilgiyi tamamlamak açısından...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Kırk saat eğitim alması gerekiyor. Yani "Erken tanı, yoğun eğitim." diyoruz, bunun standardı dünyada kırk saat, bizim verdiğimiz 8 çarpı kırk dakika, onu da defalarca...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Yalnız...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Pardon Genel Müdürüm.

Her gittiğinizde bir bakıyorsunuz oradaki eğitimci ayrılmış çünkü atama aldıkları anda rehabilitasyon merkezini terk ediyorlar, devlet kadrolarına geçiyorlar, dolayısıyla aynı yıl içinde 3 ya da 4 eğitimciye denk geldiğiniz oluyor, biz gitmeyi bu yüzden bıraktık. Üç ayda bir eğitimci değiştiren bir çocuk için o harcadığınız aylık 10 bin liranın tamamen bir israf olduğunu söyleyebilirim size. Yani, bu taraflarını düzeltmediğimiz sürece bu sistemin ve eğitim saatlerini özellikle bizimki gibi belli engel grupları için artırmadığımız

sürece o zaman bu para aslında işlevini yerine getirmiyor; ben bunu söylemek istiyorum. Sayın Vekilim "Eleştirel olmayalım." dedi, biz çözümleri de söylüyoruz. Yani, eleştiri yapmıyoruz, çözümleri de söylüyoruz, sadece sek eleştiri yapmıyoruz.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Bir şey söyleyebilir miyim? Yok, eleştirel açıdan demedim.

Şimdi, bakın, geçtiğimiz ay Türkiye, Parlamenterler Birliğinde eş raportör seçildi. Hangi konuda? İnsan Hakları Demokrasi Komisyonunda engellilerle ilgili. Niye seçildik? Uygulamalar konusundan seçildik çünkü uygulamalarımız gerçekten ama gerçekten dünyada çok çok iyi noktada. Tabii ki de eksiklikler elbette ki var çünkü her konuda zaten değişen dünya ihtiyaç doğuruyor, her konuda, sadece engelli konusunda değil birey konusunda da dünya değişiyor ve ihtiyaçlar farklılaşabiliyor. Şimdi, bu anlamda arkadaşların haklarını yemeyelim, gerçekten özel eğitim konusunda Türkiye'nin çok ileride olan bir durumu söz konusu. Evet, saatler konusunda biz de kendi heyetimizle konuşuyoruz, yetersiz, anne-babanın eğitimi konusu yetersiz ama şunu anlıyorum: Örneğin, ben 2 çocuk annesiyim, çocuklarımla bireysel ihtiyaçlarını kendim karşılamakla mükellefim, o benim çocuğum yani. Ekonomik durumum varsa, uygunsa özel okulu tercih edebiliyorum, değilse devlet okulunu tercih edebiliyorum; ekstra bir bütçem varsa o çocuğa ek eğitimler alırdırabilirim. Yani, şimdi, burada şunu karıştırmamak lazım: Engelli çocuk için "Tamamen, bu yüzde 100 devlet, her şeyiyle." dediğimiz zaman ailenin sorumluluğu hiç kalmıyor. Ya, ailenin de sorumluluğunun olması gerektiğine inanıyorum ben. Tabii ki de devlet özel eğitim merkezlerini destekliyor ama bu desteklemenin yanında ailenin de çocuğa olan sorumluluk ilkesi doğrultusunda bir eğitim modeli geliştirmeli ve bunu da kendi de desteklemeli. Yani, hepten bunu... Şimdi, Avrupa'yı diyorsunuz, Avrupa'da sistem böyle çalışmıyor ki. İşte, ben gidiyorum, her ay bir ülkedeyim, Avrupa'da sistem tamamen anne-babanın da fiil sorumluluklarını zorunlu hâle getiriyor.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Tabii.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Onlara da uygulatıyor yani öyle keyfekeder değil.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Tabii, onu da çok iyi denetliyorlar, kendi kamu yöneticilerinin ayrımcılık yapmalarına asla izin vermiyorlar.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Tabii ki. Bir de bakın, mesela, Avrupa'da şu var... Bunun en ideal örneğine Hollanda diyorlar.

Çok özür diliyorum Sayın Bakanım, uzattım ama...

Şimdi, bakın, Hollanda'da bir uygulama sistemi var ve Avrupa'nın her tarafında şu anda onu modellemeye çalışıyorlar. Bu ne? Diyelim ki çocuğunuza otizm tanısı konuldu. Tamamen devlet size "Kardeşim, bak, ben haftanın beş günü çocuğu alacağım, bende yatılı kalacak. Sen, sadece hafta sonu gün belirleyeceksin -cumartesi, pazar- çocuğunu yanına alabilirsin. Senin çocuğunla birlikte yaşamın hem senin hayatını hem de varsa o evde başka bireyin hayatını da kilitliyor çünkü doğrudan ona odaklanıyorsun. Dolayısıyla, ben onu alacağım, hafta içi bende eğiteceğim, hafta sonu da istiyorsan, kendi durumuna göre çocuğunu al." diyor. Şimdi, biz bu modeli ülkemizde uygulamaya kalksak... Ki ben Aile Bakanlığı'nda velilerle mütemadiyen toplanıyordum çünkü kadınların temel sıkıntısı şuydu: "Babalar bizi terk ediyor, çocukla tamamen biz kalıyoruz." Onlara hep şunu söyledim: Peki, diyelim ki size böyle bir model geliştirsek çünkü neticede siz bir insansınız ve kendi ihtiyaçlarımız var, ikinci çocuğunuz var veya başka bir hayatınız olacak, doğal akışı bu zaten, buna izin verir misiniz dedim; hepsi inanılmaz derecede duygusal olarak şey yaptılar bana karşı... "Ya, nasıl böyle..." Ama gerçekten bazı şeylere rasyonel çözüm bulduğunuzda başka bir boyuta geçmiş oluyorsunuz. Dolayısıyla, Türkiye'de, evet, bu alanda aksak giden bazı problemler tabii ki gündemde ama hepten de böyle "Ya, öyle de mi olsaydı." Öyle değiliz yani.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ben bu alınganlığın ve şeyin sebebini anlamıyorum çünkü biz kişisel bir konu konuşmuyoruz. Yani "Arkadaşlara haksızlık etmeyelim." derken sayın bürokratlarımız hepimizin bürokratları, kendilerine çok değer veriyoruz ve kamu yöneticileri. Dolayısıyla, devlet adına hareket ediyorlar, kişisel bir eleştiriye hiç kimseye yapmıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ben size söz vereceğim daha sonra, şimdi...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Biz sistemle ilgili konuşuyoruz.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Evet, ben de sistem...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Jülide Hanım'ın konuyla ilgili bir saptaması var.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Yok, yok, saptama değil sadece Genel Müdürlüğümüzün biraz daha kapsamlı bilgi vermesi gerektiğini düşünüyorum, vermediği için belki de bu şey oldu.

Bu eğitimi alan çocuklarımız ya da ailelerle birlikte, normalde devlette bir eğitim alıyorlar, ek olarak, benim bildiğim kadarıyla, değil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Tabii ki.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Bu sekiz saat devlette alınan eğitime...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - On iki saat.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Dokuz saat ya da işte, bazı durumlarda on iki saate kadar çıktığını biliyorum, ek olarak verilen, aslında tamamlayıcı bir model olarak, dünyada da örnek alınan bir model olarak biliyoruz biz. Ve bu...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Hayır, öyle değil ama.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Hayır, şöyle: Sedef Hanım...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Öyle değil, yanlış biliyorsunuz.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Ben anlıyorum sizin sıkıntılarınızı, geliştirilmesi...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Değil ama, söylediğiniz doğru değil.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Ama bir sistemi anlatıyoruz şu anda.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ama sistem olarak söylediğiniz doğru değil.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Sistemde sıkıntı var.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Buyurun, Serap Hanım konuşsun yani.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Hocamız burada.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ben söylemeyeyim, her zamanki gibi yine...

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Zaten problem bu: Pratik ile yazılanlar aynı değil Sayın Bakanım.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Bakın, orada açığı görmemişsiniz, rehabilitasyona giden 700 bin kişi var, örgün eğitime giden sayısı ile arasındaki fark hani, nerede?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Fethullah Bey, ne diyorsunuz bu konuyla ilgili?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Arz edeyim...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Şunu söylüyorum ben: Modeli şu anda tam bir anlatırsanız, burada Komisyon raporlarına da girer. Eksikleri olabilir, tamamlanması gereken, sektör açısından da yapılması gereken... Sektör de zor zamanlardan geçti, özellikle pandemide yaşadıkları süreçler, sonrasında, işte ama 50 bin hocamızın... Dönemsel olabilir, bazıları devlete geçiyor olabilir ama geçmeyenler açısından da 50 bin kişilik bir istihdam alanı. O yüzden, eğer eksikleri varsa, güçlü yanları, zayıf yanları, tamamlanması gereken yanları varsa, bunları Genel Müdürlüğümüz bir anlatırsa ya da ayrı bir başlıkta sektörün temsilcilerini de belki davet ederek bu konuyu ele alırsak...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Belki de, evet.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Yoksa ben sizi çok iyi tanıyorum, yaşanmışlıkları biliyorum, amacınızı da biliyorum, geliştirmesi gerektiğini ama burada bir model var.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Teşekkür ederim. Biz de faydalı olmak istiyoruz yani harcanan paranın daha verimli harcanması...

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Benim söz alma sebebim: Genel Müdürlüğünüz, modeli bir tam anlatırsanız ona göre bir eksiklik olmaz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Tabii ki Sayın Bakanım.

Tam o belirttiğiniz hususa yani engellilerin destek eğitimi bağlamına değinecektim. Bu çocukların örgün eğitim çağı dışında kalan ciddi bir kitle var. Bizim destek eğitim programları 0-99 yaş grubunu kapsıyor oysa zorunlu eğitim çağı dışında olan, okul öncesini de dikkate aldığımız zaman, 0-5 yaş grubu ve özel eğitim ihtiyacı olan bireyi de dikkate aldığımız zaman 26 yaş üstü ciddi tanılanmış bir birey kesimi var. Dolayısıyla, örgün eğitim çağı içerisindeki bireyler ile dışındaki bireyler arasındaki fark tamamen bu yaş diliminden kaynaklanıyor.

Bir diğer önemli husus, aslında örgün eğitim çağı içerisinde olan bu çocukların hepsi okullarda normal eğitimlerini alıyorlar. Temel eğitim düzeyindeki çocukların sayıları az önce ekrana yansımıştı. Bizdeki tamamen destek eğitimi ve bunlar her yıl yenilenen sağlık raporlarıyla ve RAM tanılarıyla birlikte bize geliyorlar. Az önce, bunlarla ilgili bir verinin takibinin olmadığı hususu belki iyileştirilme bağlamında değerlendirilebilir ama bence eksik bir değerlendirme. RAM, bu çocuklarla ilgili, bireylerle ilgili yıllık gelişim raporlarını takip ederek aslında Sağlık Bakanlığının, hekim raporunun bilimsel sonuçları doğrultusunda bir tanılama yapıyor. Dolayısıyla, her birey için bu tanılamalar kesinlikle takip ediliyor.

Bir de az önceki noktaya tekrar müsaadenizle dönecek olursam, biyometrik kimlik doğrulamada aslında hani sektör içerisinde... Sayın Vekilimizin, Fatma Vekilimizin dediği "Nasıl?" sorusuna cevap vermek isterim. Bizim yapmış olduğumuz denetimlerde aslında iyi bir denetim mekanizmamız var. Her ödemeyi -tabii, milyonlara varan bir sirkülasyon olduğu için- tek tek kamera görüntüleme sisteminden inceleyemiyorsunuz, valilikler kanalıyla random usulü incelemeler yapıyoruz. Maalesef, bazı kurumlarımızın kamera görüntülerine ekleme yoluyla ödeme tespiti... Yani, ödeme aldıklarını tespit ettik, bu da biyometrik kimlik doğrulama sisteminin hayata geçme zorunluluğunu ortaya çıkardı.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Aynı kaydı yeniliyorlar mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Maalesef, gelmeyişi gelmiş gibi gösteren kurumlar tespit ettik.

Şimdi, biyometrik kimlik doğrulamadaysa engelli bireyi hiçbir şekilde rahatsız etmeyen, doğrudan kuruma girişi üzerinden kameranın... Daha önce özel eğitim RAM'larda kodladığımız kimlik üzerinden bir doğrulama olacak. Yani, birey kuruma girerken kameraya bakmayacak, kart okutmayacak, el okutmayacak, herhangi bir işlem yapmayacak; biyometrik veri doğrudan daha önce verisini RAM'da kaydettiğimiz kimlik bilgisiyle eşleştirme yapmış olacak. Dolayısıyla, burada biz bu yöntemle engellinin hakkını korumuş olacağız yani bazı kurumların yapmış olduğu usulsüz görüntü ekleme sistematigi tamamen devre dışı kalmış olacak çünkü anlık veri bize gelmiş olacak. Yani, birkaç saniye içerisinde biz gireni ve çıkanı kendi MEBBİS sisteminde eşleştirmiş olacağız. Dolayısıyla, buradaki tüm durum engelli bireylerin hakkını korumaya yönelik. Maliyet bağlamında da aslında bizim bazı kurumların yapmış olduğu bu usul sıkıntısının erken yaş eğitimlerine aktarılması noktasında da ciddi bir destek sağlayacağını öngörüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Ali Bey, buyurun.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Vallahi, şimdi şöyle: Öncelikle konular çok birikti yani üst üste, aslında soru-cevap olarak gitse sanki daha mı iyi olacaktı diye düşünmedim desem yalan olur.

Öncelikle sunumlar için çok teşekkür ederim.

Sedef Hanım'ın olaya hâkimiyeti ve bu işi aslında gönüllü yapmanın getirdiği güçle konuşmasını takdir ediyorum. Onun için, kutluyorum sizi.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Şimdi, aslında hem sevindiğim hem üzüldüğüm şeyler vardı. Dernek sanki devletin çok ilerisinde, harikasıdır. Yani, biz Amerika'yı yeniden keşfetmeyelim diye düşündüm siz konuşurken, aslında otizmle ilgili sizin önerilerinizi alsak, konuşsak çok iyi olur. En basiti "Soruşturma niye açılmıyor?" dendi, Genel Müdürdün bir cevap yok; hani basit olarak söylüyorum, kaymakamlık izin verecek, vesaire. Saydığınız onlarca soruşturma konusu var ve bunlarla ilgili mücadelede eksiklik görüyorsunuz. Bireysel fikrim olarak sadece cezanın bunu çözmeyeceğini düşünmekle birlikte ama hiç ceza almamış olmanın da mücadelede insanın motivasyonunu kıracağını düşünenlerdenim. O açıdan, mücadeleniz doğru, bence çok da ciddi bir iş yapıyorsunuz. Bütün engelli dernekleri sizin gibi çalışsa, biz aslında engelli genel müdürlüklerinin tamamını bile kaldırsak siz yönetseniz bu ülkede bence çok daha sağlıklı olacak diye bir duygu hissettim. Lütfen, bunu hakaret olarak algılamayın, yaptığınız emeklere, işte, küçümsemek olarak algılamayın çünkü ben öyle hissettim.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - O kadar da değil ama haksızlık ediyorsunuz.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - O kadar hissettim Sayın Vekilim, haksızlık etmiyorum, ben kendi konuşmamı tamamladım.

Ya, eğitim ve istihdam... Şimdi, ben bakıyorum, sayfa 12'de bir tablonuz var, çok da güzel bir tablo, güzel bir emek verilmiş, çalışılmış. Şimdi, burada, bakın, görme engelli açık öğretim ortaokulunda 76 kişi, açık öğretim lisesinde 620 kişi; hafif zihinsel engelli 136'dan 1.417 yani ortaokulda yok bunlar, bir anda lisede sayı artıyor. İnanılmaz bir çelişki geldi, bana tuhaf geldi; bir.

İkincisi, sayfa yedide, Sedef Hanım da çok güzel belirtti bunu, bakın, Temel Eğitim Genel Müdürlüğünde 382 bin kişi var, Ortaöğretim Genel Müdürlüğünde 22 bin kişi yani 360 bin kişi sistemin içinde yok. Nerede? Burada temel olanı, biz eğitimi anlatırken ya da yarım bırakırken yani ailelerin bu mücadelesinin temel sebebi bu. İlkokulda belki sıkıntı yaşamıyor, ortaokulda kısmi olarak yaşıyor ama okulu bitirdikten sonra bu insanlar bu işe mahkûm oluyor. Bunun sosyal devlet anlayışıyla örtüşmediğini söylüyorlar "Buna bir çözüm arayalım." diyorlar. Ben yanlış anladıysam Sedef Hanım, bunu lütfen düzeltin yani "Defolu mal olarak görüyor." dediniz.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ailenin sorumluluklarını ortadan kaldırmıyor bunlar.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Evet.

"Defolu mal olarak görüyorlar." dediler, bununla ilgili herhangi bir şey yok. Ha, bunu şöyle anlatırken, bu toplumun bakış açısı içerisinde "Benim sınıfımda niye otistik çocuk var?" diyen aileyi de temelden yargılamayı da... Aslında bu sistemin suçlusu onlar değil, onlara gitmemek lazım.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Kurbanı onlar.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Biz toplumu toplu eğitmezsek, engelliye bakış açımızı değiştirmezsek onlar sizi suçlu görecektir, siz onları suçlu göreceksiniz. Bugün bürokratlar, milletvekilleri bu işin içinden sıyrılacak ve sizin başta da söylediğiniz gibi, defalarca bu Meclise gelip aynı konuları tekrar tekrar anlatacaksınız ve hiçbir şey değişmeyecek duygusu bence tehlikeli bir nokta ama bu Komisyon bana gerçekten bir enerji veriyor. İktidarıyla, muhalefetiyle, Başkanıyla, biz her şeyi dinlemek için varız. "Belki bir vizyon açarız, belki sizin gelişinizi eksik noktaları tamamlamak için çağırırız." imajını yaratırız diye umuyorum.

Bakın, "Bakan Yardımcısı gitmeden yalvar yakar şu maddeyi koyduk." dediniz ya, bence bu çok acı bir şey yani siz bir talep bildiriyorsunuz ve haklısınız, inanılmaz bir organizasyon yapmışsınız, 106 tane derneği bir araya getirmişsiniz, gönüllü çalışıyorsunuz. Sizi terk eden eşlerinizin sorunları da dâhil, hepsini bir kenara itmişsiniz.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Belki biz terk etmişizdir. Çocuk bakmak zor oluyor.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Örnek, lafın gelişi. Siz terk ettiniz ya da onlar terk etti hani birkaç defa kullanıldığı için tabiri yanlış anlamayın.

Yani bu mücadele takdire şayan arkadaşlar. Bakın, Zülal de orada, Zülal'i de geçen dinledik. Yani bizler niye anlatıyoruz; görme engellilerin derdini burada dinlememize gerek yok, Zülal çıksın, maddeler hâlinde bize sunsun diye hissettim. Hissettiğimi söylüyorum. Geçen, ortopedik engelli Barış vardı, "Filmini de seyredin." diye söylenmişti, Barış dinlediğimde yani şimdi bakıyorum ben; bu işi en iyi siz biliyorsunuz aslında. Bizler...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Yok, aslında bu işi en iyi otistikler biliyor. Otistikleri bizim buraya getirmemiz lazım.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Orada da çok net ayrımlar yapmayalım Sedef Hanım. Şöyle bitireyim de...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Kendilerini temsil etmeleri lazım.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Şimdi, bakın, kaynaştırma lafına takıldığı söylendi, "Bütünleştirme" olsun." denildi. Ya, bütünleştirmeye de takılır, kavramlara da bu kadar takılmamak gerekiyor. Bütünleşme deyince "Eksik miydi de bütünleştiriyorsunuz." da denilebilir yani herkes bir şey bulabilir, burada niyet önemli. Bu Komisyonun da bence bu iyi niyeti açığa çıkarma konusunda iyi çalıştığını düşünüyorum.

Şimdi, tabii, "Bir öğrenciye ne kadar ödeniyor?" diye soruldu. Şimdi, şöyle bir şey var: Biyometrik tanıma sistemi getirdiniz. Ben birçok yerden mail aldım ve soru önergesi de verdim. Muhtemelen hani size de gelir ve geri döner. Bakın, biyometrik tanıma sistemi, rehabilitasyon merkezlerine getirdiğiniz sistem anlaşmalı firmadan 189 bin liraya tedarik ediliyor. Piyasada en pahalısı bile 90 bin liraya tedarik ediliyor. Yanlış da olabilir, bana gelen maillerden size iletiyorum. Eğer bu böyleyse vahim bir şey yani öğrencilere harcanan paranın doğruluğunu, yanlışlığını tartışırken 735 milyona yakın bir paranın heder edilmesi doğru ise içler acısı. Bunu mutlaka konuşmak gerekir.

Bakın, 4.500 tane özel gereksinim öğretmenini atama bekliyor yani "Sayı 33 bin." dediniz Sedef Hanım, doğru söylüyorsunuz, en azından bunların atamasını yapalım diye düşünüyorum.

Sedef Hanım'ın bir tespiti bence bugünün ana noktası yani yedi yıl gidiyor özel eğitime, ayakkabı bağlayamayan çocuk yedi yılın sonunda yine ayakkabısını bağlayamıyorsa siz sadece biyometriyle, kamerayla para hırsızlığına engel olursunuz. Eğitimin

ilerleyip ilerlemediğini, kaliteli olup olmadığını ya da asgari ücretin neredeyse altında, sömürüye tabi tutulan özel eğitimi veren öğretmenlerin atama yapıldığında daha çok para almasına sebep olursanız hem özel sektörde çalışan öğretmenlerin sömürüsüne ve uzun süreli kalmamasına, üç ayda bir değişmesine sebep olursunuz hem yedi yıl eğitim alır, ayakkabısını bağlayamayan çocuk yedi yıl sonra ayakkabısını bağlayamadan yine o sistemden çıkar.

Şimdi, "Öğretmenlere kaynaşma eğitimi verdik." diyorsunuz. Nasıl veriyorsunuz? Sizden duymak istiyorum. Bakın, internet üzerinden daha çok eğitimlerinizi veriyorsunuz. Birçok öğretmen mutfakta yemeğini yaparken açıyor, süre dolduktan sonra kapatıyor ve "Ben bu eğitimi aldım." diyor. Bakın, biraz bu işleri ciddi yapmak zorundayız. Millî Eğitimde ilerlemeler olabilir, özellikle bu konuda Genel Müdürlüğün tespitlerinin çoğu doğrudur, bunlara itirazımız yok ama bunları birazcık da sahadan geri dönüşler ile sahadaki söylenenler ile sizin yaptıklarınızın... Hani dünyada işte "Biz seçildik." diye Vekilim söyledi; çok güzel, bizim gurur kaynağımız. Türkiye'nin seçilmesine itirazımız yok ama ben Bebek Ölümünü Araştırma Komisyonundaydım, bir hafta önce bebek dostu verilen hastanelerde bebekler ölmüştü yani denetimin ne kadar uzaklarda kaldığını görmek istiyorum. Salt para üzerinden denetimi çok doğru bulmuyorum ama bu Komisyonun gerçekten her şeyiyle iyi gittiğini düşünüyor, inşallah daha da iyi olacağını düşünüyorum.

Konular çok, tabii, böyle olunca birazcık not aldım. Bakayım, söylemediğim var mı?

Gölge öğretmen çok önemli, aslında bunu gerçekten getirmemiz gerekir. Aylin Hanım'ın konusu, her seferinde dile getiriyor Aylin Hocam. Gölge öğretmen konusunu ciddiye almamız gerekiyor, mutlaka yapmamız gerekiyor.

Bir de geçen toplantıda, Jülide Başkanının başkanlığında yapılan toplantıda şöyle bir şey geçmişti Başkanım: Cumhurbaşkanlığı Ulusal Staj Programı'na engelli öğrenci arkadaşlara da bir kota beklentisi vardı, "Hemen hallederiz." demiştiniz, buradan iletmiştiniz. Halloldu mu, olmadı mı, bununla ilgili bir geri dönüş oldu mu? Lütfen, bunu yapalım.

Bir de hafta sonu geziyle ilgili, bizim kurultayımız var, lütfen bunu tekrar bir oturup konuşalım.

Ben, beni dinlediğiniz için teşekkür ederim. Sedef Hanım özellikle size çok teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Çok teşekkürler Sayın Vekilim, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Aylin Hanım, buyurun.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, Otizm Meclisinin değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle özür dileyerek başlamak istiyorum geç kaldığım için. Bugün özel bir gün, Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü. Burada kayıtlara onu da geçireyim. Bir organizasyonda konuşma yaptığım için geç kaldım. Kaybettiğimiz bütün kadınları çok büyük bir üzüntüyle anarak başlamak istiyorum.

Ben 2 tane soru soracağım sadece: Öncelikle Millî Eğitim Bakanlığının bürokratlarına yöneltmek istiyorum sorumu. Engelli öğretmenler atama bekliyor, çok ciddi sayıda engelli öğretmen var atama bekleyen. Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum çünkü biz burada engelli öğrencilerin iyi eğitim almasından bahsederken çok sayıda engelli öğretmeni oraya atamamış aslında farklı bir bakış açısı sunuyoruz. Aslında, engelli öğretmenin olduğu sınıftaki bir engelli öğrencinin çok daha farklı bir yaklaşımla yetişeceğini de lütfen unutmayalım. Gerçekten çok değerli aslında yani bir eğiticinin engelli olması o sınıftaki engelli öğrenci için de daha farklı bir motivasyon kaynağı. Bunu unutmamamız gerekiyor. Sizden onu bir duymak istiyorum. Gerçekten ne zaman, atama planlanıyor mu, sayıları nedir? Birincisi o.

İkincisi: Branş bazlı kontenjanları öğretmenler için bazen ilan ediyorsunuz, bazen ilan etmiyorsunuz, onu neye göre değerlendiriyorsunuz acaba? Branş bazlı, mesela, 2025 Şubatında ilan edilmemiş ama 2020'de ilan edilmiş, 2019'da ilan edilmiş branşlar. Branş bazlı atamada bir kriteriniz var mı acaba? Onun da çok önemi olduğuna inanıyoruz.

İkincisi, Sedef Hanım'ı ben çok yakından takip ediyorum, çok değer verdiğim birisi. Gerçekten Otizm Meclisi de keza öyle, raporlarını çok dikkatle takip ediyorum, burada da aldım. Zaten bir otizm eylem planı, onlardan çıkmış olan eylem planını da detaylı olarak inceledim. Çok güzel yazılmış bir plan ama işte Türkiye'de hep bu problemimiz var: Teorik ile güncel hayat birbirine uymuyor. Bence Türkiye'deki temel sorunumuz rehabilitasyon süreçlerinde; sadece otizmde ve sadece engelli rehabilitasyonunda değil, genel olarak Türkiye'de bir rehabilitasyon problemimiz var. Geçen gün Sağlık Bakanlığının sunumunda da aynı şeyi dile getirdim. Bizim hekim arkadaşlarımız da katılacaktır yani fizik tedavi ve rehabilitasyon süreçleri her aşamada çünkü emek gerektiren ve uzmanlaşmış eğiticilerle yapılması gereken bir konu.

Şimdi, burada rehabilitasyon merkezlerinde verilen eğitim ile okulda verilen eğitim arasında bir kopukluk olduğunu görüyoruz biz yani ben yapılan geri bildirimlerden bunu aktarıyorum. Öğretmen ile rehabilitasyon merkezindeki eğitici arasında bir kopukluk var ve eğer kişisel ilişkiler iyiye güzel işliyor ama bunun bir standarda oturtulması gerekiyor. Rehabilitasyon merkezlerindeki yardımcı personel olmamasını ama en önemlisi, uzmanlaşmış personel olmamasını çok büyük bir eksiklik olarak görüyorum. Genel olarak engellilik çok geniş bir konu ve bir eğiticinin her konuya yönelik bir uzmanlığı olamaz. Mesela, birçok eğitim merkezinde, rehabilitasyon merkezinde ergoterapist yok, konuşma terapisti yok. Oysa bunlar eğitimi almış çok değerli bölümler. Psikolog yok birçok rehabilitasyon merkezinde. Dolayısıyla bu uzmanlaşmaya yeterince önem verilmediğini düşünüyorum. Bizde böyle normalde tanı aldığında önce rehabilitasyon süreçlerinin başlatılması gerekirken orada da tanıdan sonra da bir vakit kaybediliyor yani orada bir kopukluk, nereye yönlendirileceği belli değil. O sürecin de iyi kurgulanması gerekiyor ama en önemlisi okul ve rehabilitasyon süreçlerinin arasında iyi bir koordinasyon olması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz.

Evet, Erol Hocam, buyurun.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Ben de sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Tabii, aslında birçok şey konuşuldu ama ben biraz daha öncesine gitmek istiyorum. Mesela, şöyle düşünelim: Engelli bir bireyin özel eğitim alabilmesi için ilk başvurusu gereken yer neresi? Hastane yani tıbbi tanımlamanın konulması. Birey hastaneye müracaat ediyor. Sağlık kurulu tarafından önce bir tanımlama, hastalığının tanımlanması yapılıyor ve ardından da "Özel eğitime

ihtiyacı vardır." diye de hekim raporunu sunuyor. Tabii, kişinin, ailenin bu raporunu aldıktan sonra da gittiği ilk yer rehberlik araştırma merkezi yani RAM'a müracaat ediyor. Bir, burada şuna dikkat etmek lazım: Şimdi, biraz önce sunumunuzda da söylediniz; şu anda Türkiye'de 302 tane rehberlik araştırma merkezimiz var. Bir, bu rehberlik araştırma merkezlerimizin sayısı yeterli mi? İkincisi, bu rehberlik araştırma merkezlerinin içerisindeki bu işle uğraşan arkadaşlarımız, özel eğitim uzmanlarımız, psikologlarımız ne kadar yeterli, sayı yeterli mi? Sayının dışında da gerçekten yeterlilikleri sorgulanıyor mu? Bir soru sorarak bunu gündeme getirmek istiyorum. Mesela, özel eğitim alması gerekli olan bir birey hastaneden hekim raporuyla geldiği zaman buradaki özel eğitim uzmanlarımızın ve psikologlarımızın "Bu hastanın ya da bu kişinin özel eğitim almasına gerek yoktur." demesi doğal mıdır? Böyle bir hakkı var mıdır, bunu neye göre söyler?

İkincisi, tabii, buraya geldikten sonra bir sonraki basamak da burada bu kişinin alacağı eğitimin şeklinin tespit edilmesi ve bununla ilgili de modüllerin ortaya konulması. Tabii, burada, mesela bu işi... Yani işin kaynağı bu çünkü, kişinin alacağı hizmet için burada alınan karar son derece önemli. Bir hasta için, bir engelli için burada alacağı eğitimin şeklini ve modülünü belirleyen arkadaşlar bu iş için ne kadar emek veriyorlar? Burada bir hekimin olması gerekiyor mu? Yani zannedersen bir komisyon kuruluyor, değil mi? Haftanın belli günlerinde özel eğitim uzmanları...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - RAM'lardan bahsediyorsunuz, değil mi?

EROL KELEŞ (Elâzığ) - RAM'lardan bahsediyorum. Özel eğitim uzmanlarının, psikologların olduğu bir komisyonda bu hasta değerlendiriliyor, daha doğrusu bu kişi değerlendiriyor. Bu komisyonda hekim var mı, bir psikiyatrist var mı ya da bir fizik tedavi uzmanımız var mı, bunlara ihtiyaç var mı? Bunları konuşmak lazım.

Tabii, denetim konusunda, evet, çok ciddi önlemler alındı. Bence de çok uygun önlemler ama gerçekten, evet, eğitim aldığını görüyoruz ama nasıl bir eğitim alıyor? Gerçekten bu eğitim bu çocuk için gerekli veya işte, biraz önce sizin de söylediğiniz gibi, yedi yıl boyunca ayakkabısının ipini bağlayamayan çocuk yedi yıl sonunda da ayakkabısının ipini bağlayamıyorsa burada bir problem var gerçekten.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Bakıcılık yapmış oluyor.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Demek ki burada sadece bir bakıcılık yapılmış, çocuk oraya gitmiş gibi görünüyor. Dolayısıyla bunu da denetlemek lazım, bunu da denetleyen bir mekanizmayı ortaya koymak lazım.

Başka söyleyeceğim bir şey yok. Tekrardan çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Komisyon üyelerimizden, milletvekillerimizden Latif Bey.

Buyurun.

LATİF SELVİ (Konya) - Değerli arkadaşlar, biz de sunumlarınız için teşekkür ediyoruz.

Ben de bir iki hususla ilgili değerlendirmeler yapıp birkaç da önerim olacak.

Şimdi, öncelikle özel eğitim öğretmeni olarak görev yapan arkadaşlar uzun yıllar sınıf öğretmenlerine bir miktar ders verilmek suretiyle bu eğitim veriliyordu. Şimdi eğitim fakülteleri bünyesinde özel eğitim öğretmenlerimiz var. Bu arkadaşlar belli bir eğitimden geçiyorlar yani herhangi bir kurstan değil, hizmet içi eğitim çalışmaları ayrı, kurslar ayrı, kursları farklı değerlendirmek lazım, hizmet içi eğitimi ayrı değerlendirmek lazım. Özel eğitim öğretmenleri şimdi eğitim fakülteleri bünyesinde yetişiyor ama buna rağmen tabii ki eskiden olduğu gibi sınıf öğretmenleriyle bu işin ihtiyaca yeterince cevap vermediği görülmüyordu. Zaten bu alan bunun için kuruldu. Şu anda en fazla öğretmen açığının olduğu alanlardan birisi ama her yılda her alımda en yüksek oranda alım yapılabilmesi için de planlama yapılıyor Sayın Başkan ancak biraz önce Başkanımız da ifade etti, şu anda fiilen 30 bine yakın, 29 bin öğretmen ihtiyacı var. Bir yandan da eğitim fakültelerinden öğrencilerimiz yetişiyorlar, zaten yetişenler de hep geniş bir grup olarak da geliyor.

Şu eleştiri çok doğru değil: "İşte, devlete geçiyorlar." Tabii ki geçecek yani onların da kendine göre tercih hakkı var.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Tabii, ona bir şey diyemeyiz.

LATİF SELVİ (Konya) - Biz bunu bir problem olarak görmemeliyiz. Elbette devlete geçecek çünkü devletin sağladığı imkânlar özel kurumlarca sağlanmış olsa bile devleti tercih edebilir, vatandaşlarımızın böyle bir tercih hakkı var.

Mesela, öğretmen alımıyla alakalı normalde yüzde 3'lük bir kotası vardı ama o kotanın dışında bu yıl içerisinde 1.389 öğretmen alımı gerçekleşti. Şimdi de yine engelli arkadaşlarımızla ilgili... Engelli arkadaşlarımız engelli öğretmenleri değil. Arkadaşlar, bunlar herhangi bir branşta bizim temel eğitimde de ortaöğretimde de görev yapan arkadaşlarımız ve şu anda da o kapsama giremeyen arkadaşlarda da şöyle bir beklenti var: Yine, bir miktar daha öğretmen alımı gerçekleşmesiyle alakalı talepleri söz konusu. Bu talepleri de doğru olarak değerlendiriyoruz.

Bir başka husus, soruşturmalarla ilgili. Arkadaşlar, soruşturmanın tek tarafı yok. Yalnız, ben konuşmaların akışında gördüm, bir hatalı değerlendirme olmuş olmasın, herhangi bir suç söz konusu olduğunda veya bir şikâyet söz konusu olduğu zaman idari soruşturma hemen başlar. Yalnız, Sayın Başkanımızın değerlendirdiği -sanıyorum- adli soruşturma izninin verilmesiyle ilgiliydi herhâlde.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - İkisi de; diğeri de...

LATİF SELVİ (Konya) - İdari soruşturma izni hemen verilir.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - ...idari soruşturma açılıyor ama yetersiz bir soruşturma yapıp kapatılıyor.

LATİF SELVİ (Konya) - Şimdi, o uygulama kusuru çünkü o konularda da hepimizin titiz olması lazım. Kesinlikle, muhakkik olarak görevlendirilen arkadaşların keyfi davranışına fırsat verilmemeli, bununla mücadele edilmeli. Bu, tabii, yalnız başına engellilerle ilgili değil, başka alanlarda da soruşturmada işin hakkının idari olarak da verilmesi gerekiyor. Özellikle çocuklarımızı aşağılayıcı veya ailelerini suçlayıcı yaklaşımları hepimiz topyekûn reddediyoruz. Otizmlili bir çocuğumuz kaynaştırmaya geldiğinde bunu şu veya bu şekilde kim eleştiriyorsa onun hepimiz karşındayız, buna kesinlikle fırsat vermemeliyiz. Bu konuda kaynaştırma eğitiminin de ben çok önemli olduğunu değerlendiriyorum. Sebebi şu: Çocuklarımız çağ nüfusuyla birlikte, arkadaşlarıyla birlikte

yaşıyor, birlikte eğitimlerini de alabilmeli. Bu konuda kaynaştırma için tabii ki öğretmen arkadaşlarımızın daha da bu konularda duyarlılığı ve daha etkin katkısı verebilmesi önemli. Bu konuda Bakanlığımızın çalışmaları olduğunu görüyoruz ama bunu daha da yaygın bir şekilde hızlandırmak gerekiyor. Yani dersine giren herhangi bir arkadaşımız şaka yollu bile bir cümle kurmuş olsa hepimizin gönlünü incitir, kabullenemeyiz bunu.

Yine, bir başka gördüğüm, Hayat Boyu Öğrenmede arkadaşlar, Anayasa Mahkemesinin verdiği bir karar çerçevesinde kurslarla ilgili birtakım sınırlandırmalar getirildi ama engellilerle ilgili Bakanlığımızın daha fazla kurs açmasına imkân verilmeli. Bu konuda bir hafta önce falan da ziyaret etmiştim Genel Müdürümüzü, onlar da bu konudan muzdaripler ve kursların açılması gerektiğini değerlendiriyorlar. Özellikle yaş grubunu da dikkate aldığımızda "Normal eğitimden sonra ne yapacak?" dendiğinde ki birçokları buradan bazen ekmeğini de kazanıyor, kazanmış olduğu bir beceri ona bir imkân sağlayabiliyor.

Bir de özellikle okullaşmayı tabii ki bütün çocuklarımızı kapsayacak şekilde geliştirdik. Bu çok önemli. Bu zorunlu eğitimle de oldu, vesaireyle de oldu ama bunun verimliliğini artırmak da önemli. Ben özellikle konuşmaları dinlediğimde şöyle bir tespite de vardım: Topyekûn toplum olarak bir duyarlılığa sahip olabilmeliyiz. Bu konuda yalnız başına maddi imkânları sağlamak da yetmiyor, topyekûn yani mutlu bir toplum oluşacaksa, mutsuzluk hepimiz için, mutluluk da hepimiz için. O doğrultuda, Genel Müdürümüz Mustafa Bey'in vurgulamalarını çok kıymetli, değerli görüyorum.

Sonuç itibarıyla önerdiğim de şu: Bu konuda mevcutta görev yapan arkadaşlarımızın hızla duyarlılığı yüksek bireyler hâline gelmesi ve bu konuda velilerin de... Bakın, bir de bir veli problemimiz var yani bunları hiç konuşmuyoruz, veli ısrar ediyor, "Bizim çocuğumuzun sınıfına gelmesin." diyor; böyle bir şey olamaz. Onun da çocuğu bu, hepsi mahallemizin çocuğu, şehrimizin çocuğu. Bu konuda da hepimizin duyarlı olması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, biz de teşekkür ediyoruz.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Arkadaşlarımıza söz verirsiniz?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Vereceğiz.

Semih Bey, buyurun.

FİZYOTERAPİST SEMİH TAŞKIN - Efendim ben özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine biraz önce atıfta bulunuldu, o yüzden buradayım, kendim de fizyoterapistim ve yirmi sekiz yıldır alanımda çalışmaktayım.

Gerçekten Genel Müdürümle bir ortak olarak şunu görüyoruz: Biz de artık sahada -tırnak içinde söylüyorum- "hırsızlık" lafından artık çok gına geldi gerçekten. Biz hırsız değiliz, biz eğitim vermeye çalışıyoruz ve gerçekten de sahada olarak da Bakanlığı da destekliyoruz ve bu noktada diyoruz ki: Eğer yanlış yapan varsa gerçekten ipini çekin. Destekliyoruz ve bilfiil bütün özel eğitim kurumları buna kendisi ücret ödeyerek bu denetlemeyi kendisi talep etmiştir ve ödemelerini bizzat kurumların kendileri yapmaktadır. Yani o biraz önce de Sayın Vekilimin rakamını, kurumlar bizatihi kendisi vermektedir ve bunda da sahada artık gerçekten biz de dünya standartlarını ve dünya ne yapıyorsa biz de oraya gitmek için gerçekten alanda çalışıyoruz fakat gerçekten ödeneklerimiz şu anda 836 artı KDV dâhil bir rakamdır, seanstan bahsediyorum. Evet, bireyler kendileri daha üstünü alabilirler ama şu anda takdir edersiniz ki şuradan biz şu anda bir üniversite mezunu ergoterapistin, dil konuşma terapistinin maaşlarını ödeyecek rakamlar bunlar olmamalıdır çünkü şu anda çıkalım -tırnak içinde söylüyorum yine, aşağılamak için söylemiyorum- saçımızı düzeltmek için bir berbere gidelim, aldığı rakam ne kadardır? Oradaki bir ergoterapistin ve dünya standartlarında konuştuğumuz şu toplantıda gerçekten çok sevinçliyim aslında çünkü doğruyu bulmak adına, doğruyu geliştirmek adına konuşuyoruz. Hepinize de katkıları çok teşekkür ederim. E, bu seans ücretiyle, kusura bakmayın, kimseyi istihdam etmek mümkün değildir. O yüzden devlete herkes kaçmaktadır çünkü devletin imkânları farklıdır, maaşları farklıdır, şartları farklıdır. Hiçbir özel kurum bunu sağlayamadığı için de ben hiçbir bireye de "Bunu neden böyle yapıyorsun?" diyemem. O yüzden, kurumda 3 kere, 4 kere yılda personel değişikliği vardır çünkü istihdam etmek mümkün değildir bu şartlarda. E, devletin bu imkânlarına karşı gitmek isteyen bir grubu da siz psikolojik olarak orada, bu sahada tutmak adına da bir şeyler yapmak zorundasınız. Evet, biz de Genel Müdürümüz de dernek olarak da birleşik olarak da şunu istiyoruz ki: Kurular yanında yaş da yanmasın çünkü artık gerçekten sahada biz de dünyayı takip eden kurumlarız ve gerçekten de yani övünerek söylüyorum, dünyada gerçekten iyi bir yerdeyiz.

Ama biraz önceki sunumunuzda da Hocam şunu söylemişsiniz: Yani ayakkabı bağcığınan örnek verildi ama hedef doğru konulmuş mu, ben ona odaklanmak istiyorum. Yani bir çocuğun değerlendirmesini yaparken on dakikadaki RAM'daki yapılan bir değerlendirme çocuğun gerçek değerlendirilmesi midir? Yani on dakikada yaptığınız bir değerlendirmede çocuk ayakkabı bağlayamıyor, şunu da bağlayamıyor. Ya, acaba hedef o olmalı mıdır? Nasıl değerlendirilmelidir, bunun kriterleri nedir? Bununla ilgili sahadaki çalışan -8 veya 12 dediniz ya Hocam, 4 burada gruptur, bireysel değildir- bireysel 8 seanstır, kırk dakikadır. 8 seans üzerine bu çocuğun ayda verdiğiniz bir eğitimle ayakkabı bağlaması gibi çok komplike, bütün beynin spesifik çalışması gerekirken bir şeyleri başarmayı gerekir bir şeyi yapmak acaba doğru bir hedef midir, hedefimiz doğru mudur? Ha, gerçekten de bunun için çalışmamız devam etmektedir. Bunun için alanda çok çalışmaktayız.

Gerçekten, buraya katılımları için tüm değerli bürokratlara da vekillere de teşekkür ediyorum ve bu konuşmayı da çok değerli buluyorum çünkü sahadaki sorunlar adına bunları konuşuyoruz. Doğru yolu bulmak adına, bir güzel görüş adına buradayız, o yüzden sizin katkılarınıza çok teşekkür ediyorum ama yani Anadolu'da bir tarif, bir laf vardır, kusura bakmayın, ne kadar eklemek o kadar köfte. Yani o yüzden, sahadaki bir şeyin çok kaliteli olması için onun desteklenmesi, maddi olarak desteklenmesi, manevi olarak da arkasından gerekli şeylerin gelmesi gerekir ama biz "devlete" dediniz biraz önce, evet, mecbur çünkü hiçbir özel eğitim kurumu devletle yarışamaz, yarışamaz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Ali Bey, sizin söyleyeceğiniz bir şey var mıydı?

Buyurun.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Yani şimdi en sondan başlayayım. "Ne kadar para o kadar köfte" lafı hiç buraya gitmez; birincisi o. Ben bir tamamlayayım, çok şık bir şey değil, ben otuz yıllık hekimim. Ben ameliyatı iyi yapmaya bakarım. Ne kadar para verdim...

FİZYOTERAPİST SEMİH TAŞKIN - Doğrudur, ben de sahada çalışan biri olarak bunu...

ALİ KARAOBA (Uşak) - Tamamlayayım lütfen de müsaadenizle.

"Hırsızlık" kavramından kastım şu: Yani sizin değerlendirmeleriniz Sayın Bakanlığın biz emeğini inkâr etmiyoruz ki Genel Müdürüm zaten kendisini, CV'sini çok iyi anlattı. Biz burada donanımlı genel müdürler gördüğümüzde mutlu oluyoruz ama bu, hiç eleştirmeyeceğimiz, eksiklerini söylemeyeceğimiz anlamına gelmez. Yani ben kriter olarak şunu anlatıyorum: Bakın, batının içi ameliyatta kanar her yer, saatlerce uğraştırırsınız, cildi çok güzel dikersiniz, çok iyi doktorsunuzdur. Aslında başka biri baksa mahvetmişsinizdir belki o işi. Şunu anlatmaya çalışıyorum: Para az ya da çok, öğretmen az alıyor, öbürü çok alıyor, tutmak için çalışalım falan ama bir öğrenciyi buraya verdiniz, yedi yıl sonra alıyorsanız, nasıl tıp fakültesini bitirdiğinizde iğne yapmasını öğreniyorsanız, madem "Ötekileştirmeyeceğiz." diyoruz, bir somut kriterleriniz olsun istiyoruz.

FİZYOTERAPİST SEMİH TAŞKIN - Doğrudur.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Yani otistik merkezleri kurup ekonomiye katkı sağlayan ülkeler varken sadece ailenin üzerine bırakan sistemleri çözelim diyoruz. Hırsızlıktan kastım benim o, kendi adıma hani beni kastederek söyleseydiniz.

FİZYOTERAPİST SEMİH TAŞKIN - Ya, estağfurullah, hayır.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Biz şunu anlatıyoruz: Herkes hırsızlık da yapıyor olabilir, bunu yakalamak da bizim işimiz, bunu denetleyenlerin işi. Ben o bölümüyle ilgilenmiyorum, İşte, biyometrik tanıma hırsızlık kaçaklığına engel olur, gelmeyen bir öğrenciyi oraya sokup devleti dolandırmayı. Bunu yakalayacağız hepimiz, buna itirazımız yok ama burada Hocamın söylediği kriterler çok daha kritik. RAM'da doktor var mı, psikiyatrist var mı? Siz bir algoritma oluşturmuş musunuz? Bunlar yoksa biz otistiği de aynı görüyoruz, ortopedik engelli de aynı görüyoruz, işitme engelli de aynı görüyoruz. Okullarda spesifik otizmi daha iyi çözümleyebilecek öğretmenler eğitelim. "Kaynaştırma" dediğiniz eğitimi almış öğretmenleri illerin belli okullarına versek, adrese dayalı, çok mu zor yani merak ediyorum Sedef Hanım, çok mu zor sizce? Yani, bunu en aza indirmenin yollarını arıyoruz biz de burada, burada vizyon açmak... O açıdan, en son söylediğinizi çok doğru bulmuyorum: "Ne kadar para, o kadar köfte." Vallahi, öyle değil; hiç para olmadan çok köfte istiyoruz ve emin olun, hiç para vermeden çok köfteyi de bu Komisyon sağlayacak diye inanıyorum ben. Yani, bu Komisyonda bulunan herkes o kadar iyi niyetli yaklaşıyor ki çok hoşuma gidiyor, onu belirtiyim, iktidarıyla muhalefetiyle üzerinde uzlaştığımız çok konu var; bu, beni mutlu ediyor; bir Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili olarak bundan çok mutluyum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Aslında biraz önce konuştuğumuz konuya tekrar, geri döneceğim de; mesela şu ayakkabı ipi bağlama olayı. Şimdi, normalde aslında burada bir bütün olarak değerlendirmek lazım. Şimdi, bir çocuğumuz geldi, 1'inci yıl eğitimini aldı; bu eğitimden fayda görüp görmediğinin geri dönüşümü yok mu? Yani bu geri dönüşüme göre tekrardan bu çocuğun değerlendirilmesi, tekrardan eğitim modülünün değiştirilmesi, bunları yapmak gerekmez mi? Yoksa biz yedi yıl bekleyelim, yedi yıl sonra da 'A, bu çocuk ayakkabısını bağlayamadı.' Burada suçu kimde bulacağız? Burada eğer bir suç varsa bu işin en başından itibaren var ve bu özel eğitimi veren kurumla da ilgili sıkıntımız var; eğer oradaki bizim eğitimimiz bunu görüyor ve bunu uyarıyorsa, bunu geri dönüşümünü yapmıyorsa, o zaman orada da problem var. Yani "denetim" derken, sadece görsel değil, yapılan işin de denetiminin olması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Genel Kurul çalışmalarında da bir kritik durum var; o yüzden, buradaki toplantıyı hızlandırarak bitireceğiz.

Zülal Hanım, buyurun.

ZÜLAL TANNUR - Çok teşekkür ederim Sayın Bakan.

Öncelikle, bütün söylenenleri olabildiğince dikkatle not aldım ve eminim ki buradaki herkes peşine düşecektir. Çok da güzel ifade ettiğiniz için çok teşekkürler.

Demin tam dediğiniz profildeyim ben, o Silikon Vadisi'ndeki o otistik komüniteden biriyim yani, hani, orada bu işin nasıl yürüdüğünü biraz görüyorum. Şey gibi bir şey var orada yani aslında insanların biraz potansiyellerinin peşinden gidilen bir ekosistem gibi olması gerekiyor sanırım.

Burada birinci söylemem gereken şey şu: Terapi ücretlerinden de biraz aslında belki not olarak düşebiliriz buraya çünkü çocuklar doğuyor, zaten çok kritik bir eşik var orada; o çocuklar bu süre içerisinde ergoterapi eğitimlerini alamazsa, belli bir yerde işte PEERS eğitimlerini alamazsa ya da diğer gerekli eğitimleri alamazsa -terapi eğitimlerinden bahsediyorum ya da terapilerden bahsediyorum, daha doğru bir terminolojiyle- zaten bazı şeylerin telafisi mümkün olmuyor. Şimdi, aileler bunları aldırarak istediğinde, bu sefer bütçe yetmiyor. Aslında en temelde bununla alakalı belki bir fon olması bile iyi olur; bu, birinci şey.

İkincisi de Amerika'nın bazı eyaletlerinde görülen bir şey; bu, aslında, bakım verenler; 7/24 bakım verenlerin de "shift"lerle çalıştırıldığı bir sistem var. Oradakiler de bundan çok memnun değiller gerçi, fonların yetersiz olduğunu düşünüyorlar ama burada, tabii, biz farklı spektrum uçlarından bahsediyoruz ama biraz daha ağır tablolarda aslında bu insanlara da ihtiyaç var. Bu insanları bir ailenin tutabilmesi için o insanın bu fona ihtiyacı var, o yüzden da aslında belki bu da bir not olarak düşülebilir.

Bir de şeyi söylemek istiyorum: Kaynaştırma ve bütünleştirme eğitimlerinden, bütünsel eğitimden bahsettiğimizde bu kavramların ayrımı çok güzel ama bir de bağlamları var, belki ona da dikkat edebiliriz çünkü kaynaştırma eğitimi için uygulanan metotlarda bakış açıları çok farklı, bütünsel eğitim için biraz daha farklı; mesela bir tanesinde kişiyi biz sisteme uydurmaya çalışıyoruz, ötekisinde sistemi kişiye uygulamaya çalışıyoruz. "Biz burada da bir değişimden bahsediyor muyuz?" diye belki sorabilirim, hani, eminim ki düşünülmüştür ama pratiğe nasıl geçecek, bunun bir yol haritası var mı; belki, hani, onu konuşmakta fayda vardır diye düşünüyorum.

Bir de -söylemek istediğim her şey söylendiği için- şunu eklemek istiyorum: Demin şeyden de bahsettik; ya, ben mesela burada daha çok otistik insan görmek istiyorum yani. Neden göremiyoruz, hani, yetişkin ve kendini ifade edebilen insan hiç olmadığı için mi? Değil. Alan uzmanları da var yine, aynı şekilde ama gerçekten, eşit fırsatlar veriyor muyuz, bir soru işareti. O yüzden de bu

noktada, bir noktada aslında en temel şey erken tanılamadır; hatta tanılama öncesinde de risk belirlemektir belki -demin, başlamadan da Sağlık Bakanlığından yetkililerle konuşuyordum- çünkü her şeyin tanısı alınmıyor yani. Ben yirmi iki yaşında alabildim mesela ve hep "gariptim" zaten mesela -tırnak içinde- belliydi. "Ama işte, özel yetenekli, ama zeki, ama kadın, işte, analitik, hatta bir de görmüyor." falan diye hiç alamadım yani ve sonrasında bu ön tanıyı alabildim, onda da "Ama sen çok başarılısın, seni etiketleyeceğiz, seni etiketlemek istemiyoruz." diye diye aldım yani, hani, kendim iki tane literatür yazdım, otizme kazandırımdı; bir de üçüncüsü, yeni bir kuramım var, ona rağmen yani onunla beraber aldım. O yüzden, bir noktada belki risk haritalamalarının da çok önemli olduğunu söyleyebiliriz. Komisyon uzmanlarından birisiyim bu arada; sabah da konuşuyorduk Sosyal Politikalar Bakanlığıyla. Risk haritalamalarının peşine düşüyor ama her şey o sağlık kurulu raporuna geçmekle olmuyor yani, bir sürü şey oraya geçmiyor ya da geçirilmiyor, aile peşine düşmüyor ya da aile fark etmiyor; aşırı hassas oluyor, daha az hassas oluyor gibi gibi şeyler de var. Devletin, bence, doğduğu 1'inci günden itibaren her çocuğun peşine zaten düşmesi ve oradaki riski onun öngörmesi gerekiyor diye ekleyebilirim.

Bir de son olarak şunu ekleyeyim, belki bunu Millî Eğitim Bakanlığıyla da cuma günü yapacağımız toplantıda konuşuruz zaten, şöyle bir şey var: "Özel gereksinimleri olan" diye tarif edilen herhangi bir insan tanı aldığında o doğrudan özel eğitim biriminin sorumluluğu gibi sayılıyor ve sonra kimse ona karışmıyor yani Millî Eğitim Bakanlığının bir tarafı aslında ama kimse sorumluluk almıyor; o yüzden, bir noktada özel eğitim biriminin ben yalnız kaldığını düşünüyorum, onların yalnız kalmaması gerekiyor.

İkinci bir nokta: Özel eğitim biriminin de kendi içinde iyi örnekleri bence fark etmesi lazım. Ben aylar önce özel eğitim birimine gittiğimde beni kimse tanıımıyordu ama beni dünya tanıyordu yani mesela neden? Yani, bunun olmaması lazım ve oraya gittiğinde sen seviye 3'ken seninle seviye 1 gibi konuşulmaması lazım yani sen literatür çalışmalarından bahsederken sana gelip "Ay, çok tatlı." denilmemesi lazım, bu değil çünkü. Yani, o yüzden, en temelde belki buna da bakılması lazım, onun için de hep beraber çalışmak lazım diye düşünüyorum.

Tekrar çok teşekkürler. Yani, bunları da eklemek istedim. Her şeyi notlarımıza aldık, önceden zaten çok çalışıp geldik Sedef Hanım, önceden de takip ediyordum.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Çok memnun oldum. Ben takip ediyordum sizi zaten.

ZÜLAL TANNUR - Ben de sizi ama bundan sonra Otizm Meclisinde de yer alacağım inşallah.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Bekleriz, tabii ki, çok ihtiyaç var.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Taze kan.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Tabii, tabii. Gençlere devretmek istiyoruz biz artık, emeklilik vaktimiz geldi.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Bizim derneklerimizde de var otistik üyelerimiz.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet, yetişkin otistik...

ZÜLAL TANNUR - Evet, zaten sizde eminim ki vardır. Bu tarafta önemli olan, hani, bizim kurduğumuz çok fazla yetişkin otistik topluluk var; ben kendim tanı aldıktan sonra çok kurdum çünkü çok yalnız hissettim, sonra gördüm ki herkes yalnız hissediyor yani bu, bana özgü bir şey değilmiş.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - En büyük sorunlardan biri o Sayın Bakanım.

ZÜLAL TANNUR - Evet, yani, hani, gerçekten bu şey...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Şöyle: Hem de öz savunusu en önemlisi; biz artık, yani, öz savunusu yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Evet, kesinlikle. Biz artık anneleri olarak susalım, özneler konuşsun istiyoruz.

ZÜLAL TANNUR - Çünkü kendi adına konuşan olduğunda, o zaman sen orada özne değilsin yani sen edilgen bir figürsün ve her zaman bir bahanesi var hani "Otistik olmak için çok gençsin, otistik olmak için çok güzelsin, otistik olmak için çok kadınsın..." Yani, otistik olmak için ne olmam gerekiyor, ben hâlâ çözemedim ama öyleyim yani.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Bizim de bürokraside bu çok başımıza geliyor Bakanım; gittiğimizde, böyle, hani, giyinmişiz, işi biliyoruz, konuşuyoruz falan; "Siz hiç otizmli annesine benzemiyorsunuz." Çünkü genelde şöyle bir şey var yani daha önce engellilik meselesi aileler tarafından saklandığı için, o insanlar genelde buruk bir hayat yaşadıkları için diyeceğim, hüznü oldukları için, üzgün oldukları için bürokratlar da karşılarında hep böyle bir zor tablo görmeye alışmışlar.

ZÜLAL TANNUR - Bir de tepki veriliyor mesela "Aman da aman, çok biliyor!" falan yani onu da çok...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Tabii, bize de.

ZÜLAL TANNUR - Çok ileri gidemezsin mesela, belli bir noktada kalacaksın.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet, çok biliyoruz, yapacak bir şey yok.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Çünkü bakış açısı sürekli acımaya yönelik, yardım etmeye yönelik.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - İnsanlar seni bir birey olarak tanımadığı için, kabul etmediği için bu şekilde, "A, canım, ne güzelsin." diye sana böyle şefkatli bir el uzatmayı tercih ediyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Esra Hanım, buyurun.

KOMİSYON UZMANI ESRA ERSOY - Tabii ki.

Herkese tekrar merhabalar.

Ben Komisyon uzmanlarından birisiyim, ismim Esra Ersoy, aynı zamanda kendim de bire bir olarak serebral palsi engellilik durumunu deneyimleyen ve bu alanda elimden geldiğince hak savunuculuğu yapmaya çalışan bir bireyim.

Aslında bugün çok güzel noktalara değindiniz hem kurumlar hem katkı sunan kişiler olarak gerçekten çok önemli. Sadece, Zülal'in dediği gibi, vaktim de kısa olduğu için ben özellikle birkaç noktaya değinmek istiyorum.

Öncelikli olarak, evet, seansları konuştuk, verilen seans haklarını konuştuk; bunun öncesinde tanının önemini konuştuk rehabilitasyon süreci için ancak belli seans ücretleri engel gruplarına eşit olarak tanınıyor, oysaki örneğin ağır engelli bir birey ile hafif engelli yani benim engel durumumda olan bir bireyin ihtiyacı, alması gereken seans sayısı, rehabilitasyon süreci kesinlikle aynı değil; o yüzden, bunlarla ilgili kesinlikle bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Onun haricinde -buradaki, belki, bazılarının bildiği ve bazılarının bilmediği gibi- iki okulumuz var: SERÇEV Engelsiz Meslek Lisesi ve Gökkuşu İlköğretim Okulu. Bu iki okulun çok önemli bir ortak özelliği var; biri dünyadaki tersine kaynaştırma modelli ilk okul, diğeri de Türkiye'deki ilk tersine kaynaştırma modelli okul. Bu okullar yapılabilecek on sekiz yıl oldu ve bu okullar Türkiye'de ilk ve tek; biz bu okulların yaygınlaştırılmasını istiyoruz. Ve tekrar şu soruyu gündeme getirmek istiyorum: Neden tek? Çünkü alanda bu kadar ihtiyaç varken bu kadar birey bu kadar düzenlemeyle bu ortamları her zaman yakalayamıyor hem fiziki erişilebilirlik hem de eğitim ortamında fırsat eşitliği... Bu okullar neden tek ve bunun yaygınlaştırılması için neler yapabiliriz, bunu bir kez daha buradan sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, biz teşekkür ediyoruz.

Otizm Meclisinden söz almak isteyen 2 misafirimiz var.

Serap Hanım, buyurun.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Çok teşekkür ederim.

Öncelikle, Komisyonumuzun çalışmaları için ben çok teşekkür ediyorum; izlediğim kadarıyla oldukça titiz çalışıyor uzmanlarıyla, milletvekillerimizle, üye milletvekillerimizle. Sedef Hanım'ın da dediği gibi, açıkçası bu sefer biraz ümitliyiz, yıllara rağmen.

Şimdi, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün çalışmalarını ben çok kıymetli buluyorum, onu da söylemem lazım, çok da güzel yayınlar yapıyorlar. Biz bize gelen her sorunda -ben bir de köşe yazısı yazıyorum- köşe yazılarımda öğretmenlere çağrı yapıyorum: "Lütfen, özel eğitim hizmetlerinin çıkardığı yayınları okuyun." Çünkü öğretmenlerimiz sadece o yayınları okusalar bile bu konuda bayağı bilinçlendirilecekler.

Bilinçlendirilmesi gerekenler konusunda burada konuşuldu fakat kaynaştırma öğrencilerinin sorunu şöyle: Çocuklar gidiyor. Evet, öğretmenlerin bilinçsizliğinden konuştuk. Yaşıtlarına da belki ana sınıfı düzeyinden itibaren farklılıklarla birlikte yaşama kültürünü öğretecek bir eğitim sistemine ihtiyaç var, böylelikle gerçekten bir bütünleştirme oluşturabiliriz çünkü ciddi anlamda çocuklar orada yalnız bırakılıyor.

Şunu söylemek istiyorum: Biraz önce bu cezasızlık konusu da gündeme geldi; bu, bizim için bir örnek, bizim de tanık olduğumuz bir örnek. Biz davalar da izliyoruz çocuklarımıza karşı, özellikle okullarda, maalesef, onlara karşı yapılan konulardan. Mesela şöyle: Karşıyaka'da 3 otistik özel eğitim sınıfı öğrencisine bir öğretmen fiziksel ve psikolojik şiddetten, evet, idari soruşturmada ceza almış yani suçu sübut bulunmuş ama bu öğretmenin cezası ne? Kınama cezası ve bu öğretmen -hâlâ- özel eğitim öğretmeni olarak görevine devam etti; bu, bizi çok yaralayan bir durum Sayın Bakanım, gerçekten. Bizim şöyle bir durumumuz da var: Bu tip davaları biz çok izliyoruz, bize çok şikâyet geliyor; biz bunu önce ilçe millî eğitim müdürlüklerine, millî eğitim müdürlüğüne, hatta Özel Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğüne de iletiyoruz ama bir türlü bunun çözümünü bulamıyoruz. Ben şunu da duydum: İl millî eğitimde, işte, Özel Eğitim Hizmetlerinden bir yetkili kişi aradığında "E, sen çöz canım -bunu bana söylüyor tabii, ona söylemiyor- her şeyi de ben mi çözeyim." Hayır, çözmek onun işi aslında ve Özel Eğitim Genel Müdürlüğünün de oraya bildirmesi aslında... Yani, hani, yetkisizlik diye konuştuk ya, böyle örnekleri biz maalesef ki görüyoruz, yaşıyoruz.

En son olarak şunu söylemek istiyorum, Sedef Hanım'a söylendi ama ben de yaralandım çünkü ben de otistik çocuk annesiyim: Biz çalışkanlığımızdan değil, evladımızın meselesi peşinde koştuğumuz için bu gece buradayız, İstanbul'dan geliyoruz, Denizli'den geliyoruz. Biz Denizli'den arkadaşımın deprem bölgesine de gittik, on gün kaldık biz orada. Neden? İşte otistiklere özel olarak biz bir çalışma yaptık. Hani depremden sonraki olay da afetten sonraki olay da önemli, yerleşkelerin düzenlenmesi vesaire sadece deprem anında ne yapacağını öğretmek değil engellilere. Biz mi gitmeliydik 2 otistik çocuk annesi olarak? Bence hayır, ben on gün çocuğumu ilk defa bıraktım ve özledim falan dediğimde bana çocuğum "Peki, o zaman beni neden senden mahrum bıraktın?" diye hesap sordu benim oğlum bana. Kesinlikle yanlış anlaşılmasın, o beni asıl yaraladı. Biz çocuklarımızı kesinlikle devletin, onun, bunun sırtına yüklemeye çalışmıyoruz, kesinlikle çalışmıyoruz.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Evet.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Biz sadece ve sadece öncelikle Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'den, Anayasa'dan, bizim diğer bütün kanunlarımızdan, yönetmeliklerimizden doğan ve eksik yapılan -maalesef bunu söylemek zorundayım Sayın Bakanım- hak tesliminde problem yaşadığımız... Yani ne diyoruz? Davalar açılıyor, dilekçe bile vermemeliyiz biz. Bir hakkın teslimi için bir çocuğa destek odası mı yapılması gerekiyor, destek odası yapılmadı diye biz dilekçe vermemeliyiz bile; yanlış mıyım?

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Öyle tabii.

Tabii, ayrıca da bir konu da şu var: Biri gelip de bize... "Hafta arası çocuğunuzu alacağız, bağımsız yaşam biriminde destek alacak, hafta sonu vereceğiz." denildiğinde "Bütün anneler kabul etmedi." diyor Sayın Öncü. Kesinlikle kabul ediyorlar, ben hemen 500 bin anne bulacağım yani bunu kabul edecek.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Yani sonuç itibarıyla şunu söylemek istiyorum: Biz, işte Otizm Eylem Planı da zaten ailelerin kurduğu dernekler sayesinde olan bir şey. Biz bu mücadeleyi son

nefesimize kadar sürdüreceğiz. Neden biliyor musunuz Sayın Bakanım? Biz bugün kimseye dediğim gibi yüklemeye derdinde değiliz, biz bizden sonra çocuklarımızın güven içinde yaşadığı bir sistemi kurmak için, kurulması için ne yapmamız gerekiyorsa onu yapmaya hazırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, ben teşekkür ediyorum.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Pardon, ben bir şey ekleyebilir miyim Serap Hanım düşünür diye?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Bakım sigortasıyla ilgili görüşlerinizi sonrasında söz aldığınızda ben almak isterim.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Tabii, tabii efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Millî Eğitim camiamızdan siz buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ SALİH KAYGUSUZ - Sayın Bakanım, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle bir yanlış anlaşılmayı müsaadenizle düzeltmek istiyorum. Temel eğitimde 380 bin öğrencimiz var ve "Ortaöğretime geçtiği zaman bu sayı 22 bine düştü." denildi. Orada şöyle bir durumun var: Ortaöğretim Genel Müdürlüğünde 22 bin öğrenci var ama Sayın Bakanım, 42 bin öğrenci ortaöğretim düzeyinde mesleki ve teknik eğitimde var. Yine, ortaöğretim düzeyinde Din Öğretimi Genel Müdürlüğünde yaklaşık 17 bin öğrenci var. Özel eğitim kurumlarında okuyan yaklaşık 28 bin ortaöğretim kademesinde okuyan öğrenci var. Özel eğitim dediğimiz kurumlarda okuyan öğrenciler var ama o sayı bende değil yani bunlar yaklaşık 110 bin kişi ediyor, özel özel eğitim okullarında okuyan öğrenciler hariç. Bir de temel eğitimde okul öncesiyle beraber dokuz kademedeki öğrenci sayısı 380 bin ama ortaöğretimde dört kademedeki yani dokuzdan on ikiye kadarki kademelerdeki öğrenci sayısı 110 bin, dolayısıyla da böyle 380 binden ortaöğretime geçişte 22 bine düşen bir durum yok; bunu müsaadenizle düzeltmek istedim.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Yani 110 bine mi düşüyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ SALİH KAYGUSUZ - Hayır, özel özel eğitimde okuyan öğrenciler de var. Bir de Sayın Vekilim, temel eğitimde dokuz kademedeki öğrenci sayısı 380 bin yani okul öncesinden sekizinci sınıfa kadar olan dokuz kademedeki öğrenci sayısını biz toplayıp 380 bin diyoruz ama ortaöğretimde sadece dört kademedeki öğrenci sayısı, dolayısıyla da bu fark biraz da bundan kaynaklanıyor, onu arz etmek istedim.

Kaynaştırması biten öğrenciler de var, dolayısıyla da yani bizim normal, sürekli devamsız öğrencilerimizin oranından fazla bir oran olduğunu düşünmüyorum buradaki kaybın.

Bir de hazır söz almışken Sayın Bakanım, mesleki ve teknik eğitimle alakalı bir sorunu ve ürettiğimiz çözüm önerisini de arz etmek istiyorum. Şimdi, bizim mesleki ve teknik eğitimde okuyan öğrencilerimizin alan seçmeleri engel durumlarına göre seçilmiyor, okul müdürlerimiz şartlara göre veya çok fazla dikkat etmeden, öğrencinin engel durumuna bakmadan öğrencinin yapamayacağı, zorlanacağı alanlara kayıtlarını yapıyorlar; bu sorunu biz tespit ettik. Şimdi, Özel Eğitim Genel Müdürlüğümüzle beraber -aslında sadece bu öğrencilere yönelik değil- beceri bataryası çalışmasını başlattık ve bitti, pilotlaması da geçti, önümüzdeki sene inşallah uygulayacağız. Sekizinci sınıfta okuyan tüm öğrencilere ve meslek lisesinde dokuzuncu sınıfta okuyacak olan öğrencilere öğrencilerin ilgisini, yeteneğini keşfetmek amacıyla bir beceri bataryası uygulaması olacak ve çocukların ilgi ve yeteneklerine göre meslek lisesinde alan/dallara yönlendirilecek. Diğer sekizinci sınıftaki öğrencilere de velilere rehberlik etme anlamında bu beceri bataryasının sonuçları söylenmiş olacak.

Arz ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Şimdi, benim önümde Down Sendromlu Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti ile İlgili Bireylerin ve Ailelerinin Sorunlarının Çözümü İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu var. Mustafa Bey, bu soruyu size tevcih ediyoruz. Şimdi, bu rapor gereği olarak Millî Eğitim Bakanlığımızı ilgilendiren konuları siz mi takip ediyorsunuz bu raporda?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Özel eğitimle ilgili...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Size ve Fethullah Bey'e söz vereceğim, sonrasında Otizm Meclisine ve sonrasında hemen kapatacağım. Hızlı olmamız gerekiyor. Özellikle bu parantezi açmak istedim, bununla ilgili bize bilgi vererseniz, buradaki gelişmelerle ilgili, rapor sonrası sürecin takibiyle ilgili çünkü bu önemli bir konu, ciddi bir emeğin olduğu bir süreç, bu sizin cephenizde nasıl takip ediliyor?

Buyurun, önce size verelim, sonrasında da Mustafa Bey konuşsun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Sayın Başkanım, iki soruyu müsaadenizle cevaplamak isterim, bir konuya da açıklık getirmek isterim. Sayın Aylin Vekilimizin aslında sorusuna Vekilimiz kısmen cevap verdiler, kamu kurumlarının yüzde 3 engelli çalıştırma yükümlülüğü var. Bakanlığımız bu yıl 1.381 engelli ataması yaptı ve bunlar 1 Eylül tarihinde görevlerine başladılar.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Öğretmen mi onlar, engelli öğretmen?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Evet, evet, öğretmen.

Önceki yılda 4.366 öğretmenimiz atanarak göreve başladı ve yüzde 3 oranını geçerek şu an yaklaşık 3,40 oranında öğretmenimiz var yani Millî Eğitim Bakanlığındaki istihdam oranı kanuni zorunluluğun üzerinde bir rakama tekabül ediyor.

Sayın Ali Vekilimizin sorusuna da biyometrik...

AYLİN YAMAN (Ankara) - Çok affedersiniz, şunu mu anlıyorum: Yani bu yıl içinde artık böyle bir atama yok.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - 1.381 atandı ve göreve yeni başladılar.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Tekrar bir atama olmayacak.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Zaten yıl sonuna geldik, bir sonraki yıla ilgili planlamaları da ilgili Genel Müdürlüğümüz yapıyorlar.

Ali Vekilimizin biyometrik kimlik doğrulamayla ilgili sorusunda da... Sayın Vekilim, biz biyometrikle ilgili 2023 yılında bu alanda ne kadar yetkin olduğumu iddia eden firma varsa bize müracaat edenlerin tamamına demo kurmaları için rehabilitasyon merkezlerimizi gösterdik. Şu an piyasada -tabii bunun ücretlerini biz belirlemiyoruz, kurumlar kendileri aslında firmadan satın alıyorlar- bir yazılım var ve bu yazılıma entegre çalışılma zorunluluğu var. İstendiği kadar yazılımla piyasaya, daha doğrusu modüle entegre olmak zaten mümkün değil. "Şu an biz bunu yarı fiyatına yaparız." diyen arkadaşlarımızın, firmalarımızın birçoğu maalesef biyometrik kimlik doğrulamayı yapamadılar yani demolarını kurma imkânı verdik, bunu sağlayamadıkları gibi geliştiremediler de. Mesela şunu getirdi firmanın biri: "İşte ben buraya bir ekran sabitleyeceğim, her gelen birey karşısına geçecek, sabit bakacak." Bizim engelli bireylerimizin bunu yapması mümkün değil, onun için biz engelliye herhangi bir müdahale olmadan, serbest geçiş alanında bu biyometriği yapmak zorundaydık. TÜRK TELEKOM iştirakli bir firma bu ihaleyi aldı ama doğrusunu söylemek gerekirse en reel ve doğru tanılamayı yapan firma da oydu. Dolayısıyla diğer firmalarımız da bir, doğrulama yapılamadı, ikincisi, sabit bakma isteniyor ki engellilerimizin birçoğu daha önceki tanılamayla ilgili süreçte biyometrik okumada cevap veremedikleri gibi bir tablo ortaya çıkarırdı, dolayısıyla burada engellileri koruyan, haklarını da sağlayan bir çerçevenin olmasına dikkat ettik.

Bir diğer husus, son bir dakika içinde bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok hızlı, bir dakika değil, otuz saniye.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Rehabilitasyon merkezlerindeki destek eğitim noktasında aslında haksızlık da yapmamamız gerekiyor. Biz her rehabilitasyon merkezinde her engelli bireye hizmet vermiyoruz, engel türlerine göre orada uzman insanlarımız çalışıyor; fizyoterapist, dil konuşma terapisti, odyolog gibi uzman arkadaşlarımız. Dolayısıyla ben rehabilitasyon merkezlerini ziyaret ettiğimde -yakinen de takip ediyorum- aslında harikalar yaratıldığını da söyleyebilirim ama bu mükemmel ve ideal olan tabii ki değildir, ileri götürmemiz gerekir ama şu son cümlem olsun: Her engelli bireyden aynı sonuçlar beklenemez yani ayakkabı bağlama örneği, maalesef bazı engellilerimiz ömür boyu en üst düzeyde bu eğitimi alsalar da bunu gerçekleştiremeyecekler, bu realiteyi de kaçırmamamız gerekir diyor, saygılar sunuyorum.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Öyle bir realite yok yani literatürde.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ DUDU KARAMAN DİNÇ - Evet, şimdi, çok kısa şunu söyleyeceğim: Şimdi, bu yurt içi ve yurt dışından örnekler konuşuldu, sonuçta Hollanda'da 3 yaş zekâsına sahip otizm ve Down sendromu olan bir birey çizelge takip ederek bütün gündelik hayatını sürdürebiliyor ve sözle ifadesi yok yani.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Bağımsız olarak.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ DUDU KARAMAN DİNÇ - Dolayısıyla bizim çocuklarımız bunları yapamayacak çocuklar değil. Yani sürekli onları sınırlamamamız, onlara bir yukardan bakmıyor olmamız lazım. Biz burada 3 anne, üçümüzün de ortak özelliği otistiklerin insan hak ve onuruna uygun bir hayat sürmesi içindir...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ama bir kısmı hiçbir zaman yapamayacak varsayımı doğru değil.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ DUDU KARAMAN DİNÇ - Değil yani...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Yani aynı şeyi söylüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Siz devam edin.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ DUDU KARAMAN DİNÇ - Devam edelim, tabii tartışmayalım.

Şöyle bir durum söz konusu: Sonuçta oradaki sistemde doğdukları andan itibaren takip ediyorlar ve raporlanıyorlar. Bir öğretmen değiştirdiklerinde, okul değiştirdiklerinde hep bütün bunlar birbirine aktarılıyor ve bir sistem söz konusu. Ben de Hollanda'ya gittim, 16 yaşına gelinceye kadar çocuk ebeveyniyle ve ailesiyle kalıyor. 16 yaşına geldiğinde "Seninle kalmasına devam etmek mi istiyorsun yoksa bir kurum mu tercih ediyorsun?" diye soruyorlar ve oradaki tercih ettiği kurumda da yani hepsi toplu hâlde yaşamıyorlar, iki artı bir evlerde kendileri bağımsız bir şekilde ve kasabanın göbeğinde yerlerde kalıyorlar. Yani kendisi temizlik yapamayan bir otistiğin arkasından dolaşarak şeyi yapıyor. Ya, Hollanda'da işi kâğıt yırtmak olan bir otistik var yani bizim ülkemizde istihdam edilen otistik sayısı 121, bütün bir Türkiye'den ve koskoca bir ülkeden bahsediyoruz.

Onun dışında, şimdi, rehabilitasyonlarda eskiden kamera vardı, benim oğluma tanı konulduğunda ben o kameradan izliyordum, kendim de eve geldiğinde onu çalıştırıyordum çünkü ayda sekiz saat hiçbir şey. Böyle çalıştırıcaksın, böyle el sallayıcaksın, sonra o kameralar ortadan hop diye kaybedildi, sadece biyometrik girişte oldu. Onun dışında bu sadece rehabilitasyonların sorunu değil. Şimdi, uygulamada bizim çocuklarımız kaynaştırmaya gidenler sürekli... Bakın, okul öncesinde kaynaştırmaya başlayan sayısı zaten sınırlı, burada ben rakamları aldım, 2024 senesinde okul öncesinde 11.269 çocuk kaynaştırmaya gidiyormuş, ilkokul seviyesine geldiğinde 238 bin tane engelli çocuk var yani aslında sadece 11 bin çocuk okul öncesi eğitime erişebilmiş diyebiliriz değil mi buradan? Ama lise seviyesinde geldiğimizde ne diyor? 91 bin çocuk kaynaştırmada kalmış ve bunların... Ben size söyleyeyim, Genel Müdürlüğümüz istatistikleri de verir, otistikler liseye falan gelemiyor çünkü ilkokuldan sonra özel eğitim sınıflarına ya da uygulama merkezine gidiyor, kaldı ki benim oğlum da bunlardan birisidir.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Tabii, tabii.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ DUDU KARAMAN DİNÇ - Önce kaynaştırmaya gitti, sonra özel eğitim sınıfına gitti, şimdi de otizm uygulama okuluna gidiyor ve otizm uygulama okuluna giderken ne oluyor biliyor musunuz?

Rehabilitasyon kurumlarına sorduğumuz sorunun benzerini diğer devlete ait kurumlarımız için de soruyoruz, bunların hepsi bizim kurumlarımız çünkü.

Şimdi, okuldaki öğretmenlerin 30'u gidiyor mesela, ücretli öğretmenmiş; benim oğlumun sınıfından da gidecek. Buraya gelmeden önce ben ailelere yazdım, "İletmek istediğiniz bir şey var mı?" dedim. "Dudu abla, benim çocuğum beş senede 10 öğretmen değiştirdi." dedi. Şimdi, bunu bana söylemesine gerek yok çünkü benim çocuğum da beş senede 10 öğretmenle tanıştı ama bütün bunlar bizim sahadan edindiğimiz bilgi ve deneyimler yani.

Şimdi, uygulama okulu yani uygulama evi dediğimiz evler var; açtı onu Özel Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü fakat bunu uygulayamıyorlar. Sözüm meclisten dışarı, bir çiftlik havası hâkim. Yani şeyde çocuklarımıza eğitim değil, bakım verme odaklı bir yaklaşım var bütün bunlar bizim için çok yaralayıcı şeyler.

Biz buradaki 3 anne, hepiniz de çocuklarımıza ergoterapi de aldırarak spor da yaptırttık yani aklınıza gelebilecek her türlü eğitimi yaptık. Benim İstanbul'da evim vardı, sattım onu, memleketim Denizli'ye döndüm. Neden? Çünkü İstanbul'da alamayacağım desteği, aile desteğini almak için oraya döndüm. Şükür ki vardı.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Ama mesleği bıraktın.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ DUDU KARAMAN DİNÇ - Tabii, mesleğimi bıraktım ve benim gibi olan anne sayısı hiç az değil.

Biz bunları neden yapıyoruz? Kendi karşımıza çıkan sorunlar başka çocukların, başka ailelerin karşısına çıkmasın diye. Aslında biz travmasını dönüştürmüş anneleriz. Çünkü insanın bir bilgisi var, bir deneyimi var; bunu paylaşmak da hepimizin görevi.

Bir de cezasızlık konusunu söyleyeceğim. Denizli'de şiddet gören çocuk... Mahkeme ceza verdi. O şiddeti gösteren özel eğitim öğretmeni kentin en güzel yerine atandı yani şehir merkezine atandı. Geçenlerde, görmüşsünüzdür, Sincan'da bir olay var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onları bizimle paylaşın spesifik olarak Dudu Hanım, spesifik olarak neyse paylaşın, biz takipçisi olalım, tamam? Lütfen, varsa böyle bir durum...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ DUDU KARAMAN DİNÇ - Tabii, tabii, bunlar... Onu söyleyeceğim. Bir de şunu da söyleyeceğim: Mesela rehabilitasyon kurumlarında da evet, bunu almaya devam etmek isteyen çocuklar oluyor, belli bir yaşa gelince onu kesiyorlar, 24 yaşına gelmiş daha...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Şu an yaş sınırı yok.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ DUDU KARAMAN DİNÇ - Hayır, hayır, daha iki gün önce bana anne söyledi. Ben dedim ki...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRÜ FETHULLAH GÜNER - Eğitimi bitmiştir.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ DUDU KARAMAN DİNÇ - Ya, eğitimi niye bitsin? "Yok." diyor, kesiyor yani.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Dudu Hanım, bitirirsek hızlıca, Genel Kurul için.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ DUDU KARAMAN DİNÇ - Bitireceğim, tek bir şey söyleyeceğim, bunu da yine kendi ilimle ilgili söyleyeceğim -geçen sefer de söylemiştim- Millî Eğitim Bakanlığı bir otizm okulunda hayırseverlerin desteğiyle yaptırılmış olan havuzu neden kiraya verdi? Bu soru.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Sayın Otrar, buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok hızlı...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Hemen, hızlıca söyleyeceğim: Özel eğitim öğrencilerine herhangi bir zarar veren hiçbir kimsenin bizim tarafımızdan iltifat görmesi mümkün değil.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte bu spesifik iki konudan bahsetti, onları hızla takip edelim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - O yüzden, ben de özellikle... Bazen basında da görüyoruz aslında. Mesela öğrencilerle irtibatının en az olabileceği noktaya, bir yere çekilen bir öğretmenimizin sanki makam atlatıldığı gibi bir algı geliyor. Öyle değil ama en azından şöyle söyleyebilirim: Biz de itibar görmesi mümkün değildir. Daha sert şeyler de var aklımda ama şu anda Komisyon açısından uygun olmadığı için söyleyemiyorum.

Diğer taraftan, sunumlara... Sorulara hızlıca cevap vereceğim. Bazılarına yazılı cevap vermem icap eder Sayın Başkanım müsaadenizle çünkü istatistiklerini Personel Genel Müdürlüğünden almam icap ediyor.

Anne babaların çocuklarının erken tanınmasına mani olması, tanılama için gerekli tedbirleri almış olmaması suçtur âcizane kanaatimce. Bu konuda erken tanılama çok önemli. Erken tanılamada birincil kaynak sağlık kurumlarıdır hatta aile hekimliğidir. O yüzden erken tanılama için Sağlık Bakanlığının sürecin içerisine aile hekimliği üzerinden aktif olarak dâhil edilmesi şarttır. Öğretmenlerin ya da eğitimdeki herhangi bir kişinin, okul müdürü olur, başka bir şey olur, fark etmez, herhangi bir özel gereksinimli çocuğu "Sınıfıma almıyorum, almak istemiyorum." demesi anayasal suçtur, bana göre eğitim hakkının engellenmesiyle ilgilidir, buna kimsenin hakkı yoktur. Bu, benim tahammül edebileceğim bir şey de değildir, benim hayat anlayışıma da terstir. Ben orada olduğum sürece, bana delil getirildiği sürece ne gerekirse, her türlü... Bir adım geriye atmam, yüz adım ileri de gideceksem daha fazlasına gitmeye çalışırım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Yalnız Genel Müdürüm, bilgiler arasında bir çelişki var gibi. Yani sizin verdiğiniz bilgi var ama anneleri dinliyoruz, liseye ulaşamayan otistiklerin çok olduğunu söylüyor ve siz, Genel Müdürlerimiz hani "yeterli sayı" diyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Şöyle: Bir çelişki değil Sayın Vekilim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Burada bir netlik oluşması lazım, bu konunun burada bir mutmain olması lazım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Tabii ki Sayın Vekilim, tabii, tabii.

Az önce aslında bu konuyla ilgili Genel Müdürlüğümüz bilgi verdiler. Ortaokul-lise arasındaki farklılık, kaynaştırma, kaynaştırma eğitiminin sona ermesi, meslek okulunun olması, olmaması, kaynaştırmadan başka bir okula geçmesi, eğitim sürecinin kendi içindeki farklılıkları... Yani lise-ortaöğretim dediğimiz zaman biz sadece, ortaöğretim düzeyi deyince yalnızca bir kesimi değil, aslında çok fazla kesime hitap eden bir ayrışmayı da düşünmek zorundayız. Mesela Anadolu lisesi Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlıdır ama bir lise türü olarak mesleki teknik eğitimler başka bir genel müdürlüğe bağlıdır. Din öğretimi genel... İmam hatip lisesi başka bir genel müdürlüğe bağlıdır. Yani oradaki ayrılaşma sayının düşmesi değil aslında, farklı lise türlerinin...

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ AV. NESLİHAN SEDEF ERKEN - Sayı da düşüyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Tabii ki arada... Yani tamamen, bire bir aynısıdır diyemeyiz yani onu savunmuyorum ama kaynaştırmanın sona ermesiyle izah edilecek olan durumlar da vardır. Bu izah edilebilir bir şey, şu demek değil ama: Ben burada okullaşmanın özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar için her kademede olabilecek en üst düzeye çıkarılabilmesi için bütün tedbirlerin alınması gerektiği konusunda herhangi bir hani "Öyle değildir." gibi bir şeye girmiyorum, elbette giremem, tam tersi yönde politika takip etmeye çalışıyoruz. Bir kişi bile dışarıda kalmamasın, bizim derdimiz o ama birtakım farklılaşmaların olduğunu da arz etmek isterim.

Diğer taraftan, uygulama evleriyle ilgili... Yani uygulama evleri çok az ülkede bulunan uygulamalar. Yani bunu verimliliğini artırmak için biz var gücümüzle çalışıyoruz, dahasını yapmak için de çalışırız ama dediğim gibi, tekil birtakım negatif örnekler varsa -biz her çıktığımızda sahada oraları özellikle gidip görmeye çalışıyoruz- iskaladığımız yerler varsa, gözle gözükmeyen bir yerler varsa bunları takip ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu, Denizli'deki konuyu bir takip ederseniz Dudu Hanım'ın bahsettiği.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Evet, evet, havuzla ilgili, oraya ilgili biliyorum ama çok uzun sürer izahı. Burada girmedim ama memnuniyetle onun açıklaması yapacağız.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunu çözelim, izahtan ziyade çözelim onu, onu çözelim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Memnuniyetle Sayın Bakanım.

Deprem bölgesinde üçüncü gün açılmış özel eğitim çadırları varken hiçbir şey yapılmıyormuş gibi bir görüntüye, ona tahammül edemem.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi o konuyu AFAD'la da konuşacağız ayrıca, AFAD'la da konuşacağız.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Yani orada üçüncü günde özel eğitim çadırları açılmıştır. Sahada 4.500 elemanımız vardır bu alanda eğitimi, deprem bölgesinde. Onu ayriyeten, yine, ayrıntılı veririm.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ YÜRÜTME KURULU ÜYESİ SERAP DİKMEN AHMETOĞLU - Lütfen yanlış anlaşılma olmasın, "Hiçbir şey yapılmıyor." demedik biz depremle ilgili.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - "Bu, bize mi düşer?" diyorsunuz ya, bize düşeni yaptık, onu söylemek...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, ikili diyaloglara girmeden devam edelim, bitirelim Mustafa Bey.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Atamalarla ilgili... "RAM sayısı yeterli mi?" Sayın vekilimiz ayrıldı. RAM sayısı şu anda yeterli görünüyor ancak...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç tane, 380 mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - 302 tane şu anda. Açmak için belirli koşullar var. Bu koşullara uyarak açıyoruz. Ancak bazı özel durumlar olduğunda -ki bir örneğini bunun Hatay için verebilirim, özel koşulları, afet durumlarını kastediyorum Sayın Başkanım- oraya ihtiyaç duyulduğunda özel olarak daha farklı koşullarda yani bir pozitif ayrımcılık anlamında açtığımız RAM'ların olduğunu da söylemeliyim.

"Tanılarda farklılaşma olabiliyor mu?" diye soruldu. Yani hastanedeki tanı ile RAM'daki tanı birbirlerinden farklı olabiliyor mu? Olabiliyor. Şöyle bir örnek verebilirim: Hastane ortamında çocuğun... Varsayalım otizm spektrum bozukluğu kategorisinde ancak Asperger vakası olduğu tanımlandı. Şimdi, hastane ortamında bakılınca bu tanıya özel eğitime ihtiyacı var ama Asperger vakalı bir çocuğun normal eğitim öğretim imkânlarından faydalanması açısından bir manisi yoksa eğitim anlamında, tıbbi anlamda tanı ile eğitimsel anlamda tanı birbirlerinden farklılaşabilir. Yani böyle şeyler çelişkili durumlar değildir, böyle şeyler adı "özel eğitim" olan özel koşullardan kaynaklanan durumlardır. Her koşulda aynıdır diyemem ama "Arada özel eğitim kategorisinde hastane tanısı ile eğitim tanısı farklılaşıyor mu?" sorusuna "Bazı durumlarda, evet, farklılaşıyor..." Ortopedik diyelim bir problem var, engel grubuna girer ama eğitim öğretim etkinliklerine katılım açısından bir manisi yoksa, eğitime manisi yok anlamında -özel eğitime, zihinsel, akademik anlamda söylüyorum- bu tarz tanılar söz konusu olabilir.

RAM'larla ilgili...

Ha, bu arada Zülal Hanım, sağ olsun... Zülal Hanım, bu arada, ben 54 yaşımdayım, şu anda siyah çerçeveli bir gözlüğüm var. 1,78-1,77 boyundayım, saçlarım şu an kısa, uzadığı zaman kıvrıkcık olur, kahverengi gözlerim var ve artı, üzerimde siyah takım var, kırmızı koyu renk çizgili bir kravat takıyorum. Kavramları uygun kullanıyor muyuz acaba kaynaştırma, bütünleştirme anlamında? Bu hem onun için hem kendi durumumu size anlatmak için bir örnek olsun. Böyle bir şey söylemiş olayım.

Bakıyorum... "Fayda gösteriyor mu, göstermiyor mu yani ön test, son test uygulamaları? Başında neydi, sonunda ne oldu?" Bunun ilgili araştırmalar her zaman sürüyor ama özel eğitimin özel koşulları var, genelleyerek söyleyemiyorum ama bazı çocuklarımız

bugün öğrendiği şeyi mesela evde tekrarlamıyorsa yarın unutmüş şekilde de gelebiliyor. Yani bu, ayakkabı bağcığını bağlamama örneği "Aldığı eğitimle bir yerden bir yere getiriyor mu?" şeklinde bir sorgulanma için söyleniyorsa bu konuda her zaman çalışıyoruz. Daha iyisi de her zaman var, burada "Mükemmeliz." diyecek kadar şey değilim ama diğer taraftan, çocukların bu becerilerinin... Ayakkabı bağcığı örneğinde olduğu gibi bugün öğrettiğiniz şey on gün sonra unutulabilir ya da tekrarlanmayabilir. Özel eğitim özel koşulları olan bir süreç. Değerlendirmeyi de ona göre yapmaktayız.

"Değerlendirme yapılıyor mu?" sorusuna... Elbette değerlendirmelerimiz yapılıyor. Halk eğitim merkezlerindeki kursları özellikle yetişkin yaşına gelmiş öğrencilerimizin... Onları da çalışıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz, sağ olun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Arz ederim.

Diğer soruları yazılı olarak cevaplandıracağız Sayın Bakanım.

Hürmetle arz ediyorum kıymetli hazıruna.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, öncelikle teşekkür ediyorum tüm Komisyon üyelerimize, değerli misafirlerimize.

Burada hep birlikte, az önce de belirttiği gibi, ortak bir amaca yönelik gayretle çalışıyoruz. Burada herkes samimi, bunda kimsenin şüphesi yok ve tabii, elbette sorgulayacağız, elbette resmin bütününe bakacağız. Pek çok emek var yani dediğim gibi, bu sadece bu Komisyonun konusu değil, bu ülkenin konusu, bu ülkede yaşayan her bir bireyin sorumluluğu. Dolayısıyla bu konuda bu sorumluluğu yerine getiren herkese elbette şükranlarımızı ifade ediyoruz ama sorumluluğu yerine getirmeyenlere de bunun hesabını sorarız. Bu devlet hepimizin devleti, engelli engelsiz 86 milyonun devleti ve bu çerçevede de Serap Hanım, hiç kimsenin endişesi olmasın. Devlet engelli vatandaşına da engelsiz vatandaşına da bu anlamda en ciddi derece şefkatle yaklaşır, sorumluluk hissiyle yaklaşır ve sorumluluklarını da yerine getirir. Devlet en büyük güvencedir tüm vatandaşlar için. O yüzden devlete hiçbir ferdi, durumu, statüsü ne olursa olsun yük değildir. Devlet sağlığıyla, istihdamıyla, eğitimiyle, tüm alanlarıyla her bir bireyine yükümlülüklerini yerine getirir, yük olmaz, bilakis, devlet için bu hak, vatandaşın hakkı gözüyle bir bakış açısidir. O yüzden hiç kimse alınmasın. Bu noktada devletin bakışı çok nettir.

Özellikle, tabii -az önce de söyledim- elbette çok katettiğimiz mesafe var. Bunun en yakın şahidi de bu işin bizzat içinde olarak sizlersiniz Sedef Hanım. Dolayısıyla, bu demek değildir ki daha katedeceğimiz mesafe yok. Elbette var. Elbette tıkanık noktalar var, bunları aşacağız. Amacımız, iyiyi teşvik edip yanlışları da tespit edip onu engellemek, çözmek. O yüzden, elbette bu Komisyonun bir süreci var, süresi var ama biz bu sorumluluğu hep hissedeceğiz, değil mi? Bu sorumluluğun gereğini de hep birlikte yerine getirmek için gayret edeceğiz. Belki bir rapor bu süreçlerin sonunda yazacağız ama her şey bu rapordan ibaret olmayacak. Hep birlikte bu ülkenin duyarlı bireyleri olarak, vatandaşları olarak, yine, aynı samimiyetle sorumluluklarımızı yerine getireceğiz. O yüzden buradaki bu buluşmaları ben buradan ibaret görmüyorum. Belki her toplantıda bunu ifade ediyorum özellikle hem kurumlarımızla ilgili hem sivil toplumla ilgili. İnşallah, bundan sonra bu süreçleri iyi niyetle, çözüm odaklı bir şekilde takip edeceğiz.

Özellikle, tabii, bugün tüm konuşmacıların belirttiği her bir şey not alındı, kaydedildi ve hep birlikte de bunun takipçisi olacağız. Ben tekrar burada bulunan herkese, Komisyon üyelerimize, Bakanlık temsilcilerimize, Otizm Meclisinin Değerli Başkanı ve üyelerine, uzman arkadaşlarıma tabii -onların da emeği var- teşekkür ediyorum.

İNŞALLAH, Bakanlık bu konudaki... Özellikle benim az önce bahsetmiş olduğum, bu, daha önceki araştırma komisyonunun raporu ve takibi; bu da çok önemli. İnaniyorum ki hem bununla ilgili hem diğer konularla ilgili iletişimize devam edeceğiz.

Tekrar herkese teşekkür ediyorum, hayırlı akşamlar diliyorum. Sağ olun.

Kapanma Saati: 19.00